

**Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy**

Załącznik nr 1
do uchwały nr 747/2025
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 18 września 2025 r.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
ul. Chodkiewicza 30
85-168 Bydgoszcz

Nazwa ocenianego kierunku studiów: PRACA SOCJALNA

1. Poziomy studiów: **studia I i II stopnia**
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne i niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹: **pedagogika**

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Pedagogika	I stopień studiów - 149	83
	II stopień studiów - 96	80

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1. I stopień studiów	Nauki socjologiczne	9	5
	Psychologia	11	6
	Nauki prawne	11	6
2. II stopień studiów	Nauki o polityce i administracji	24	20

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Nazwa kierunku studiów: PRACA SOCJALNA
 Poziom kształcenia: pierwszy stopień studiów
 Profil kształcenia: ogólnoakademicki

EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU
 określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
 Nr 76/2024/2025
 z dnia 24 czerwca 2025 r.

	symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
WIEDZA			
1.	K_W01	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia filozofii i nauk społecznych; potrafi określić miejsce i charakter nauk społecznych, a w nich miejsce pracy socjalnej oraz jej interdyscyplinarny charakter.	P6S_WG
2.	K_W02	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu ekonomiczne, polityczne, społeczne i kulturowe uwarunkowania życia społecznego.	P6S_WK
3.	K_W03	Zna struktury i instytucje społeczne (kulturowe, polityczne, prawne i ekonomiczne) w szczególności te, które składają się na system pomocy społecznej i są z nim powiązane; wyróżnia ich podstawowe elementy.	P6S_WK
4.	K_W04	Zna wybrane systemy i instytucje pomocy społecznej w krajach europejskich.	P6S_WG
5.	K_W05	Wie jak w perspektywie historycznej ukształtował się obecny system pomocy społecznej w Polsce i jak rozwijała się praca socjalna.	P6S_WG
6.	K_W06	Zna modele pomocy społecznej; zna i rozumie koncepcję wielosektorowości pomocy społecznej.	P6S_WG
7.	K_W07	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu znaczenie środowiska życia człowieka (rodzina grupa, rówieśnicza, szkoła, sąsiedztwo, organizacje społeczne, środowisko pracy, społeczność lokalna) dla tworzenia warunków do optymalnego rozwoju.	P6S_WG
8.	K_W08	Zna i rozumie koncepcję zmiany i wzmocnienia w pracy socjalnej oraz zasady projektowania i generowania zmiany w położeniu jednostek, grup i środowisk.	P6S_WG
9.	K_W09	Zna i rozumie koncepcję bio-socjo-kulturową rozwoju człowieka; posiada wiedzę o źródłach i naturze różnorodnych problemów człowieka (sytuacje trudne, kryzysowe, krytyczne).	P6S_WG
10.	K_W10	Ma wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań w pracy socjalnej, w szczególności o problemach badawczych, metodach, technikach i narzędziach badawczych.	P6S_WG
11.	K_W11	Zna istotę i metody diagnozowania, projektowania i ewaluowania	P6S_WG

		stosowane w pracy socjalnej.	
12.	K_W12	Zna normy i reguły życia społecznego; wie, jakie podstawowe normy i reguły organizują struktury społeczne i instytucje, w szczególności w ramach systemu polityki społecznej i pomocy społecznej; wie, jakie prawa posiada klient pomocy społecznej.	P6S_WG
13.	K_W13	Ma podstawową wiedzę na temat organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych i kulturalnych, tworzących społeczne tło zawodowego funkcjonowania pracowników socjalnych.	P6S_WK
14.	K_W14	Zna zagadnienia etyczne właściwe dla pracy socjalnej.	P6S_WG
15.	K_W15	Zna podstawowe zasady ochrony własności, w tym również w zakresie własności intelektualnej i prawa autorskiego (w kontekście zadań studenta, jako twórcy tekstów, projektów, itp., w szczególności w odniesieniu do środowiska nowych mediów).	P6S_WK
16.	K_W16	Rozumie znaczenie i zna podstawowe zasady tworzenia i funkcjonowania indywidualnej przedsiębiorczości, zwłaszcza w pracy z klientem pomocy społecznej i wie, jak ją rozwijać.	P6S_WK
17.	K_W17	Zna zasady pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych obejmujących przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu .	P6S_WG
18.	K_W18	Zna psychologiczne podstawy funkcjonowania człowieka.	P6S_WG
Σ	18		
UMIĘTNOŚCI			
1.	K_U01	Dostrzega, nazywa i interpretuje zjawiska społeczne; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności socjalnej.	P6_UW
2.	K_U02	Umie wskazać założenia różnych modeli pomocy społecznej oraz ocenić ich efektywność.	P6_UW
3.	K_U03	Posiada umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie przykładów badań oraz konstruowania i prowadzenie prostych badań; potrafi sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki oraz wskazywać kierunki dalszych badań.	P6_UW, P6_UK
4.	K_U04	Potrafi właściwie dobrać źródła informacji dotyczące uwarunkowań funkcjonowania jednostki i społeczności oraz dokonać ich krytycznej analizy i syntezy.	P6_UW
5.	K_U05	Umie analizować i wyjaśniać mechanizmy funkcjonowania wspólnot lokalnych, instytucji i organizacji społecznych.	P6_UW
6.	K_U06	Diagnostuje i analizuje przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych prowadzących do wykluczenia i marginalizacji osób, grup i lokalnych społeczności; diagnostuje potrzeby i zasoby (potencjały, siły).	P6_UW
7.	K_U07	Potrafi opracowywać strategie działań w zakresie pomocy indywidualnej, grupowej i środowiskowej.	P6_UW, P6_UO
8.	K_U08	Stosując zasady etyki zawodowej pracownika socjalnego, prawidłowo posługuje się systemami normatywnymi oraz normami i regułami prawnymi.	P6_UK, P6_UW
9.	K_U09	Potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności socjalnej.	P6_UW
10.	K_U10	Potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów socjalnych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań.	P6_UW, P6_UO

11.	K_U11	Umie stosować metody pracy socjalnej w procesach pomocy, opieki, interwencji.	P6_UW, P6_UO
12.	K_U12	Potrafi animować proces rozwoju osób i środowisk pozostających w obszarze działania pracy socjalnej oraz wspierać ich samodzielność.	P6_UO
13.	K_U13	Potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu.	P6_UU, P6_UO
14.	K_U14	Przygotowuje prace pisemne i ustne w języku polskim (oraz wybranym obcym) dotyczące problematyki społecznej, w szczególności pomocy społecznej lub pracy socjalnej; ujmuje swoją wypowiedź w sposób uwzględniający kontekst teoretyczny i wykorzystuje zróżnicowane źródła.	P6_UK, P6_UU
15.	K_U15	Posługuje się językiem angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6_UK
16.	K_U16	Potrafi krytycznie analizować treści przekazu medialnego i wykorzystywać go w działalności zawodowej.	P6_UK, P6_UW
17.	K_U17	Analizuje przyczyny powstawania dysfunkcji, niedostosowania, niewydolności społecznej, przestępczości i innych przejawów dezorganizacji życia osób, grup i środowisk.	P6_UW
18.	K_U18	Potrafi identyfikować i wzmacniać czynniki chroniące, wskazywać i promować zachowania prozdrowotne.	P6_UW, P6_UU
Σ	18		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
1.	K_K01	Jest gotów samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych.,	P6S_KR; P6_UW
2.	K_K02	Dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności.	P6S_KR
3.	K_K03	Jest gotów rozwijać własne umiejętności interpersonalne i wykorzystywać je we współpracy z innymi.	P6S_KR
4.	K_K04	Współpracuje z innymi specjalistami w celu profesjonalnego udzielania pomocy.	P6S_KK
4..	K_K05	Jest gotów do krytycznej analizy wiedzy i treści przekazów publicystycznych.	P6S_KR
5.	K_K06	Uznaje i szanuje różnice punktów widzenia determinowane odmiennym położeniem kulturowym i społecznym.	P6S_KK
6.	K_K07	Jest gotów do podejmowania działań na rzecz środowiska społecznego i współorganizowania działań na rzecz społeczności.	P6S_KO
7.	K_K08	Potrafi doskonalić swój warsztat pracy pracownika socjalnego i odpowiedzialnie pełnić role zawodowe.	P6S_KR
8.	K_K09	Ma przekonanie o wadze zachowań prozdrowotnych i działań profilaktycznych.	P6S_KR
Σ	8		

Nazwa kierunku studiów: PRACA SOCJALNA

Poziom kształcenia: II

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

EFEKTY UCZENIS SIĘ DLA KIERUNKU
określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Nr 34/2022/2023
z dnia 27 kwietnia 2023 r.

L.p.	symbol kierunku wych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
1.	K_W01	ma pogłębioną wiedzę o miejscu pracy socjalnej w systemie nauk oraz o jej relacjach z innymi dyscyplinami	P7S_WG P7S_WK
2.	K_W02	ma pogłębioną wiedzę o strukturalnych i kulturowych uwarunkowaniach problemów i dylematów społecznych, nierówności i wykluczenia społecznego	P7S_WG P7S_WK
3.	K_W03	ma pogłębioną wiedzę o instytucjach pomocy społecznej oraz o ich wzajemnych relacjach w obszarze polityki socjalnej i procesie wspierania integracji społecznej	P7S_WG
4.	K_W04	ma pogłębioną wiedzę na temat istoty pracy socjalnej, zna teorie, metody i techniki stosowane w praktyce społecznej	P7S_WG
5.	K_W05	zna źródła i naturę problemów społecznych oraz sposoby działania sieci instytucji społecznych i organizacji pozarządowych funkcjonujących w społecznościach lokalnych	P7S_WG
6.	K_W06	ma pogłębioną wiedzę na temat człowieka jako podmiotu konstytuującego struktury społeczne takie jak: rodzina, krąg sąsiedzki, społeczność lokalna, grupa zawodowa, społeczeństwo obywatelskie	P7S_WG
7.	K_W07	ma pogłębioną wiedzę na temat zależności między rodziną, środowiskiem lokalnym, regionem, państwem	P7S_WG
8.	K_W08	zna normy prawne, zawodowe, etyczne, moralne oraz reguły organizujące struktury i instytucje społeczne działające na rzecz integracji społecznej w szeroko rozumianym obszarze pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz genezę, specyfikę i zmiany w sposobach ich działania	P7S_WG P7S_WK
9.	K_W09	zna sposoby zarządzania, zasoby i funkcjonowanie infrastruktury pomocy społecznej, systemu zdrowia oraz systemu wsparcia społecznego	P7S_WG
10.	K_W10	w pogłębionym stopniu zna wybrane metody i narzędzia opisu, techniki pozyskiwania danych oraz procedury przydatne do diagnozowania mechanizmów procesów społecznych oraz stanu struktur i instytucji społecznych	P7S_WG
11.	K_W11	w pogłębiony sposób zna zasady opracowywania programów i projektów przeciwdziałania problemom społecznym oraz modelowania struktur społecznych i tworzenia nowych instytucji socjalnych	P7S_WG
12.	K_W12	zna zasady tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu pracy socjalnej, a także ekonomii społecznej, polityki społecznej, socjologii i innych dyscyplin naukowych z dziedziny nauk społecznych	P7S_WK
13.	K_W13	zna możliwości rozwoju instytucji pomocy społecznej w zakresie wykorzystania potencjału pracownika socjalnego w różnych rolach zawodowych i przeciwdziałania jego wypaleniu zawodowemu	P7S_WG
14.	K_W14	zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego oraz	P7S_WK

		konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	
Σ	14		
Umiejętności – absolwent potrafi			
1.	K_U01	interpretować i wyjaśniać zjawiska i złożone procesy społeczne oraz wzajemne relacje między zjawiskami społecznymi przy pomocy pojęć i teorii stosowanych w naukach społecznych, a w szczególności w teorii pedagogiki, pracy socjalnej i polityki społecznej	P7S_UW
2.	K_U02	wykorzystać wiedzę teoretyczną do opisu i analizy przyczyn i przebiegu procesów społecznych oraz formułować własne opinie i dobrać krytycznie dane i metody analizy	P7S_UW
3.	K_U03	właściwie analizować przyczyny i przebieg procesów społecznych prowadzących do dezintegracji i wykluczenia społecznego oraz potrafi formułować własne opinie na ten temat, stawiać hipotezy badawcze i przeprowadzić ich weryfikację	P7S_UW
4.	K_U04	przygotować projekt socjalny, program społeczny, strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz model instytucji socjalnej, czyli przewidywać rozwój problemów i procesów społecznych	P7S_UW P7S_UO
5.	K_U05	prawidłowo posługiwać się normami i zasadami prawnymi i etycznymi w odniesieniu do problemów społecznych doświadczanych przez wybrane kategorie klientów	P7S_UW
6.	K_U06	umiejętnie posługiwać się zasadami zawodowymi w budowaniu nowych rozwiązań w polityce socjalnej oraz wykorzystać zdobytą wiedzę w rozwiązywaniu trudności w pracy z osobami i grupami zagrożonymi wykluczeniem społecznym	P7S_UO
7.	K_U07	samodzielnie zaproponować rozwiązanie konkretnego problemu społecznego poprzez zaprojektowanie nowych działań w organizacjach i instytucjach o charakterze socjalnym	P7S_UU
8.	K_U08	samodzielnie analizować w kontekście teorii nauk społecznych społeczne skutki zachowań takich jak np.: niewydolność społeczno-wychowawcza, uzależnienie, niezaradność; zjawisk takich jak np.: sieroctwo społeczne, migracje; procesów takich jak np.: dezintegracja społeczna, dezorganizacja	P7S_UW
9.	K_U09	posiada rozbudowaną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim oraz obcym na poziomie podstawowym, z zakresu pracy socjalnej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych w oparciu o różne źródła	P7S_UK
10.	K_U10	posiada umiejętność przygotowania różnych typów opracowań pisemnych w języku polskim oraz obcym na poziomie podstawowym, z zakresu pracy socjalnej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych w oparciu o różne źródła	P7S_UK
11.	K_U11	komunikować się w zakresie pracy socjalnej, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
Σ	11		
Kompetencje społeczne- jest gotów do			
1.	K_K01	pracy w grupie, przyjmując różne role	P7S_KR
2.	K_K02	kierowania małym zespołem, przyjmując odpowiedzialność za efekty jego pracy	P7S_KR
3.	K_K03	określania i uzgadniania priorytetów w działaniach zespołowych	P7S_KR
4.	K_K04	prawidłowej identyfikacji i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego	P7S_KK
5.	K_K05	uczestniczenia w przygotowaniu projektów społecznych i przewidywania wielokierunkowych skutków społecznych tej działalności	P7S_KK
6.	K_K06	komunikowania się z otoczeniem, przekazywania i argumentowania własnych poglądów	P7S_KO

7.	K_K07	uczenia się nowych treści i doskonalenia umiejętności poprzez samokształcenie poszerzone o wymiar interdyscyplinarny	P7S_KK
8.	K_K08	tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości (np. form opieki działających na komercyjnych zasadach) oraz organizacji non profit działających w różnych sferach życia społecznego i polityki społecznej	P7S_KO
Σ	8		

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Helena Ostrowicka	prof. dr hab. / profesor / Dziekan Wydziału Pedagogiki
Elżbieta Okońska	dr / prof. uczelni / Prodziekan ds. Kształcenia Wydziału Pedagogiki
Iwona Mandrzejewska-Smól	dr / adiunkt dyd./ Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji
Halina Steinke	dr hab. /prof. uczelni/ Przewodnicząca Rady Kierunku: Praca socjalna
Anna Rutkowska	dr/ adiunkt dyd./Sekretarz Rady Kierunku: Praca socjalna
Mariusz Cichosz	dr hab. /prof. uczelni/ członek Rady Kierunku: Praca socjalna
Aleksandra Walecka	dr/ adiunkt/członek Rady Kierunku: Praca socjalna
Monika Lewicka	dr/ adiunkt/ Wydziałowy Koordynator ds. Programu Erasmus

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	9
Prezentacja uczelni	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	32
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	41
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	45
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	53
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	56
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	62
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	65
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	70
Część III. Załączniki	72
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	72
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	80

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest jednym z najmłodszych szerokokopułowych uniwersytetów w kraju, jednak stoi za nim ponad 50-letnia tradycja, której początki sięgają 1969 roku. Powstał on w wyniku transformacji w pierwszej kolejności Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (1969-1974) w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (1974-2000) a następnie w Akademię Bydgoską im. Kazimierza Wielkiego (2000-2005). Ostatecznie Uniwersytet został usankcjonowany ustawą z 21.04.2005 roku, powołującą w Bydgoszczy Uniwersytet Kazimierza Wielkiego (UKW). Obecnie UKW jest największą uczelnią w mieście i drugą w województwie kujawsko-pomorskim, na której studiuje ponad 7 tysięcy osób a kadra naukowa liczy ponad 670 nauczycieli akademickich. Wśród nich jest ponad 200 profesorów, w tym - 45 tytułarnych, którzy wraz z innymi osobami prowadzącymi zajęcia, studiującymi oraz z pracownikami administracyjnymi i obsługą tworzą wspólnotę akademicką.

Kształcenie w UKW odbywa się na ponad 60 kierunkach studiów, realizowanych na wszystkich poziomach kształcenia: studiach licencjackich i inżynierskich (I stopnia), studiach magisterskich uzupełniających (II stopnia) i jednolitych magisterskich oraz w szkole doktorskiej. Ponadto Uniwersytet posiada w swojej ofercie około 30 kierunków studiów podyplomowych. Obecnie na uczelni funkcjonuje 19 jednostek podstawowych (17 wydziałów i 2 instytuty), Centrum Dydaktyczno-Edukacyjne, w skład którego wchodzi: Studium Języków Obcych i Tłumaczeń, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Studium Praktyk). Zgodnie ze Statutem UKW jednostkami organizacyjnymi do obsługi procesu dydaktycznego i zapewniania jakości kształcenia powołane zostały cztery Kolegia.

Wydział Pedagogiki jest jedną z jednostek, które funkcjonują w uczelni najdłużej. Obecnie Wydział zatrudnia m.in. 5 profesorów, 14 doktorów habilitowanych i 38 doktorów. Dziekanem Wydziału Pedagogiki jest prof. dr hab. Helena Ostrowicka, a Prodziekanem ds. Kształcenia - dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni. Struktura Wydziału Pedagogiki aktualnie obejmuje 10 katedr naukowo-badawczych oraz Zakład Dydaktyki.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego jest uczelnią z wieloletnimi tradycjami kształcenia pedagogów, nauczycieli i pracowników socjalnych. Systematycznie rozwija potencjał naukowy oraz ofertę edukacyjną dostosowaną do potrzeb rynku pracy. Celem Uniwersytetu jest prowadzenie badań naukowych wysokiej jakości, wspieranie gospodarki projektami badawczymi i wdrożeniowymi oraz uczestniczenie w rozwiązywaniu problemów życia społecznego w celu poprawy dobrostanu mieszkańców. Badania prowadzone na uczelni odbywają się z poszanowaniem autonomii nauki i rzetelności wiedzy, a także wolności i godności człowieka. Kształcenie przyszłych kadr odbywa się w duchu tolerancji, uczciwości i rozwijania potencjału, twórczości i kreatywności ([Strategia Rozwoju Wydziału Pedagogiki](#)).

Koncepcja kształcenia na kierunku praca socjalna jest zgodna z [misją Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#). Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, pielęgnując najlepsze tradycje i pomnażając dorobek przeszłości, podejmuje wszechstronne działania na rzecz nauki i edukacji zgodnie z potrzebami i aspiracjami obywateli oraz celami państwa. W dążeniu tym prowadzi badania naukowe oraz łączy kształcenie specjalistów dla rynku pracy z kształceniem liderów społecznych w ramach aktualnie istniejących wydziałów na poziomie studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich i doktoranckich. Uczestnicząc w światowej wymianie myśli i wartości, rozwija badania naukowe i kształci dla przyszłości w poszanowaniu wolności nauki i rzetelności wiedzy, a także godności człowieka i sprawiedliwości społecznej. Jako ośrodek refleksji intelektualnej nad zmieniającą się rzeczywistością i jako ośrodek kulturotwórczy, Uniwersytet uczestniczy w rozwoju, zwłaszcza miasta i regionu, służąc wiedzą o faktach, wartościach i sposobach działania w rozwiązywaniu najważniejszych problemów życia społecznego i gospodarczego oraz w działalności dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku praca socjalna sprzyja realizacji potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. Uniwersytet współpracuje z podmiotami społecznymi i pogłębia związki z praktyką gospodarczą, przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności Bydgoszczy i województwa kujawsko-pomorskiego. Będąc źródłem postępu, wspiera procesy upowszechniania praw człowieka oraz odpowiedzialności za ekosystemy. Uniwersytet jest zorganizowany w oparciu o poszanowanie godności i podmiotowości każdego członka wspólnoty pracowników, studentów i absolwentów. Zarządzanie i relacje międzyludzkie budowane są na wzajemnym zaufaniu oraz współpracy. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku praca socjalna są spójne z misją i celami strategicznymi Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Strategią Rozwoju Wydziału Pedagogiki, przyjętą na lata 2021-2026 ([Strategia Rozwoju UKW](#)) uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 44/2020/2021 z dnia 29 czerwca 2021.

Kierunek praca socjalna prowadzony jest na Wydziale Pedagogiki i przypisany do dyscypliny pedagogika jako wiodącej. Dyscyplina pedagogika uzyskała w ostatniej ewaluacji jednostek naukowych ocenę: B+. Nauczyciele akademicki reprezentujący Wydział Pedagogiki tworzący kadre dla kierunku praca socjalna podejmują wielokierunkowe badania. Koncepcja kierunku praca socjalna związana jest z tematami badań naukowych prowadzonych na Wydziale Pedagogiki, które obejmują, takie zagadnienia jak:

- determinanty wykluczenia społecznego i uwarunkowania inkluzji;
- diagnozowanie i optymalizowanie warunków rozwoju psychospołecznego i realizacji zadań życiowych przez dzieci, młodzież i dorosłych;
- lokalne (społeczno-kulturowe) uwarunkowania funkcjonowania wybranych środowisk społecznych;

- profilaktyka społeczna i projektowanie działań w środowisku lokalnym;
- edukacja zawodowa w kontekście zmian cywilizacyjnych;
- etiologiczne, symptomatologiczne, prognostyczne i profilaktyczne aspekty patologii społecznych w percepcji i ewaluacji osób w różnych kategoriach wiekowych;
- diagnozowanie zachowań nieakceptowalnych społecznie oraz metody przeciwdziałania;
- wsparcie rehabilitacyjne, terapeutyczne i doradcze oraz inkluzja społeczna osób z zaburzeniami rozwoju, dysfunkcjami, niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi;
- współczesna obyczajowość - zmiany w obszarze norm, tradycji, języka;
- relacje społeczne w życiu codziennym, instytucjonalnym, wirtualnym;
- filozoficzne podstawy wychowania i praktyka edukacji obywatelskiej w kontekście historycznym i współczesnym;
- kreatywność w procesie edukacji;
- edukacja jako przedmiot badań, narracji i społecznego dyskursu;
- metodologie badań i studia nad dyskursem w pedagogice;
- podmioty wychowania – opisy i nowe perspektywy społeczno-kulturowe;
- proces kształcenia w zmieniającej się rzeczywistości: problemy – konteksty – rozwiązania.

Badacze odpowiedzialni za kształcenie na kierunku praca socjalna legitymują się szeregiem osiągnięć naukowych: w latach 2019-2025 opublikowali ponad pięćdziesiąt monografii autorskich, współautorskich i prac redakcyjnych, w tym w prestiżowych zagranicznych wydawnictwach. Na uwagę zasługuje następująca monografia: Ostrowicka H., Spychalska-Stasiak J., Stankiewicz Ł. (2020). *The Dispositif of the University Reform. The Higher Education Policy Discourse in Poland*. London and New York: Routledge oraz wyróżnione przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne: Krauze E. (2023). *Kariera naukowa a macierzyństwo. Sytuacja naukowców w Polsce*. Bydgoszcz: Wydawnictwo UKW; Tomaszewska-Lipiec R. (2018). *Praca zawodowa - życie osobiste. Dysonans czy synergia?* Bydgoszcz: Wydawnictwo UKW – monografia nagrodzona w 2019 (https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/monografie).

Środowisko bydgoskich pedagogów społecznych, które wiele lat temu zainicjowało kształcenie w zawodzie pracownik socjalny (w roku 1994 – wówczas była to specjalność na studiach pedagogicznych), nieustannie jest aktywne badawczo. Systematycznie włącza się w organizację corocznych ogólnopolskich konferencji naukowych poświęconych tematyce pracy socjalnej. Konferencje towarzyszą zjazdom Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i są okazją do przygotowywania wieloautorskich tematycznych monografii. Ostatnia wydana w bydgoskim środowisku to: Guzy-Steinke H. Rutkowska A. (red.) (2019). *Praca socjalna w środowisku i dla środowiska: wyzwania, działania, efekty*. Bydgoszcz: Wydawnictwo UKW.

Ponadto warto wskazać wybrane publikacje ważne z perspektywy koncepcji kształcenia na kierunku, które zostały opracowane przez przedstawicieli dyscyplin innych niż pedagogika (tj. nauki o polityce i administracji, nauki prawne): red. Trempała W., Wałdoch M., Jastrzębski M. (red.) (2024) *Utopie i dystopie wobec współczesnych lęków i nadziei społecznych. Polityka - społeczeństwo – kultura*. Bydgoszcz Wydawnictwo UKW, Bierzyńska-Sudoł M. (2023), *Srebrna gospodarka - wartość dodana polityki senioralnej. Studium przypadku regionu kujawsko-pomorskiego*, Bydgoszcz Wydawnictwo UKW; [Wedel-Domaradzka](#) A. (2024) Family Life- and Identity-Related Rights of the Child. w: Children's rights in regional human rights systems ed. by Aniko Raisz, Miskolc: Central European Academic Publishing (szczegółowy opis dorobku w opisach kadry i kryterium IV).

Nauczyciele akademicy Wydziału Pedagogiki za pracę naukowo-dydaktyczną otrzymali w okresie 2023-2025 następujące nagrody: Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia w nauce; Prezydenta Bydgoszczy za całokształt działalności naukowej; „Złote Orły Medycyny” Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za osiągnięcia w obszarze edukacji dla regionu oraz w dziedzinie „EDUKACJA” za całokształt działalności; „Skrzydła wyobraźni” za szczególne osiągnięcia w działalności innowacyjnej dla edukacji. Szczegółowy wykaz nagród opisany jest w kryterium 4. https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/galeria_pedagogika/61980.

W latach 2019-2025 dwie osoby uzyskały tytuł profesora, ośmiu badaczy uzyskało stopień doktora habilitowanego a trzech stopień doktora. Kadra Wydziału bierze udział w licznych grantach i projektach badawczych. Nauczyciele akademicki pełnią również funkcję kierowników i członków projektów badawczych. Szczegółowe informacje dotyczące otrzymanych grantów oraz pełnionych funkcji w projektach badawczych zostały omówione w czwartym kryterium.

Informacje na ten temat nagród i projektów znajdują się na następujących stronach:

[Wydział Pedagogiki: Projekty badawcze](#); [Wydział Pedagogiki Projekt NOTED](#),

[Wydział Pedagogiki Projekt Heterotopie obywatelstwa](#)

Wydział Pedagogiki, odpowiadając na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym na warunki rynku pracy, na bieżąco aktualizuje prowadzone studia w oparciu o ofertę kształcenia modułowego, zgodnie z przepisami regulującymi szkolnictwo wyższe a świadczy o tym nawiązanie współpracy z wieloma organizacjami o zasięgu lokalnym, regionalnym oraz międzynarodowym. Interesariusze wewnętrzni i [interesariusze zewnętrzni](#) aktywnie uczestniczą w pracach nad doskonaleniem programu studiów w ramach prac [rad kierunków](#), czego efektem są nie tylko wspólnie organizowane przedsięwzięcia podnoszące kompetencje zawodowe studentów, lecz także inicjowanie wprowadzania do programu studiów zmian zorientowanych na potrzeby rynku pracy. Osoby studiujące mają ponadto możliwość odbywania praktyk i staży w instytucjach związanych z interesariuszami.

Studia na kierunku praca socjalna prowadzone są w ramach dziedziny nauk społecznych i mają profil ogólnoakademicki. Dyscypliną wiodącą dla kierunku jest pedagogika. Kształcenie odbywa się na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia. **Studia pierwszego stopnia** trwają sześć semestrów. Ich absolwent uzyskuje tytuł zawodowy licencjata. **Studia drugiego stopnia**, trwające cztery semestry, prowadzą do uzyskania tytułu magistra pracy socjalnej. Absolwent studiów magisterskich ma pogłębioną wiedzę z dziedziny nauk społecznych, w szczególności w zakresie dyscypliny wiodącej ale również w zakresie wybranych zagadnień z obszaru nauk o polityce i administracji.

Kształcenie uwzględnia także profil zawodowy pracownika socjalnego wypracowany w trakcie toczącej się dyskusji w ramach działalności Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. Uniwersytet jest członkiem instytucjonalnym tego Stowarzyszenia od 1994 roku. Wieloletnie doświadczenie kształcenia do pracy socjalnej w Polsce uwzględnia potrzeby regionalnej i lokalnej pomocy społecznej, co pozostaje bardzo istotnym elementem koncepcji kształcenia na kierunku praca socjalna prowadzonym na UKW.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej absolwent kierunku praca socjalna niezależnie od ukończonego stopnia kształcenia ma uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Może podjąć pracę w: jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, tj. regionalne ośrodki polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych; domach pomocy społecznej, placówkach specjalistycznego poradnictwa, ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej, w środowiskowych domach samopomocy i placówkach opiekuńczo-wychowawczych; instytucjach i organizacjach wspierających osoby wykluczone społecznie funkcjonujących jako podmioty gospodarcze; w placówkach nie należących do systemu pomocy społecznej, jak np. placówki opieki zdrowotnej, zakładach karnych, w instytucjach rynku pracy oraz organizacjach pozarządowych.

Adekwatnie do założonych w koncepcji kształcenia efektów uczenia się, **absolwent I stopnia studiów** na kierunku praca socjalna ma przygotowanie teoretyczne o charakterze interdyscyplinarnym oraz praktyczne do pełnienia profesjonalnej roli zawodowej pracownika socjalnego w instytucjach wsparcia, pomocy społecznej i pracy socjalnej. Zdobywa i potrafi wykorzystywać wiedzę z socjologii, pedagogiki, psychologii, prawa, ekonomii i polityki społecznej w celu wywoływania zmiany w funkcjonowaniu społeczności, rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dysponuje wiedzą, umiejętnościami, kompetencjami społecznymi w zakresie: projektowania i realizowania działań społecznych; udzielania wsparcia i pomocy różnym kategoriom klientów (w szczególności osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rodzinom wieloproblemowym) w dążeniu do uzyskania samodzielności; diagnozowania i analizowania zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na

usługi społeczne; pobudzania działań samopomocowych; współdziałania z innymi specjalistami; aktywizowania społeczności. Potrafi dostrzec oraz samodzielnie rozwiązywać problemy praktyczne z zakresu pracy socjalnej i lokalnej polityki społecznej. Jest nastawiony na działalność prospołeczną i samodoskonalenie.

Natomiast **absolwent studiów II stopnia** posiada pogłębioną wiedzę z zakresu nauk społecznych obejmującą teorię, metodologię i metodykę pracy socjalnej pozwalającą na rozumienie specyfiki zawodu pracownika socjalnego i wykonywanie go zgodnie z profesjonalnymi wymogami. Ma umiejętności i kompetencje niezbędne do wykorzystania wiedzy w prowadzeniu badań naukowych, diagnozowaniu, projektowaniu, organizowaniu, realizowaniu usług społecznych i ewaluacji działalności pomocowej w odniesieniu do jednostek, grup i społeczności lokalnych, w tym także do rozwiązywania nietypowych i złożonych problemów społecznych. Potrafi samodzielnie konstruować projekty działań społecznych, wykazując się przy tym kreatywnym myśleniem i przedsiębiorczym działaniem. Ma kompetencje związane z zarządzaniem pracą zespołową w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Jest przygotowany do realizowania zobowiązań społecznych i współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego oraz myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy w odniesieniu do podejmowanych działań w zakresie pracy socjalnej, postępując zgodnie z etyką zawodową. Absolwent posiada kompetencje badawcze w zakresie diagnozowania problemów społecznych, weryfikacji hipotez badawczych, stosowania właściwych metod i narzędzi oraz wnioskowania.

Od roku 2019 do 2025 przeprowadzono kilka korekt oferty kształcenia na studiach I stopnia związanych z dostosowaniem do zmian społeczno-gospodarczych, zmieniających się ustaw oraz konsultacjami z interesariuszami. Modyfikacje objęły m.in. dostosowanie efektów uczenia się do wymagań *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji*; modyfikację treści kształcenia związaną ze zmianami w zakresie instytucji polityki społecznej państwa, zwłaszcza w odniesieniu do kształtowania się nowych rozwiązań i usług na poziomie lokalnym; zmieniono strukturę modułów do wyboru, tak aby uelastyczyć możliwość zindywidualizowania ścieżki uczenia się zgodnie z wyborami studiujących; włączono do programu studiów praktyki zawodowe, zamienione na inne formy kształcenia praktycznego na wniosek studentów, którzy w latach 2019-2021 odbywali w czasie studiów płatne staże zawodowe w ramach projektu Stawiamy na rozwój UKW, zmodyfikowano plan studiów.

Na kierunku **praca socjalna studia I stopnia** zmodyfikowany program studiów został zatwierdzony Uchwałą Senatu UKW nr 76/2024/2025 z dnia 24 czerwca 2025 r.

Program studiów dla kierunku **praca socjalna II stopnia** został przyjęty Uchwałą Senatu Nr 34/2022/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 [Biuletyn Informacji Publicznej - ukw.edu.pl - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](https://www.ukw.edu.pl/biuletyn-informacji-publicznej).

Koncepcja programu studiów zakłada przypisanie kierunku praca socjalna do dyscypliny pedagogika jako wiodącej. Na I stopniu studiów efekty uczenia się obejmują wybrane zagadnienia z dyscyplin prawo, psychologia i nauki socjologiczne. Taka koncepcja efektów uczenia się jest zgodna z rekomendacjami PSSPS, które uznaje interdyscyplinarność zawodu pracownika socjalnego. Natomiast konstruowanie efektów uczenia się na II stopniu studiów koncepcja kształcenia zakłada udział dyscypliny nauki o polityce i administracji. Efekty uczenia się na I i II stopniu studiów odpowiadają odpowiednio charakterystykom drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Studia pierwszego stopnia

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie **wiedzy** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z przygotowaniem osoby studiującej do zrozumienia interdyscyplinarnego kontekstu pracy socjalnej, prowadzenia badań oraz przygotowania do profesjonalnego wykonywania zawodu.

Efekty uczenia się w zakresie zrozumienia interdyscyplinarnego kontekstu pracy socjalnej określają

m.in., iż osoba studiująca:

K_W01: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia filozofii i nauk społecznych; potrafi określić miejsce i charakter nauk społecznych, a w nich miejsce pracy socjalnej oraz jej interdyscyplinarny charakter (przypisane do zajęć np. wprowadzenie do pedagogiki, psychologia społeczna, wprowadzenie do socjologii, polityka społeczna);

K_W02: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu ekonomiczne, polityczne, społeczne i kulturowe uwarunkowania życia społecznego (przypisane do zajęć np. pedagogika społeczna, polityka społeczna, podstawy ekonomii i przedsiębiorczości);

K_W03: zna struktury i instytucje społeczne (kulturowe, polityczne, prawne i ekonomiczne) w szczególności te, które składają się na system pomocy społecznej i są z nim powiązane; wyróżnia ich podstawowe elementy (przypisane do zajęć np. podstawy ekonomii i przedsiębiorczości, prawo socjalne, podstawy animacji społeczno-kulturowej, pracownik socjalny w środowisku, organizacja społeczności lokalnej, praktyka zawodowa);

K_W12: zna normy i reguły życia społecznego; wie, jakie podstawowe normy i reguły organizują struktury społeczne i instytucje, w szczególności w ramach systemu polityki społecznej i pomocy społecznej; wie, jakie prawa posiada klient pomocy społecznej (przypisane do zajęć np. podstawy prawa, prawo socjalne, patologia społeczna z elementami resocjalizacji, system pieczy zastępczej).

Efekty w zakresie prowadzenia badań określają m.in., iż osoba studiująca:

K_W10: ma wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań w pracy socjalnej, w szczególności o problemach badawczych, metodach, technikach i narzędziach badawczych (przedmiot: wprowadzenie do metodologii badań nauk społecznych, seminarium);

K_W11: zna istotę i metody diagnozowania, projektowania i ewaluowania stosowane w pracy socjalnej (przedmiot: diagnoza w pracy socjalnej, projekt socjalny, seminarium).

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do profesjonalnego wykonywania zawodu:

K_W06: zna modele pomocy społecznej; zna i rozumie koncepcję wielosektorowości pomocy społecznej (np. przedmiot: wprowadzenie do pracy socjalnej, organizacja społeczności lokalnej, metodyka pracy socjalnej);

K_W08: zna i rozumie koncepcję zmiany i wzmocnienia w pracy socjalnej oraz zasady projektowania i generowania zmiany w położeniu jednostek, grup i środowisk (metodyka pracy socjalnej, psychologia ogólna, psychologia społeczna, pedagogika specjalna, profilaktyka społeczna, teoretyczna i aksjologiczne podstawy pracy socjalnej);

K_W14: zna zagadnienia etyczne właściwe dla pracy socjalnej (przypisane do zajęć np. prawo socjalne, prawo rodzinne i opiekuńcze, etyka zawodowa, seminarium).

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie **umiejętności** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z przygotowaniem studenta do działalności zawodowej oraz do prowadzenia badań. Efekty w tym zakresie określają między innymi, iż absolwent:

K_U03: posiada umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie przykładów badań oraz konstruowania i prowadzenie prostych badań; potrafi sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki oraz wskazywać kierunki dalszych badań (przypisane do zajęć np.: wprowadzenie do pedagogiki, wprowadzenie do metodologii badań nauk społecznych, seminarium);

K_U06: diagnozuje i analizuje przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych prowadzących do wykluczenia i marginalizacji osób, grup i lokalnych społeczności; diagnozuje potrzeby i zasoby (potencjały, siły) (przypisane do zajęć np.: polityka społeczna, diagnoza w pracy socjalnej, patologia społeczna z elementami resocjalizacji, pedagogika specjalna);

K_U08: stosując zasady etyki zawodowej pracownika socjalnego, prawidłowo posługuje się systemami normatywnymi oraz normami i regułami prawnymi (przypisane do zajęć np.: etyka zawodowa, prawo socjalne, pracownik socjalny w środowisku, system pieczy zastępczej);

K_U10: potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów socjalnych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań (przypisane do zajęć np. : projekt socjalny, metodyka pracy socjalnej);

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im modułowych efektów uczenia się w zakresie **kompetencji społecznych** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z przygotowaniem studenta do prowadzenia badań oraz profesjonalnej działalności zawodowej. Efekty w tym zakresie określają m. innymi, że absolwent:

K_K03: jest gotów rozwijać własne umiejętności interpersonalne i wykorzystywać je we współpracy z innymi (przypisane do zajęć np. komunikacja interpersonalna, dynamika grupy, elementy terapii rodzin, elementy mediacji);

K_K04: współpracuje z innymi specjalistami w celu profesjonalnego udzielania pomocy (przypisane do zajęć np. metodyka pracy socjalnej, podstawy pedagogiki, prawo rodzinne i opiekuńcze, wybrane elementy psychologii klinicznej);

K_K08: potrafi doskonalić swój warsztat pracy pracownika socjalnego (przypisane do zajęć np. projekt socjalny, diagnoza w pracy socjalnej, praktyka zawodowa).

Studia drugiego stopnia

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie **wiedzy** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z prowadzeniem badań w obszarze nauk społecznych, przygotowaniem do profesjonalnego wykonywania zawodu oraz dostrzeganiem znaczenia pracy socjalnej jako kluczowego elementu polityki społecznej państwa tworzącej strategię przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy obejmujące wyżej wymienione aspekty, określają, że absolwent:

K_W03: ma pogłębioną wiedzę o instytucjach pomocy społecznej oraz o ich wzajemnych relacjach w obszarze polityki socjalnej i procesie wspierania integracji społecznej (przypisane do zajęć np. współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej, usługi społeczne w Unii Europejskiej, partnerstwo lokalne);

K_W04: ma pogłębioną wiedzę na temat istoty pracy socjalnej, zna teorie, metody i techniki stosowane w praktyce społecznej (przypisane do zajęć np. metodyka pracy socjalnej, projekt socjalny);

K_W06: ma pogłębioną wiedzę na temat człowieka jako podmiotu konstytuującego strukturę społeczne takie, jak: rodzina, krąg sąsiedzki, społeczność lokalna, grupa zawodowa, społeczeństwo obywatelskie (przypisane do zajęć np. człowiek jako podmiot społecznego świata – perspektywa pedagogiczna, psychologia społeczna, edukacja ustawiczna dorosłych, antropologia kultury);

K_W11: w pogłębiony sposób zna zasady opracowywania programów i projektów przeciwdziałania problemom społecznym oraz modelowania struktur społecznych i tworzenia nowych instytucji socjalnych (przypisane do zajęć np. ewaluacja usług społecznych; profilaktyka i edukacja społeczna, metody organizowania społeczności, strategie rozwoju lokalnego).

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie **umiejętności** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej oraz do prowadzenia badań. Efekty w tym zakresie określają między innymi, że osoba studiująca potrafi:

K_U01: interpretować i wyjaśniać zjawiska i złożone procesy społeczne oraz wzajemne relacje między zjawiskami społecznymi przy pomocy pojęć i teorii stosowanych w naukach społecznych, a w szczególności w teorii pedagogiki, pracy socjalnej i polityki społecznej (przypisane do zajęć np. współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej, współczesne problemy i zagrożenia społeczne);

K_U03: właściwie analizować przyczyny i przebieg procesów społecznych prowadzących do dezintegracji i wykluczenia społecznego oraz potrafi formułować własne opinie na ten temat, stawiać hipotezy badawcze i przeprowadzić ich weryfikację (przypisane do zajęć np. edukacja ustawiczna dorosłych, metodologia badań w naukach społecznych, diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności);

K_U06: umiejętnie posługiwać się zasadami zawodowymi w budowaniu nowych rozwiązań w polityce socjalnej oraz wykorzystać zdobytą wiedzę w rozwiązywaniu trudności w pracy z osobami i grupami

zagrożonymi wykluczeniem społecznym (przypisane do zajęć np. organizowanie sieci społecznych, wieloproblemowe usługi socjalne, działalność pożytku publicznego i wolontariat).

Do kluczowych kierunkowych i odpowiadających im modułowych efektów uczenia się w zakresie **kompetencji społecznych** zaliczyć można te, które są realizowane w ramach przedmiotów związanych z przygotowaniem osoby studiującej do profesjonalnej, kreatywnej działalności zawodowej. Efekty w tym zakresie określają m. innymi, że osoba studiująca jest gotowa do:

K_K03: określania i uzgadniania priorytetów w działaniach zespołowych (przypisane do zajęć np. zarządzanie w pomocy społecznej, organizacja usług społecznych);

K_K04: prawidłowej identyfikacji i rozstrzygnięcia dylematów związanych z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego (przypisane do zajęć np. mediacje i negocjacje w pracy socjalnej, etyka i aksjologia pracy socjalnej, superwizja w pracy socjalnej).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Dobór kluczowych treści kształcenia

Studia I stopnia na kierunku praca socjalna (zarówno stacjonarne, jak i niestacjonarne) obejmują swoim zakresem treści z następujących modułów:

- moduły zajęć kierunkowych,
- moduł zajęć ogólnych;
- moduł zajęć do wyboru.

Na pierwszy z wymienionych modułów składają się 32 przedmioty (118 punktów ECTS) realizowanych w postaci 1305 godzin dydaktycznych. W module zajęć kierunkowych zaplanowano seminarium dyplomowe (12 pkt ECTS) oraz realizowaną po drugim roku studiów praktykę zawodową (120 godzin, 5 pkt ECTS).

Moduł zajęć do wyboru obejmuje 23 pary przedmiotów pogrupowane w 5 bloków realizowanych od II do VI semestru, łącznie 540 godzin dydaktycznych (54 punkty ECTS). Zajęcia do wyboru wskazywane są przez studiujących od II do VI semestru studiów. W II semestrze spośród czterech proponowanych zajęć, studiujący wybierają dwa. Od III do VI semestru spośród ośmiu proponowanych zajęć, wybierają cztery.

Moduł zajęć ogólnych obejmuje język obcy oraz wychowanie fizyczne, zajęcia realizowane zgodnie z ogólnouczelnianymi wytycznymi. Język obcy realizowanych w czterech semestrach (do I-IV) – 120 godzin dydaktycznych (8 pkt ECTS), wychowanie fizyczne – 60 godzin, w semestrze IV i V.

Osoby studiujące, zgodnie z Zarządzeniem nr 96/2020/2021 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 21 września 2021 r. realizują także zajęcia wprowadzające (w łącznym wymiarze 15 godzin), które obejmują: szkolenie bhp, szkolenie biblioteczne, planowanie kariery zawodowej, szkolenie z praw studenta, szkolenie antydyskryminacyjne oraz organizację uczelni i etykietę akademicką.

Studia II stopnia na kierunku praca socjalna (zarówno stacjonarne, jak i niestacjonarne) obejmują swoim zakresem treści z następujących modułów:

- moduły zajęć kierunkowych,
- moduł zajęć do wyboru,
- moduł zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych,
- praktyki.

Łącznie moduły zajęć kierunkowych na II stopniu obejmują 22 zajęcia - 63 punkty ECTS, które są realizowane w ramach 660 godzin dydaktycznych (na studiach niestacjonarnych to 396 godzin).

Moduł zajęć do wyboru obejmuje 22 przedmioty, spośród których studiujący wybierają 11 (od II semestru) oraz seminarium. Realizowana w jego ramach liczba punktów ECTS wynosi 43. Na realizację modułu zajęć do wyboru przewidziano 405 godzin dydaktycznych (na studiach niestacjonarnych – 250 godzin). Moduł zajęć z dziedziny nauk humanistycznych realizowany jest przez

2 przedmioty z łączną liczbą godzin 60 (na studiach niestacjonarnych 36) oraz 6 punktów ECTS. Ponadto w planie studiów znajduje się praktyka zawodowa realizowana w postaci 75 godzin (na studiach niestacjonarnych 40 godzin) i 8 punktów ECTS). Podobnie, jak na studiach pierwszego stopnia realizowane są również zajęcia wprowadzające (tak, jak zostało to przedstawione wyżej).

W doborze treści kształcenia w ramach poszczególnych modułów, a następnie w ramach tworzących je przedmiotów ważną rolę pełnią badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału oraz inne osoby realizujące zajęcia na kierunku zgodnie z przypisaniem do dyscyplin naukowych. Relacja pomiędzy prowadzonymi badaniami i realizowanymi treściami kształcenia przybiera dwojaką postać:

- po pierwsze, prowadzone badania i dorobek w tym zakresie stają się podstawą do modyfikowania programu studiów (przykładami mogą tu być: wprowadzony do planu studiów przedmiot: *człowiek jako podmiot społecznego świata – perspektywa pedagogiczna*, bezpośrednio związany z badaniami dr Amelii Krawczyk-Bocian oraz przedmiot: *kategorie klientów pomocy społecznej – przewlekłe choroby*, który nawiązuje do badań dr Magdaleny Pluty);

- po drugie, relacja ta znajduje odzwierciedlenie w sylabusach poszczególnych przedmiotów, gdzie prowadzący zajęcia uwzględniają swój dorobek projektując/modyfikując treści kształcenia oraz wykorzystując do ich omawiania własny dorobek (przykładem może być metodyka pracy socjalnej; profilaktyka i edukacja społeczna, partnerstwo lokalne).

Treści kształcenia zostały dobrane w ten sposób, aby odnosić się do ważnych z perspektywy przygotowania do zawodu pracownika socjalnego tematów. Zarówno na I stopniu studiów (w sposób zaawansowany) oraz na II stopniu studiów (w sposób pogłębiony) obejmują następujące zagadnienia: teoretyczne podstawy pracy socjalnej, aksjologia pracy socjalnej i etyka zawodowa, kierunki, modele i rozwój polityki społecznej; metodyka pracy socjalnej, zagadnienia dotyczące projektowania działań i zarządzania w instytucjach pomocy społecznej; prawne aspekty pracy socjalnej; struktura i organizacja pomocy społecznej; zawód pracownika socjalnego, profesjonalizacja i specjalizacja zawodowa, elementy superwizji w pracy socjalnej i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Na studiach I stopnia program studiów eksponuje wybrane treści z zakresu psychologii (psychologia ogólna, psychologia społeczna, wybrane elementy psychologii klinicznej, socjologii (wprowadzenie do socjologii, patologia społeczna, diagnoza środowiskowa) oraz obejmujące prawne zagadnienia niezbędne w realizacji zadań zawodowych (podstawy prawa, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo socjalne). Na studiach II stopnia program studiów w większym stopniu eksponuje kontekst polityki społecznej w projektowaniu i realizowaniu zadań pracy socjalnej (np. współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej, współczesne problemy i zagrożenia społeczne w perspektywach teoretycznych, mniejszości narodowe i etniczne, ekonomia społeczna).

Dobór metod kształcenia

Stosowane przez nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku praca socjalna (studia I i II stopnia) metody kształcenia są zróżnicowane w zależności od przedmiotu, formy zajęć, liczebności grupy oraz indywidualnych potrzeb osób studiujących.

Część nauczycieli akademickich wzięła udział w szkoleniach dydaktycznych w ramach programu „Nowoczesny Uniwersytet”, dzięki czemu uzyskała umiejętność wykorzystywania w pracy z osobami studiującymi takich metod, jak design thinking czy tutoring akademicki.

Nawet tradycyjne metody kształcenia, jak np. wykład są realizowane w sposób aktywizujący studenta. Umożliwia to m. in. mała liczba osób tworzących grupy wykładowe. Dzięki temu możliwe jest wykorzystanie wykładu problemowego czy konwersatoryjnego, które umożliwiają odejście od rozwiązania polegającego na transmisji wiedzy, na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów czy rozważania podejmowanych zagadnień. Przykładem mogą być przedmioty włączające do katalogu metod dydaktyki akademickiej metody zindywidualizowane, np.:

- prawo socjalne (wykład w toku problemowym);
- mediacje i negocjacje w pracy socjalnej (metody symulacyjne);
- superwizja w pracy socjalnej (drama);
- wprowadzenie do pracy socjalnej (tutoringu rozwojowy).

Do często wykorzystywanych metod kształcenia należą: metody dyskusyjne, metody pracy ze źródłami, metody problemowe, metody projektowe, sporządzane mapy myśli. Jako przykład może posłużyć przedmiot organizacje pożytku publicznego i wolontariat (realizowany na studiach II stopnia). W ramach konwersatoriów z tego przedmiotu do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się są wykorzystywane takie metody, jak: indywidualne prace pisemne, mapy myśli, prezentacja projektów semestralnych.

Bardzo istotne w ostatnich latach jest nabywanie przez nauczycieli akademickich umiejętności pracy z osobami studiującymi neuro różnorodnymi, jest to możliwe m.in. dzięki realizowanym przez Uniwersytet projektom finansowanym przez Narodowe Centrum Badania i Rozwoju. Pomocą w tym zakresie służy również Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

W ramach Wydziału Pedagogiki, który prowadzi kierunek studiów praca socjalna został wypracowany i wdrożony przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, który umożliwi etapową, jak i końcową ich weryfikację oraz ocenę osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie kształcenia. Do podstawowych metod weryfikacji należą: egzaminy pisemne i ustne, semestralne lub częściowe prace zaliczeniowe oraz prace projektowe. Analiza wyników nauczania wykorzystywana jest przy doborze treści programowych czy materiałów źródłowych. Szczegółowy sposób weryfikacji efektów uczenia się w ramach poszczególnych przedmiotów umieszczony jest w sylabusach zajęć w systemie USOSweb.

W realizacji zajęć nauczyciele akademicy wykorzystują elementów pracy zdalnej. Na platformie MS Teams zamieszczane są materiały z wykładów, materiały dodatkowe, analizowane prace (lub fragmenty prac np. dyplomowych).

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Kwestię zasad [zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość](#) reguluje Zarządzenie nr 102/2022/2023 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 12 września 2023 r.

Na studiach pierwszego stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość **moga być** realizowane wskazane przez radę kierunku zajęcia z modułu zajęć kierunkowych – 6 zajęć (łącznie 19 pkt ECTS).

Na studiach drugiego stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w ramach modułu zajęć kierunkowych może być realizowanych 6 zajęć (16 pkt ECTS) oraz 5 zajęć z bloku zajęć do wyboru (13 pkt ECTS). Zajęcia te są realizowane z wykorzystaniem platformy MS Teams, tam również są udostępniane materiały dydaktyczne związane z prowadzonymi zajęciami.

Regulacje uczelniane opisane w w/w Zarządzeniu stanowią, iż pierwsze zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość odbywają się stacjonarnie oraz stacjonarny jest tryb weryfikacji efektów uczenia się. W wypadku seminarium dyplomowego uczelnia dopuszcza korzystanie z platformy MsTeam wspierająco, tak aby kontakty promotora z dyplomantami były jak najbardziej efektywne w ramach wyznaczonego planem studiów limitu godzin. Zajęcia realizowane za w wykorzystaniem metod i technik pracy zdalnej są planowane tak, aby nie kolidowały z realizacją zajęć stacjonarnych (najczęściej w czwartek lub piątek).

Dostosowanie procesu kształcenia do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych

Wydział Pedagogiki, w ramach którego prowadzony jest kierunek studiów praca socjalna, zapewni osobom studiującym, możliwość zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych. Świadczą o tym m.in.:

- elektroniczna rejestracja na zajęcia, dokonywana za pomocą Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studentów (USOS);
- możliwość uzyskania Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) po spełnieniu warunków jej uzyskania;
- opieka, jaką objęte są osoby studiujące z niepełnosprawnościami, dzięki współpracy z [Działem ds. Osób z Niepełnosprawnościami](#), szczegółowe informacje znajdują się na stronie Działu;

- możliwość zmiany kierunku studiów lub/i modułu kształcenia oraz formy studiów;
- możliwość rozwijania swoich zainteresowań w funkcjonujących na Wydziale [kołach naukowych](#) (zagadnienie to zostało szerzej omówione w dalszej części raportu).

Szczegółowe informacje dotyczące ww. możliwości znajdują się na stronie Kolegium II: https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium_ii/procedury_dotyczace_toku.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia z osobami studiującymi są dostępni dla nich w trakcie dyżurów, informacja o godzinach i miejscu ich odbywania znajduje się na stronie Wydziału: https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/konsultacje.

Warto podkreślić, że pracownicy Wydziału prowadzący zajęcia z osobami studiującymi na kierunku praca socjalna odbyli cykl szkoleń z zakresu pracy z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności (Moduł I. Praca z osobą niepełnosprawną z dysfunkcją narządu słuchu i mowy, Moduł II. Praca z osobą niepełnosprawną z dysfunkcją narządu wzroku, Moduł III. Praca z osobą niepełnosprawną z dysfunkcją narządu ruchu, Moduł IV. Praca z osobą z zaburzeniami psychicznymi oraz ze spektrum autyzmu) w ramach projektu „Uniwersytet Równych Szans” finansowanego przez NCBiR. Ponadto pracownicy biorą udział w szkoleniach dotyczących standardu dostępności przygotowywanych materiałów dydaktycznych dla osób studiujących z dysfunkcją wzroku, prowadzonych przez ekspertów w zakresie dostępności.

Harmonogram realizacji studiów

Studia I stopnia na kierunku praca socjalna trwają 3 lata. Na studiach stacjonarnych obowiązuje semestralna organizacja zajęć, na studiach niestacjonarnych organizacja roczna.

Na studiach stacjonarnych I stopnia osoby studiujące realizują część punktów ECTS (90) w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi na zajęciach dydaktycznych, drugą część (90) w ramach pracy własnej. Z łącznej liczby godzin przeznaczonych na studiowanie (4560) w ramach zajęć dydaktycznych (wraz z egzaminami) realizowanych jest 2067 godzin, pozostałe (2493) osoby studiujące realizują w postaci pracy własnej.

Na studiach niestacjonarnych I stopnia osoby studiujące realizują w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi na zajęciach dydaktycznych 63 punkty ECTS, pozostałe (117) w ramach pracy własnej. Z łącznej liczby godzin przeznaczonych na studiowanie (4500) w ramach zajęć dydaktycznych (wraz z egzaminami) realizowanych jest 1225 godzin, pozostałe są realizowane w postaci pracy własnej osób studiujących.

Studia II stopnia na kierunku praca socjalna trwają 2 lata. Podobnie, jak na studiach I stopnia stacjonarnie realizowana jest semestralna organizacja zajęć, niestacjonarnie roczna.

Na studiach stacjonarnych II stopnia osoby studiujące realizują część punktów ECTS (60,5) w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi, pozostałe (59,5) w ramach pracy własnej. Z łącznej liczby godzin przeznaczonych na studiowanie (3000) w ramach zajęć dydaktycznych (wraz z egzaminami) realizowanych jest 1229 godzin, pozostałe (1771) osoby studiujące realizują w ramach pracy własnej.

Na studiach niestacjonarnych II stopnia w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi osoby studiujące realizują 40,5 punktów ECTS, pozostałe (79,5) w ramach pracy własnej. Z łącznej liczby godzin przewidzianych na studiowanie (3000) w ramach zajęć dydaktycznych realizowanych jest 742 godziny, pozostałe (2258) osoby studiujące realizują w ramach pracy własnej.

Na studiach I stopnia w ramach modułów zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi związanymi z dziedziną nauk społecznych – dyscypliną pedagogika realizowanych jest 96 punktów ECTS. Analogicznie na studiach II stopnia realizowane są w ten sposób 65 punkty ECTS. Odpowiednie wykazy przedmiotów znajdują się w załączonych planach studiów I i II stopnia (arkusz Excel, zakładka Wykaz modułów zajęć).

Kompetencje językowe osób studiujących I stopnia rozwijane są w ramach lektoratu z wybranego języka obcego, który jest realizowany (w wymiarze 120 godzin – studia stacjonarne oraz 60 godzin – studia niestacjonarne) w trakcie I i II roku studiów.

Kompetencje językowe osób studiujących II stopnia są rozwijane poprzez lektorat z języka obcego (30 godzin – studia stacjonarne, 18 godzin – studia niestacjonarne) oraz języka obcego specjalistycznego

obejmującego zagadnienia związane z problematyką socjalną (w takim samym wymiarze), realizowany na I i II roku studiów.

Dobór form zajęć

Kwestię [liczebności grup studenckich](#) reguluje Zarządzenie nr 61/2018/2019 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 20 września 2019 roku.

W ostatnich latach – ze względu na mniejszą liczbę osób studiujących, podejmujących studia na I i II stopniu liczby osób studiujących w poszczególnych grupach są mniejsze niż te, które przewiduje Zarządzenie Rektora, przy czym zmniejszenie liczebności grup każdorazowo wymaga zgody Prorektora ds. Studenckich i Jakości Kształcenia.

Zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są od poniedziałku do piątku (czwartkowe popołudnie oraz piątki przewidziane są m.in. na zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość). Zajęcia na studiach niestacjonarnych realizowane są w soboty i niedziele, z częstotliwością +/- 2 zjazdy w miesiącu. Harmonogram zjazdów publikowany jest na stronie [Kolegium II - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

Na studiach I stopnia przewidziano poszczególne formy zajęć:

-na studiach stacjonarnych 1020 godzin wykładów, 60 godzin ćwiczeń (wychowanie fizyczne), 750 godzin konwersatoriów, 120 godzin praktyki, 70 godzin seminarium, łącznie realizowanych jest 2025 godzin dydaktycznych;

-na studiach niestacjonarnych 621 godzin wykładów, 429 godzin konwersatoriów, 80 godzin praktyki, 50 godzin seminarium, łącznie realizowanych jest 1180 godzin dydaktycznych.

Na studiach II stopnia przewidziano poszczególne formy zajęć:

-na studiach stacjonarnych 645 godzin wykładów, 255 godzin konwersatoriów, 60 godzin ćwiczeń, 135 godzin laboratoriów (w tym 75 godzin praktyki), 105 godzin seminarium, łącznie realizowanych jest 1200 godzin dydaktycznych;

-na studiach niestacjonarnych 387 godzin wykładów, 153 godzin konwersatoriów, 36 godzin ćwiczeń, 76 godzin laboratoriów (w tym 40 godzin praktyki) oraz 70 godzin seminarium. łącznie realizowanych jest 722 godzin.

Organizacja zajęć na studiach I i II stopnia zakłada równomierne obciążenie osób studiujących zajęciami w kolejnych latach studiów. Szczegółowo dokumentują to załączone plany studiów.

Praktyki

Na kierunku praca socjalna – studia I stopnia przewidziana jest praktyka zawodowa w wymiarze 120 godzin studia stacjonarne/80 godzin studia niestacjonarne. Jest ona realizowana jako praktyka ciągła w instytucji pomocy społecznej po zakończeniu zajęć w semestrze IV, na studiach niestacjonarnych po roku drugim. W programie studiów II stopnia przewidziano 75 godzinny blok praktyk ciągłych zawodowych w instytucji pomocy społecznej. Realizowany jest po zakończeniu zajęć na II semestrze (40 godzinny blok po I roku na studiach niestacjonarnych). W wyniku wieloletniej i intensywnej współpracy z instytucjami pomocy społecznej w regionie, dysponujemy znacznie większą liczbą miejsc praktyk, niż liczba studiujących na kierunku. Pod koniec każdego roku akademickiego zgłaszają się instytucje, które chętnie zatrudniłyby naszych absolwentów.

Organizacja i przebieg praktyki są regulowane w Regulaminie Praktyk Zarządzenie Nr 81/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 22 września 2025 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (jednostką ogólnouczelnianą, odpowiedzialną za organizację praktyk przez osoby studiujące, jest [Studium Praktyk - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#))

Praktyka zawodowa, organizowana przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego będąca integralną częścią procesu kształcenia na kierunku praca socjalna, odbywa się w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej tj. instytucjach pomocy społecznej: ośrodkach pomocy społecznej, centrach usług społecznych, domach pomocy społecznej, placówkach specjalistycznego poradnictwa, ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej, w środowiskowych domach samopomocy. Osoba studiująca odbywa praktykę pod opieką pracownika socjalnego. Realizowanie praktyki zawodowej jest monitorowane przez kierunkowego opiekuna praktyk zawodowych wyznaczonego na Wydziale

Pedagogiki UKW w Bydgoszczy dla danego kierunku, który uprawniony jest do kontroli warunków i sposobu realizacji praktyki studenta w miejscu ich odbywania. Osoba studiująca w miejscu odbywania praktyki pozostaje pod opieką bezpośredniego opiekuna, który wyznacza mu konkretne zadania do realizowania, umożliwiające spełnienie założonych celów praktyki zawodowej i osiągnięcie efektów uczenia się.

Celami praktyk zawodowych na kierunku praca socjalna są: poszerzenie wiedzy otrzymanej na studiach poprzez wykonywanie praktycznych czynności; zapoznanie się ze strukturą organizacyjną oraz zasadami funkcjonowania i sposobami zarządzania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej; zdobycie praktycznej znajomości zagadnień zawodowych związanych z zadaniami pracownika socjalnego; kształcenie umiejętności pracy zespołowej, przygotowanie do pracy samodzielnej oraz podejmowania decyzji w przyszłym miejscu pracy; nawiązanie własnych kontaktów zawodowych, pozwalających znaleźć pracę z chwilą ukończenia studiów.

Praktyka na II stopniu studiów ma mniejszy wymiar niż na I stopniu. Ponadto z monitorowania charakterystyki kandydatów wywnioskowaliśmy, że studenci II stopnia rekrutują się z innych niż praca socjalna kierunków. Z tego powodu Rada Kierunku zdecydowała o włączaniu do programu studiów zajęć polegających na przygotowaniu do praktyk zawodowych. Celem tych zajęć jest pogłębione przygotowanie do rozumienia struktury instytucji pomocy społecznej oraz jej miejsca w systemie usług socjalnych.

Zgodnie z Regulaminem Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, kontrola przebiegu praktyki realizowana jest w różnych formach: w formie kontaktu osobistego, telefonicznego lub drogą elektroniczną; z opiekunem praktykanta w placówce, instytucji, w której osoba studiująca odbywa praktykę.

Szczegółowe informacje dla osób studiujących, wraz z wzorami dokumentów dotyczących praktyki znajdują się na stronie [Studium Praktyk - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) oraz w sylabusach dostępnych w USOSweb.

Na podstawie Regulaminu Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (§9 pkt. 6) osoba studiująca ma możliwość zaliczenia praktyki na podstawie stażu po przedstawieniu dziennika oraz opinii ze stażu, jeżeli jego charakter odpowiada programowi praktyki i prowadzi do uzyskania kierunkowych efektów uczenia się.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki rekrutacji

Warunki i tryb rekrutacji na studia określają właściwe uchwały Senatu UKW. Są one podawane do publicznej wiadomości, co wpływa na równość szans kandydatów (<https://bip.ukw.edu.pl/jednostka/biuletyn-informacji-publicznej/rekrutacja>). Rekrutacja na rok 2025/2026 odbywała się zgodnie z uchwałą: [uchwała rekrutacyjna 2025/2026](#). Zasady rekrutacji na rok 2025/2026 opisano szczegółowo na stronie: <https://rekrutacja.ukw.edu.pl/info/podstawy-prawne-studia-1-i-2-stopnia/>. Rekrutacja na rok akademicki 2026/2027 odbywać się będzie na podstawie uchwały Nr 67/2024/2025 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2026/2027. Rekrutacja na kierunki studiów, w tym pracę socjalną, następuje w ramach planowanej liczby miejsc ustalonej przez Senat UKW. Uchwały w odniesieniu do każdego roku akademickiego określają zarówno ogólne, jak i szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego oraz harmonogram rekrutacji. Uchwały dotyczą jednolicie rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne. Określone są w nich też zasady rekrutacji dla cudzoziemców. Zestawienia dotyczące planowanych liczb przyjęć na poszczególne kierunki są także dostępne dla kandydatów (<https://rekrutacja.ukw.edu.pl/info/liczba-miejsc-statystyki/>). Szczegółowe warunki rekrutacji dla kandydatów na kierunku praca socjalna opisano w załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 67/2024/2025 Senatu UKW z dnia 27 maja 2025 r.

Dla kandydatów na studia na kierunku praca socjalna w roku 2025/2026 przygotowano po 20 miejsc na I i II stopniu studiów (uchwała Nr 39/2024/2025 Senatu UKW z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie określenia planowanej liczby miejsc na poszczególnych kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2025/2026).

Zasady rekrutacji publikowane są na stronie internetowej uczelni w zakładce dla kandydatów <https://rekrutacja.ukw.edu.pl/>

Opis kierunku, wykaz przedmiotów oraz modułów do wyboru kandydaci mogą znaleźć na stronie rekrutacyjnej: <https://rekrutacja.ukw.edu.pl/oferta/> oraz na stronie internetowej Wydziału Pedagogiki w opisach zainteresowań badawczych poszczególnych nauczycieli. Za prowadzenie procesu rekrutacji oraz kontakt z kandydatami na studia odpowiada Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów ([Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów](#)).

Przyjęcie na studia I stopnia na kierunku praca socjalna odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej z części pisemnej na egzaminie maturalnym („nowa matura”, matura międzynarodowa) lub na egzaminie dojrzałości („stara matura”). Ocenom ze świadectwa dojrzałości uwzględnianym w procesie kwalifikacji przyznaje się liczbę punktów według zasad określonych w wymienionych uchwałach rekrutacyjnych. Wynik końcowy uzyskany przez kandydata w postępowaniu kwalifikacyjnym jest wyrażany w punktach i podawany z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku. Kolejność przyjmowania na studia wyznacza pozycja kandydata na liście rankingowej. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę osób studiujących z chwilą złożenia ślubowania, z tym, że przyjęcie na studia cudzoziemca następuje w drodze decyzji administracyjnej. Również odmowa przyjęcia na studia stanowi decyzję administracyjną, przy czym od takiej decyzji komisji rekrutacyjnej przysługuje prawo odwołania do Rektora; decyzja Rektora jest ostateczna.

Przyjmowanie na studia laureatów i finalistów olimpiad następuje według zasad określonych odrębnie. Stosowna regulacja znajduje się w Uchwale Nr 41/2024/2025 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 25 marca 2025 r. zmieniającej Uchwałę Nr 23/2022/2023 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w latach 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026 /2024/2025 Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w latach 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026 (<https://bip.ukw.edu.pl/jednostka/biuletyn-informacji-publicznej/rekrutacja>).

Przyjęcie na II stopień studiów odbywa się na podstawie rankingu ocen na dyplomie ukończenia studiów wyższych, w drugiej kolejności na podstawie średniej ocen z toku studiów potwierdzonej przez dziekanat macierzystej uczelni (lub biuro obsługi studenta). O przyjęcie na studia mogą ubiegać się absolwenci studiów co najmniej I stopnia, których efekty uczenia się przypisano do jednej z następujących dyscyplin nauki jako dyscypliny wiodącej: pedagogika, nauki socjologiczne, nauki prawne, nauki o polityce i administracji, psychologia, nauki o bezpieczeństwie, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o rodzinie, w szczególności studenci następujących kierunków: pedagogika, pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika opiekuńcza, politologia, administracja, kryminologia, socjologia, nauki o rodzinie, psychologia, pedagogika specjalna, praca socjalna oraz pokrewnych.

[Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się](#) uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 246/2018/2019 z dnia 24 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć osobie studiującej, nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia. Do tej pory w procesie rekrutacji nie kierowano do uczelni wniosków o realizację tej procedury.

Program I stopnia studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim obejmuje 120 godzin praktyki zawodowej (na studiach stacjonarnych) i 80 godzin (na niestacjonarnych). Program studiów II stopnia obejmuje 75 godzin praktyk zawodowych (na studiach stacjonarnych) i 45 godzin

na studiach niestacjonarnych. Potwierdzenie efektów uczenia się z zakresu praktyk bez obowiązku odbycia praktyki jest możliwe, jeżeli osoba studiująca udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie innej działalności odpowiadającej programowi praktyk i realizowanej w okresie nie krótszym niż przewidziany w programie studiów czas praktyki, ponadto – jeżeli osoba studiująca zatrudniona jest na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia w instytucji gwarantującej uzyskanie odpowiednich umiejętności praktycznych, o ile charakter tej pracy spełnia wymagania programu praktyk, wreszcie – jeżeli jest to osoba studiująca lub absolwent innych szkół wyższych, który odbywa lub odbył praktykę spełniającą wymagania programu praktyk. Stanowi o tym par. 30, pkt 16 Regulaminu Studiów: „Na wniosek studenta uczelnia może zaliczyć na poczet praktyki zawodowej czynności wykonywane przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych dla praktyk zawodowych w programie studiów. Szczegółowe zasady zaliczania praktyki zawodowej na powyższej podstawie określa "Regulamin Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego”.

Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych na innej uczelni oraz w procesie potwierdzania

Osoba studiująca może realizować część programu studiów w innej polskiej lub zagranicznej uczelni (np. w ramach programu [MOST](#) lub [ERASMUS+](#)) na podstawie porozumień międzyuczelnianych. Informacje dotyczące tych programów dostępne są na stronach Działu Jakości i Organizacji Kształcenia oraz Biura Współpracy Międzynarodowej. Szczegółowe zasady w tym zakresie określa Regulamin Studiów (Uchwała nr 56/2024/2025z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego ([Regulamin Studiów](#))). Zgodnie z Regulaminem studiów (par. 6) organem uznającym efekty uczenia się osiągnięte podczas studiów, stażu lub praktyki poza Uniwersytetem jest dyrektor kolegium. Robi to we współpracy z zastępcą kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej ds. kształcenia (prodziekana), do którego zadań należy określanie równoważności przedmiotów i semestrów/roku studiów przez uznanie określonego przedmiotu lub programu studiów za ekwiwalentny z odpowiednim przedmiotem lub programem studiów, do którego realizacji zobowiązany jest student w określonym semestrze/roku studiów. W szczególności Prodziekan ds. Kształcenia w porozumieniu z osobą studiującą, zamierzającą realizować część programu studiów poza Uniwersytetem, ustala na piśmie lub drogą elektroniczną związane z tym obowiązki osoby studiującej na innej uczelni. Tak ustalony program studiów osoby studiującej, podpisany przez dyrektora kolegium, jest traktowany jako równoważny i stanowi podstawę zaliczenia semestru (lub roku) studiów odbytych w innej uczelni. Jeżeli z powodu różnic programowych między planem studiów w Uniwersytecie a ofertą dydaktyczną uczelni, do której została skierowana osoba studiująca, nie jest spełniony warunek równoważności zajęć, wówczas Dyrektor Kolegium II przed wyjazdem studenta na studia w innej uczelni wyznacza na piśmie lub drogą elektroniczną przedmioty uzupełniające różnice programowe i termin ich zaliczenia. Szczegółowe zasady uznawania efektów uczenia się dla osoby studiującej, realizującej część programu w innej uczelni w paragrafie 26 Regulaminu Studiów.

Zasady i procedury dyplomowania

Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez osobę studiującą w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się także poprzez proces dyplomowania.

Dyplomowanie podporządkowane jest regułą wynikającym z [Regulaminu Studiów](#). Zgodnie z jego zapisami warunkiem ukończenia studiów i otrzymania dyplomu jest m.in. uzyskanie pozytywnej oceny przygotowanej pracy dyplomowej i złożenie egzaminu dyplomowego. Z kolei warunkiem dopuszczenia osoby studiującej do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie ostatniego semestru studiów i uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej. Na studiach pierwszego stopnia ustalenie tematu pracy powinno nastąpić nie później niż jeden semestr przed terminem ukończenia studiów. Praca dyplomowa musi zostać wykonana samodzielnie oraz spełniać wymagania merytoryczne i formalne określone przez właściwą radę kierunku. Na stronie internetowej Kolegium II, które organizuje egzaminy dyplomowe osoby studiujące mogą znaleźć katalog niezbędnych do złożenia pracy dokumentów oraz potrzebne instrukcje ([Kolegium II dokumenty praca dyplomowa](#)).

Zgodnie z programem studiów przygotowanie pracy następuje w ramach seminarium dyplomowego. Udział osoby studiującej w seminarium ma doprowadzić do osiągnięcia konkretnych efektów uczenia się (określonych w sylabusie przedmiotu). Nacisk położony jest na to, by osoba studiująca potrafiła nie tylko samodzielnie zdobywać wiedzę, ale też nabyła i rozwinęła odpowiednie do poziomu studiów umiejętności badawcze, analityczne i syntetyczne, w tym w zakresie pisania prac naukowych.

Kandydatów na promotorów i recenzentów proponuje Prodziekan ds. Kształcenia po konsultacji z Dziekanem. Lista promotorów i recenzentów po uzyskaniu akceptacji Rady Kolegium przedstawiana jest studiującym. Osoba studiująca wybiera promotora, zapisując się na seminarium. Wyboru można dokonać spośród promotorów zaproponowanych na dany rok dla kierunku. Studiujący mogą się zapoznać z opisem zainteresowań badawczych nauczycieli akademickich na ich indywidualnych stronach.

Praca powstaje pod kierunkiem promotora. Kolegium II wdrożyło procedurę zatwierdzania tematów prac dyplomowych, której celem jest dbałość o merytoryczną zgodność tematów prac dyplomowych z efektami uczenia się zaprojektowanymi dla kierunku. Weryfikację proponowanej tematyki prac dyplomowych przeprowadza Rada Kierunku. W wypadku braku akceptacji proponowanej tematyki pracy dyplomowej, przewodniczący rady kierunku informuje promotora, o konieczności wprowadzenia zmian ([Kolegium II Procedury dotyczące toku studiów](#)). Ostatecznie tematy prac dyplomowych przyjmuje od rady kierunku i zatwierdza zastępca kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej ds. kształcenia (prodziekan). Tematy zostają zatwierdzone na studia pierwszego i drugiego stopnia nie później niż na dwa semestry przed terminem ukończenia studiów.

Szczegółowe regulaminy dyplomowania, w tym zasady przygotowywania prac oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego, przygotowuje Rada Kierunku. [Regulamin dyplomowania praca socjalna studia I i II stopnia](#) określa zasady, formy i zagadnienia dla weryfikacji efektów uczenia się w zakresie seminariów dyplomowych (licencjackich) i magisterskich. Zawiera on ponadto obowiązujące na egzaminie dyplomowym zestawy zagadnień i jest dostępny dla studiujących na stronie Kolegium II.

Wydział Pedagogiki przygotował ponadto [Wytyczne dla rad kierunków do procedury dyplomowania](#), które pozwalają studentom wszystkich kierunków, przypisanych do dyscypliny pedagogika jako wiodącej, zapoznać się np. z akceptowanymi na kierunku pedagogika formami prac dyplomowych oraz ich strukturą, obejmując wymagania dotyczące koncepcji pracy, jak i wytyczne techniczne i redakcyjne. Rada Kierunku we współpracy z koordynatorami poszczególnych zajęć, w odniesieniu do kierunkowych efektów uczenia się, przygotowała zagadnienia do egzaminu dyplomowego. Praca dyplomowa/magisterska jest jednym z elementów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych seminarium dyplomowemu/magisterskiemu. Regulamin procedury dyplomowania na kierunku zawiera opis stosowanych na kierunku form prac dyplomowych/magisterskich. Należą do nich: raport z badań, krytyczny przegląd literatury na określony temat, esej naukowy, projekt działań społecznych (w szczególności socjalnych), analiza praktyk społecznych (w szczególności socjalnych).

Na kierunku praca socjalna tematyka zarówno prac dyplomowych, jak i magisterskich związana jest z efektami uczenia się właściwymi dla tego kierunku oraz z praktyką zawodową i społecznym kontekstem pracy w zawodach służb społecznych.

W ostatnich latach tematyka prac licencjackich pozwalała na realizację efektów uczenia się z obszaru wiedzy na temat projektowania i prowadzenia badań, poruszana była problematyka szczegółowych regulacji prawnych dotyczących systemu polityki socjalnej (domy pomocy społecznej, system pieczy zastępczej), charakterystyki funkcjonowania społecznego wybranych grup narażonych na wykluczenie (seniorzy, osoby w kryzysie bezdomności). W ostatnich trzech latach kierunek praca socjalna na poziomie studiów I stopnia ukończyło sześć osób (szczegółowe informacje w załączniku 2.1 do raportu). Prace miały charakter raportów z badań lub analizowały praktykę społeczną.

Tematyka i metodyka prac magisterskich w pogłębiony sposób analizuje teoretyczne tło analizowanych zjawisk, magistranci dokonują szerszego przeglądu literatury przedmiotu, włączając dostępne na uczelni bazy obcojęzyczne, w pracach badawczych podejmują dyskusję z wynikami badań, które były wcześniej realizowane w podobnych obszarach. Autorki prac magisterskich pod opieką promotora podjęły ważną społecznie, związaną z perspektywą pokolenia tematykę, stosując interesujące podejścia metodologiczne. Przygotowywane prace pozwalały na prezentację wybranych

pozycji literatury przedmiotu oraz argumentacji w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, zawierały analizy dobrych praktyk związanych z różnymi sferami działalności socjalnej i pomocowej. Do tej pory studia na kierunku praca socjalna II stopnia ukończyły dwie osoby.

Z bezpośrednim przygotowaniem do egzaminu dyplomowego wiążą się określone obowiązki promotora i osoby studiującej, wynikające z Zarządzenia Nr 53/2022/2023 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD) oraz sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem [Jednolitego Systemu Antyplagiatowego](#). Zarządzenie to zobowiązuje do zarejestrowania pracy przez osobę studiującą i jej wprowadzenie do systemu Archiwum Prac Dyplomowych. Poza tym konieczne jest złożenie przed egzaminem dyplomowym jednego egzemplarza pracy w postaci papierowej, z numerami kontrolnymi wydrukowanej z systemu APD, który jest przeznaczony do zarchiwizowania w aktach osobowych osoby studiującej; osoba studiująca składa też oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy. Obowiązkiem promotora jest przesłanie pracy do Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Jeżeli po otrzymaniu raportu z badania pracy promotor dokona pozytywnej oceny pracy, wówczas kieruje pracę do recenzji. Według Regulaminu Studiów oceny pracy dyplomowej dokonuje kierujący pracą oraz jeden recenzent. Recenzenta wyznacza Dyrektor Kolegium kierując się wcześniej zatwierdzoną przez Radę Kolegium listą recenzentów. Jeśli recenzent ocenił pracę dyplomową na ocenę niedostateczną, Dyrektor Kolegium powołuje drugiego recenzenta. Jeśli drugi recenzent ocenił pracę na ocenę niedostateczną, nie może ona być podstawą ukończenia studiów i Rektor podejmuje decyzję o skreśleniu z listy studentów. Recenzje pracy dyplomowej są jawne i podlegają opublikowaniu w APD, w czasie umożliwiającym osobie studiującej zapoznanie się z ich treścią (min. 3 dni przed egzaminem dyplomowym).

W terminie do 20 lutego każdego roku akademickiego ogłaszany jest, po zasięgnięciu opinii samorządu studenckiego, zatwierdzony przez Dyrektora Kolegium II harmonogram egzaminów dyplomowych.

Regulamin Studiów wymaga, aby egzamin dyplomowy odbył się w terminie trzech miesięcy od daty zaakceptowania pracy dyplomowej przez promotora w systemie APD. Skład komisji do przeprowadzenia egzaminu formowany jest zgodnie z regułą określoną w Regulaminie Studiów i obejmuje: przewodniczącego, promotora oraz recenzenta. Komisję powołuje Dyrektor Kolegium II ([Kolegium II Procedury dotyczące toku studiów](#)).

Zgodnie z Regulaminem Dyplomowania w trakcie egzaminu Komisja Egzaminacyjna powoływana jest przez Dyrektora Kolegium II i wyznacza każdemu dyplomantowi trzy zagadnienia, obejmujące: zagadnienie związane z kierunkiem studiów w aspekcie teoretycznym, zagadnienie związane z praktyką społeczną właściwą dla danego kierunku, zagadnienie związane z pracą dyplomową (interpretacja, dyskusja wyników – na I stopniu studiów; metodologia, interpretacja, dyskusja wyników – na II stopniu studiów).

Egzamin ma na celu sprawdzenie, czy osoba studiująca posiada ogólną wiedzę z modułów kierunkowych, czy potrafi przekonująco i wyczerpująco odpowiedzieć na pytania z obszaru tematycznego pracy dyplomowej, posługując się przy tym wiadomościami z literatury przedmiotu, jak również sądami własnymi i czy potrafi samodzielnie identyfikować problemy postawione w pytaniach. Sposób obliczania końcowej oceny egzaminu dyplomowego określa Regulamin Studiów. Z przeprowadzonego egzaminu dyplomowego sporządza się protokół.

W ramach Kolegium II odbywają się konkursy na najlepszą pracę dyplomową. Wniosek o wyróżnienie pracy dyplomowej składa promotor wraz z kserokopiami recenzji, wydrukiem raportu badania pracy przez JSA oraz opinią uzasadniającą każde kryterium uwzględniane przy wyróżnieniu pracy, a wynikające ze szczegółowych, aktualnych warunków wyróżniania prac dyplomowych obowiązujących od listopada 2024 r. ([Kolegium II wyróżnianie prac dyplomowych](#)).

Zasady weryfikacji i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się

Ogólne zasady weryfikacji i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są wspólne dla kierunków kształcenia realizowanych na Wydziale Pedagogiki i praktykowane odkąd kierunku

przypisane są do ram kwalifikacji. Zasady są wspólne dla I i II stopnia studiów. Podstawą ich stosowania są przepisy ogólne (ustawa i rozporządzenia w sprawie studiów) oraz regulamin studiów, regulamin dotyczący pracy rady kierunku, procedura dyplomowania.

Zasady weryfikowania i dokumentowania osiągnięcia efektów uczenia się dotyczą wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne bez względu na rodzaj zatrudnienia i formę zajęć. Weryfikacja efektów uczenia się obejmuje wszystkie kategorie efektów uczenia się: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne; przeprowadzana jest na studiach prowadzonych w trybach stacjonarnym i niestacjonarnym. Pozytywna ocena potwierdza osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się ustalonych dla danej formy kształcenia na poziomie określonym oceną: bardzo dobry (efekty osiągnięte w pełni), dobry plus (efekty osiągnięte na nieco niższym poziomie), dobry (efekty osiągnięte w stopniu dobrym), dostateczny plus (efekty osiągnięte w stopniu zadowalającym), dostateczny (efekty osiągnięte na minimalnym dopuszczalnym poziomie). Ocena niedostateczna oznacza, że zakładane efekty nie zostały uzyskane.

Weryfikacja osiągnięcia założonych efektów uczenia się opiera się na ocenie etapowej i końcowej przeprowadzanej przez koordynatora i/lub prowadzącego zajęcia z danego przedmiotu zgodnie z kryteriami ustalonymi w sylabusie. Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia jest odpowiedzialny za przygotowanie sylabusu przedmiotu, w tym za określenie przedmiotowych efektów uczenia się (wpisujących się w przypisane do zajęć kierunkowe efekty uczenia się) oraz metod i kryteriów weryfikowania ich osiągnięcia. Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej jest określony odpowiednim regulaminem praktyki [Studium Praktyk - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) i jej szczegółowym sylabusem. Szczegółowy opis realizacji praktyk znajduje się w opisie kryterium II. Oceny z egzaminu i zaliczeń rejestrowane są w systemie USOSweb w formie elektronicznej. Ocenę z egzaminu lub zaliczenia wpisuje do systemu koordynator przedmiotu wskazany przez radę kierunku.

Do metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się uzyskiwanych w procesie kształcenia na poziomie zajęć zalicza się w szczególności: egzamin (np. ustny, pisemny, testowy, dyplomowy); zaliczenie (np. ustne, pisemne, testowe); kolokwium; ocenę referatu lub projektów przygotowywanych i prezentowanych indywidualnie lub grupowo; rozwiązywanie zadań problemowych; ocenę wypowiedzi ustnej, aktywność w dyskusji; ocenę pracy pisemnej; analizę przypadków *casestudy*; portfolio; ocenę procesu realizacji pracy dyplomowej; dziennik praktyk; recenzję pracy dyplomowej.

Zasadą jest możliwość wglądu w ocenioną pracę, rozmowa z nauczycielem akademickim (w czasie dyżuru) na temat uzasadnienia oceny i wyjaśnienie ewentualnych niejasności. W sytuacjach konfliktowych zarówno osoby studiujące, jak i nauczyciele mogą zwracać się do Prodziekan ds. kształcenia, ewentualnie (w wypadku osób studiujących mających specyficzne potrzeby) do psychologów w Dziale Osób z Niepełnosprawnościami. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub trudności w realizacji zakładanych efektów uczenia się koordynator przedmiotu sporządza raport i przekazuje go Radzie Kierunku. Zespół rady kierunku weryfikuje ewentualne raporty koordynatorów poszczególnych zajęć. W wyniku weryfikacji może wnioskować o zmiany w programie studiów w zakresie np. przypisania do zajęć określonych kierunkowych efektów uczenia się, zwiększenia/zmniejszenia wymiaru godzinowego zajęć.

Efekty uczenia się oceniane są także przez same osoby studiujące. Możliwość taką stwarza udział przedstawicieli osób studiujących w pracach rady kierunku (zajmującej się m.in. modyfikacją efektów uczenia się lub zmianą w macierzy efektów), oraz we wszystkich ciałach kolegialnych w strukturze systemu jakości kształcenia. Skuteczność osiągania efektów uczenia się oceniana jest również poprzez analizę ankiet wypełnianych przez osoby studiujące. Ankiety ewaluacyjne obejmują w szczególności subiektywne korzyści z udziału w zajęciach dostrzegane przez same osoby studiujące. Zasady i tryb prowadzenia ankietyzacji jakości kształcenia określa Zarządzenie Nr 46/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia ([Procedura ankietyzacji](#)).

Osoby studiujące mające uzasadnione potrzeby w zakresie dostosowania formy zajęć oraz sposobu weryfikacji efektów uczenia się do niepełnosprawności mogą zgłaszać takie potrzeby osobie prowadzącej zajęcia na początku semestru (par. 30 regulaminu studiów).

W trakcie semestru Dyrektor Kolegium przypomina osobom studiującym oraz prowadzącym zajęcia harmonogram sesji, terminy wpisów zaliczeń i egzaminów, zasady zaliczeniowej i egzaminacyjnej sesji poprawkowej oraz zasady wpisu warunkowego i powtarzania roku, np. [Sesja zaliczeniowa, egzaminacyjna sem letni 2025](#)

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganym przez osoby studiujące w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia. Dobór metod sprawdzania i oceniania osiąganym efektów uczenia się

Metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez osoby studiujące efektów uczenia się są określone w sylabusie przedmiotu, sporządzanym przez koordynatora modułu, dostępnym dla studentów w USOSweb.

W zakresie wiedzy typową metodą weryfikacji jest posługiwanie się pytaniami testowymi, pytaniami otwartymi, zadaniami problemowymi. W ten sposób możliwe staje się sprawdzenie tych np. efektów uczenia się, w myśl których osoba studiująca powinna znać i rozumieć pojęcia, teorie, koncepcje, zjawiska stanowiące o miejscu pracy socjalnej wśród nauk społecznych i humanistycznych, złożoną społeczną i prawną rolę określonych instytucji pomocy społecznej, instytucji opiekuńczych, wychowawczych oraz instytucji związanych z aktywizacją społeczną; znać źródła i naturę problemów społecznych oraz strategie ich rozwiązywania, znać zasady pracy socjalnej i rozumieć sens ich stosowania; posiadać wiedzę na temat odrębności metodologicznej pedagogiki i znać zasady projektowania badań w naukach społecznych. Egzaminy pisemne i ustne są ukierunkowane na sprawdzanie wiedzy na poziomie wyższym niż sama znajomość zagadnień. Brane są także pod uwagę poziom zrozumienia zagadnień, umiejętność analizy i syntezy informacji oraz rozwiązywania problemów. Praca dyplomowa pozwala, zgodnie z ogólnoakademickim profilem kształcenia, na zweryfikowanie poziomu wiedzy na temat stanowisk i podejść metodologicznych do problematyki badań w pedagogice i naukach pokrewnych. W toku pracy seminaryjnej związanej z przygotowaniem pracy magisterskiej osoby studiujące rozwijają ponadto umiejętności argumentacji związanej z wybranymi perspektywami teoretycznymi, budowaniem naukowej narracji, racjonalnym ocenianiem złożonych sytuacji socjalnych i opiekuńczych oraz analizowaniem motywów i wzorów ludzkich zachowań.

W zakresie metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie umiejętności szczególnie nacisk położony jest na podlegające ocenie samodzielnie lub grupowo wykonywane przez osoby studiujące zadania. Należą do nich: projekty, eseje, samodzielnie lub zespołowo przygotowywane referaty lub prezentacje, rozwiązywanie zadań problemowych, projekty społeczne. Ważnym aspektem weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych jest obserwowanie studiujących w sytuacjach i aktywnościach wymagających stosowania wiedzy oraz demonstrowania określonych kompetencji i postaw. Metodami weryfikacji efektów uczenia się z grupy kompetencji społecznych na kierunku praca socjalna są: opinie dotyczące przebiegu praktyki zawodowej, ocena aktywności na zajęciach, wykonywanie ćwiczeń w ramach warsztatów, praca w grupie, samoocena, przygotowywanie tez w dyskusjach, także prowadzonych metodą oksfordzką.

Przykłady metod sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, łączące możliwości weryfikacji różnych efektów uczenia się są: opracowanie scenariusza i przeprowadzenie fragmentu zajęć socjoterapeutycznych (zajęcia: elementy socjoterapii), opracowanie planu pracy z przypadkiem (asystent rodziny), projekt semestralny (zajęcia: działalność pożytku publicznego i wolontariat), przygotowanie głównych elementów projektu socjalnego (projekt socjalny).

Weryfikacja efektów uczenia się osiąganym w ramach praktyk odbywa się poprzez ocenę dziennika praktyk oraz analizę opinii wystawionej przez opiekuna praktyki w instytucji przyjmującej. Są to podstawy do zaliczenia praktyk przez kierunkowego opiekuna praktyk.

Kompetencje językowe sprawdzane są poprzez: kolokwia, dyskusje, analizę i interpretację tekstów źródłowych, indywidualne projekty studenckie (np. tłumaczenie tekstu z języka obcego - w tym dotyczącego problematyki edukacyjnej, prezentacje multimedialne).

Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez osoby studiujące

Dokumentami poświadczającymi osiągnięcie efektów uczenia się na poszczególnych zajęciach są w szczególności: prace pisemne, pytania egzaminu ustnego, projekty, portfolia, prezentacje, dzienniki praktyk, protokoły zaliczeń i egzaminów w USOSweb. Nauczyciel akademicki gromadzi i przechowuje prace końcowe, etapowe, oraz inne dokumenty potwierdzające osiągnięcie zakładanych efektów uczenia przez studentów. Dokumentacja egzaminów i zaliczeń jest przechowywana zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych przez dwa semestry od końca roku akademickiego, w którym stanowiła podstawę do oceny efektów uczenia się. Prace końcowe, etapowe oraz inne dokumenty potwierdzające osiągnięcie zakładanych efektów uczenia przez studentów są przechowywane przez dwa kolejne semestry od końca semestru, w którym stanowiły podstawę do oceny efektów uczenia się. W przypadku ustania zatrudnienia pracownik jest zobowiązany przekazać zastępcy ds. kształcenia dokumentację poświadczającą osiągnięcie efektów uczenia się na prowadzonych zajęciach. Możliwe jest przechowywanie dokumentacji potwierdzającej weryfikację efektów uczenia się w formie elektronicznej (np. ocenione prace zamieszczone w archiwum zajęć w aplikacji MsTeams, skany prac pisemnych, prezentacje studentów, inne formy opisu poziomu opanowania treści programowych wymaganych do uzyskania danej oceny itp.). W przypadku ustnych form weryfikacji przechowywane jest nagranie (jeśli było sporządzone) lub protokół z wykazem postawionych pytań z oceną i ewentualnym komentarzem. Za kompletność i przechowywanie dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na realizowanych zajęciach odpowiada nauczyciel akademicki prowadzący daną formę zajęć.

Prace egzaminacyjne i zaliczeniowe nauczyciele prowadzący zajęcia i przeprowadzający zaliczenia/egzaminacje przechowują przez dwa semestry od końca semestru, w którym były przeprowadzane. Osoba studiująca ma prawo wglądu do ocenionej pracy pisemnej. W wypadku egzaminów i zaliczeń ustnych należy zgromadzić pytania, opisy kryteriów wymaganych do uzyskania poszczególnych ocen oraz protokoły obejmujące każdego ze studiujących. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku pedagogika często stosują metodykę oceny opisowej. Odnosi się ona zwłaszcza do stopnia osiągnięcia efektów uczenia się z grupy umiejętności i kompetencji społecznych. Z kolei efekty uczenia się osiągnięte w ramach praktyk dokumentowane są w dziennikach praktyk i w wystawianych poszczególnym osobom studiującym opiniach. Dokumentację praktyk przechowuje opiekun praktyk (porozumienie z instytucją przyjmującą oraz opinie przekazywane są do Studium Praktyk Zawodowych). Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik pracy zdalnej (wykorzystujemy przede wszystkim Microsoft Teams) dodatkowo pozwalają na elektroniczną archiwizację prac etapowych studiujących. Na uczelni przyjęto zasadę, że w przypadku zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zaliczenia i egzaminacje odbywają się w siedzibie uczelni (więcej na ten temat w opisie kryt.2)

W systemie USOS przechowywane są prace dyplomowe oraz ich recenzje. Protokoły przebiegu egzaminów dyplomowych przechowywane są w formie papierowej w dokumentacji osoby studiującej prowadzonej przez Biuro Obsługi Studentów (BOS).

Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów osób studiujących

Analizy sprawności kształcenia oraz terminowości ukończenia studiów dokonuje się na bieżąco na podstawie informacji otrzymanych z Biura Obsługi Studentów, dotyczących wyników kształcenia (zawierają one np. liczbę studentów powtarzających rok, liczbę studentów, którzy zaliczyli rok, liczbę studiujących którzy uzyskali dyplom w terminie do 30 września). Liczba osób studiujących monitorowana jest również na bieżąco na podstawie informacji otrzymywanych od Kierownika Działu Jakości i Organizacji Kształcenia na temat przewidzianej liczby grup konwersatoryjnych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych. Praca socjalna – kiedyś popularny kierunek studiów (od momentu powstania kierunku w 2007 r., pracę socjalną ukończyło ponad 450 osób) – od lat spotyka się ze

słabnącym powodzeniem. Przyczyny tego zjawiska są złożone i są charakterystyczne nie tylko dla naszej uczelni. Tabela nr 1 załącznik nr 1 ilustruje dane dotyczące stanu osobowego na kierunku praca socjalna w ostatnich latach. Praca socjalna nie jest dla kandydatów kierunkiem pierwszego wyboru. Niekiedy rozpoczynają studia dlatego, że nie zostali przyjęci na inny, wymarzony kierunek, np. psychologię. Część osób studiujących przychodząc na studia nie ma sprecyzowanych planów zawodowych. Dopiero w trakcie pierwszego roku rozpoznają swoje predyspozycje i nie są one odpowiednie dla działalności zawodowej wymagającej ciągłego komunikowania się i pracy w środowisku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Inne diagnozowane przez opiekunów kierunków roczników przyczyny rezygnacji z kontynuowania studiów (drop-out) to sprawy bytowo-materialne, zaburzenia zdrowia psychicznego, podejmowanie studiów równoległe na innych kierunkach i zdarzenia losowe. Odrębnym problemem jest coraz powszechniejsze zjawisko rekrutowania się na studia i po złożeniu dokumentów (a mogą to być odpisy), nie podejmowanie ich. Wydział Pedagogiki od lat szuka sposobu przeciwdziałania zjawisku mniejszego zainteresowania kierunkiem praca socjalna. Podejmowana jest współpraca z lokalnymi instytucjami pomocy społecznej, przedstawiamy w szkołach średnich ofertę studiów, realizujemy – popularyzując kierunek – projekty środowiskowe, organizujemy spotkania absolwentów.

Liczba osób studiujących na kierunku **praca socjalna studia I stopnia** kształtowała się w ostatnich latach następująco:

-w roku 2019/2020 przyjęto 14 osób; 5 osób nie podjęło studiów lub zrezygnowało z nich przed pierwszą sesją egzaminacyjną; tytuł licencjata uzyskało 7 osób (wszystkie pracują w zawodzie);

-w roku 2020/2021 przyjęto 12 osób, 4 uzyskały tytuł licencjata; 8 nie podjęło studiów lub z różnych powodów zrezygnowało z nich;

-w latach 2021/2022 i 2022/2023 – kandydatów był tak niewielu, że podjęto decyzje o nieuruchamianiu studiów;

-w roku 2023/2024 przyjęto 7 osób; na III roku studiów pozostały 3 osoby.

Ostatnim rocznikiem studentów przyjętych na I stopień studiów niestacjonarnych był rocznik 2018/2019. Przyjęto wówczas 15 osób. Studia ukończyło 10 osób. Osoby kończące I stopień studiów ze względów związanych z regulacjami ustawy o pomocy społecznej nie podejmują studiów na II stopniu.

Liczba osób studiujących na kierunku **praca socjalna studia II stopnia** (utworzonym od cyklu 2023/2024) kształtowała się w ostatnich latach następująco:

- w roku 2023/2024 przyjęto 5 osób, studia ukończyły 2 osoby (3 nie podjęły studiów);
- w roku 2024/2025 przyjęto 5 osób, aktualnie studia kończą 3 osoby.

W roku akademickim 2024/2025 na studia niestacjonarne II stopnia przyjęto 18 osób. Aktualnie na II roku studiów (w roku akademickim 2025/2026) studiuje 13 osób.

Wszystkie dane liczbowe, dotyczące liczebności roczników i grup wraz z ocenami i zaliczeniami uzyskanymi przez studiujących, są dostępne w systemie USOSadm. Z tymi danymi statystycznymi zapoznaje się Prodziekan ds. kształcenia, do którego zadań należy monitorowanie postępów studiujących. Dane dotyczą m.in. liczby osób, które otrzymały wpisy warunkowe, liczby skierowanych na powtarzanie, liczby rezygnacji ze studiów. Prodziekan reaguje i jeśli uzna to za konieczne, przeprowadza rozmowę z osobą prowadzącą zajęcia, jeśli ta stawia studentom wymagania nieadekwatne do wskazanych przez siebie i zatwierdzonych w sylabusie efektów uczenia się. W przypadku sytuacji budzących niepokój podejmowane są odpowiednie działania (np. analiza przebiegu sesji zaliczeniowej, egzaminacyjnej, rozmowa z koordynatorem zajęć, rozmowa ze studiującymi).

Monitoring losów absolwentów

Podstawę prowadzenia monitoringu losów absolwentów stanowi Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 123/2014/2015 z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia Ogólnouczelnianej procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego [uchwała monitoring karier zawodowych](#).

Badania karier absolwentów realizuje [Biuro Karier UKW](#), kierując do absolwentów anonimową ankietę, rok po zakończeniu studiów oraz trzy lata po ich zakończeniu. Wnioski z badania referowane są na spotkaniu rady kierunku oraz zebraniu pracowników i stanowią przyczynek do sformułowania zaleceń dla doskonalenia programu studiów.

Ostatnimi dostępnymi badaniami dla kierunku praca socjalna studia I stopnia są raporty po trzech latach od ukończenia studiów, zawierające wypowiedzi pojedynczych osób, które ukończyły studia I stopnia w 2021 r. (odpowiedziały 4 osoby) oraz w 2022 r. (odpowiedziało 10 osób). Analizie poddaliśmy także raport z badania po roku od ukończenia studiów. Dotyczyła absolwentów z roku 2023. Na 11 respondentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, 10 osób kontynuuje studia na II stopniu lub na innym kierunku (4 osoby). Większość godzi studia z pracą na pełnym etacie i ich praca jest związana z ukończonym kierunkiem studiów. Badani są zadowoleni z wykonywanej pracy i zajmowanego stanowiska, co trzeci jako problem postrzega zbyt niskie zarobki. Większość oceniła zdobytą wiedzę i umiejętności jako przydatne na rynku pracy; połowa uznaje, że studia spełniły ich oczekiwania.

Badanie karier absolwentów studiów II stopnia nie był dotąd przeprowadzane. Przeanalizowano ocenę poziomu przygotowania wyniesionego ze studiów, Rada Kierunku przy modyfikacji programu studiów wzięła pod uwagę opinie absolwentów dotyczące poziomu przygotowania wyniesionego ze studiów.

Ważnym źródłem danych na temat losów absolwentów kierunku praca socjalna są osobiste kontakty wielu nauczycieli akademickich z absolwentami kierunku, wspólnie realizowane projekty, hospitowanie instytucji kultury, opieki, oświaty. Regularnie Władze Wydziału zapraszają absolwentów na coroczne Dni Wydziału.

W marcu 2024 roku Kasa kierunku praca socjalna zorganizowała spotkanie absolwentów kierunku. Spotkanie miało charakter wspierający i metodyczny. Uczestnicy podzielili się doświadczeniami pracy w zawodzie (odsetek pracujących w zawodzie lub branżach pokrewnych związanych z organizacją usług społecznych – pracuje 85% uczestników spotkania). Założona została prywatna grupa w mediach społecznościowych (aktualnie 123 osoby).

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zatrudnia 5 profesorów, 15 doktorów habilitowanych, 40 doktorów oraz 9 magistrów. Na Wydziale Pedagogiki pracuje doświadczona kadra akademicka, wybitni naukowcy, specjaliści i praktycy.

Wydział Pedagogiki zapewnia kształcenie od licencjatu do doktoratu. Oferuje studia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, dostosowuje ofertę do zmieniającego się rynku pracy, uruchamia nowoczesne programy studiów. Od roku akademickiego 2019/2020 w ramach [Szkoły Doktorskiej](#) możliwe jest uzyskanie stopnia naukowego doktora w dyscyplinie pedagogika. Warto również podkreślić, że Wydział Pedagogiki prowadzi [studia podyplomowe](#). Obok nich uruchamiane są studia podyplomowe zamawiane we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Kompetencje i doświadczenie kadry do realizacji ogólnoakademickiego profilu ocenianego kierunku potwierdzają prowadzone badania. Główne kierunki badań mieszczą się w dyscyplinie pedagogika i są realizowane przez zespoły naukowe poszczególnych jednostek. Nauczyciele akademicy posiadają udokumentowany w tym zakresie dorobek naukowy, który umożliwia prowadzenie przez nich zajęć dydaktycznych na najwyższym poziomie. Ponadto podejmowane przez kadrę inicjatywy wspierają profesjonalizację procesu kształcenia oraz sprzyjają włączaniu osób studiujących w działalność naukowo-badawczą, między innymi poprzez współorganizację wydarzeń tematycznych powiązanych z realizowanymi przedmiotami oraz obszarami zainteresowań. Przykładem jest organizowane wspólnie ze studentami seminarium naukowe pt. „Bezdomność nie zaczyna się na ulicy...” podczas którego studentki kierunku praca socjalna zaprezentowały wyniki prowadzonych przez siebie badań [Aktualności - Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

Szczegółowy opis kompetencji i doświadczeń przedstawiono w załączniku: Charakterystyka kadry oraz na stronie Wydziału Pedagogiki http://ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/.

Wyniki aktualnych badań naukowych są wykorzystywane przez pracowników do modyfikacji treści i programów kształcenia, a także doboru form i metod nauczania, które tworzą warunki do nabywania przez studiujących kompetencji badawczych oraz praktycznych. Umożliwia to również problematyka seminariów licencjackich i magisterskich, która wpisuje się w obszary zainteresowań naukowo-badawczych zarówno promotorów, jak i osób studiujących, spełniając wymogi dotyczące wdrażania osób studiujących do realizacji badań naukowych na uczelniach.

Kompetencje kadry dotyczą też osiągnięć w zakresie dydaktycznego zastosowania wybranych rozwiązań badawczych. Mają one znaczenie wynikające m.in. ze współpracy krajowej i międzynarodowej, zwiększając atrakcyjność umiędzynarodowienia kształcenia, w tym realizację efektów uczenia się ze wsparciem wybitnych specjalistów także spoza UKW. Należą do nich np. wykłady dla osób studiujących, prowadzone przez zaproszonych polskich i zagranicznych naukowców (szczegółowy opis powyższych działań znajduje się w załączniku 2.4 Charakterystyka kadry). Zasady obsady zajęć dydaktycznych uwzględniają kryterium zgodności aktualnego dorobku naukowo-dydaktycznego (w tym reprezentowaną dyscyplinę naukową) nauczycieli akademickich ze specyfiką i treściami realizowanych przedmiotów. Przydzielanie zajęć na ocenianym kierunku eksponuje jednocześnie kadrę dydaktyczną zatrudnioną w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Nauczyciele ci charakteryzują się właściwymi dla prowadzonych zajęć kompetencjami merytorycznymi, dydaktycznymi i komunikacyjnymi, wieloletnim doświadczeniem zarówno w zakresie wiedzy, jak i prezentowanych umiejętności. Prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodnie z przedmiotem ich zainteresowań naukowych i działalnością badawczą. Przydział zajęć jest dostosowany do kwalifikacji i kompetencji pracownika, jego doświadczeń naukowo-badawczych – również tych związanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Godzinowe obciążenie nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym zajęć na odległość. Dobór nauczycieli akademickich jest ponadto adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć oraz uwzględnia w szczególności dorobek praktyczny i doświadczenie zawodowe. W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, odpowiadającego dyscyplinom naukowym, w których realizowany jest program studiów, zajęcia na ocenianym kierunku, obok specjalistów z Wydziału Pedagogiki, prowadzą również pracownicy innych jednostek Uniwersytetu, takich jak: Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Prawa i Ekonomii, Wydział Psychologii, Wydział Nauk Biologicznych, Wydział Filozofii oraz Instytut Komunikacji Społecznej i Mediów, a także osoby posiadające wieloletnie doświadczenie praktyczne w obszarze pomocy społecznej. Zaangażowanie specjalistów reprezentujących różne dyscypliny oraz praktyków systemu pomocy społecznej umożliwia łączenie wiedzy naukowej z doświadczeniem praktycznym, co bezpośrednio przekłada się na osiąganie zakładanych efektów uczenia się (szczegółowy opis znajduje się w załączniku 2.4 Charakterystyka kadry).

Kadra dydaktyczna kierunku praca socjalna składa się z wysoko wykwalifikowanych pracowników badawczo-dydaktycznych, łączących wysokie stopnie naukowe z rozległym doświadczeniem praktycznym w obszarze pracy socjalnej, pomocy społecznej, polityki społecznej, co jest kluczowe dla realizacji ogólnoakademickiego profilu kształcenia. W skład kadry aktualnie realizującej zajęcia na kierunku wchodzi 11 osób z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego na stanowisku profesora uczelni, między innymi: prof. dr hab. Ryszard Gerlach, dr hab. Halina Steinke, prof. uczelni, dr hab. Mariusz Cichosz, prof. uczelni, dr hab. Renata Tomaszewska, prof. uczelni, dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni, dr hab. Ewa Krause, prof. uczelni, dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni, dr hab. Maria Szatlach, prof. uczelni, dr hab. Małgorzata Sikora-Gaca, prof. uczelni, dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni, dr Agnieszka Wedeł-Domaradzka, prof. uczelni. Kadra uzupełniana jest przez doktorów (23 osoby), w tym specjalistów z zakresu pedagogiki, psychologii, socjologii, prawa, polityki społecznej. Ponadto zajęcia na kierunku prowadzą specjaliści reprezentujący zróżnicowane dziedziny i dyscypliny naukowe, obejmujące m.in. filozofię i nauki medyczne, co sprzyja interdyscyplinarnemu charakterowi kształcenia.

W zespole znajdują się osoby posiadające kwalifikacje zawodowe w obszarze pracy socjalnej (dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni, dr Anna Sikorska, dr Aleksandra Walecka, mgr Magdalena Talar), a także posiadające kompetencje praktyczne istotne w pracy z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, m.in.: animator organizowania społeczności lokalnych (mgr Magdalena Talar), Trener Umiejętności Społecznych (TUS SST) (dr Magdalena Pluta, dr Aleksandra Walecka), trener NGO (mgr Magdalena Talar), trener Treningu Zastępowania Agresji (dr Monika Gołembowska), profilaktyk uzależnień i socjoterapii (dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni), psychoterapeuta poznawczo-behawioralny (dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni), trener umiejętności społecznych (dr Anna Rutkowska, dr Monika Gołembowska, dr Amelia Krawczyk-Bocian, dr Katarzyna Ludwikowska, mgr Justyna Golonka), mediator (dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni, dr Aleksandra Walecka), doradca zawodowy (dr hab. Ewa Krause, prof. uczelni, dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni, dr Katarzyna Ludwikowska), ekspert ewaluacji w pomocy społecznej (dr Anna Rutkowska), asystent międzykulturowy w szkole (dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni), trener Points of You (mgr Magdalena Talar), praktyk metody Kids' Skills oraz I'm Proud of You (dr Aleksandra Walecka).

Silną stroną kadry jest także wieloletnie doświadczenie zawodowe zdobyte w instytucjach pomocy społecznej oraz w pracy z osobami i rodzinami wymagającymi wsparcia, co przekłada się na praktyczny i aplikacyjny charakter prowadzonych zajęć dydaktycznych. Doświadczenie to posiada m.in.: dr Anna Sikorska (35 lat pracy, obecnie Dyrektor Centrum Usług Społecznych), mgr Magdalena Talar (10 lat pracy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, obecnie na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej), dr Wojciech Kosmowski (31 lat pracy jako lekarz psychiatra, w tym w placówkach penitencjarnych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, opiniowanie sądowo-psychiatryczne dzieci, młodzież i dorosłych), dr Monika Lewicka (ponad 10-letnie doświadczenie zawodowe zdobyte w Poradni Zdrowia Psychicznego, obejmujące realizację terapii indywidualnej i grupowej oraz prowadzenie warsztatów psychoedukacyjnych dla rodziców/opiekunów prawnych, w tym zajęć wspierających rozwój kompetencji wychowawczych i relacji rodzic/opiekun – dziecko), dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni (wieloletnia współpraca z Prywatnym Ośrodkiem Psychoterapii i Leczenia Uzależnień oraz z Wojewódzką Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia), dr Anna Rutkowska (nauczyciel w Kolegium Pracowników Służb Społecznych do 2014 r.), dr hab. Małgorzata Sikora-Gaca, prof. uczelni (wieloletnie doświadczenie zawodowe w sektorze publicznym i prywatnym, pracując jako specjalista ds. projektów), dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni (Prezes Fundacji „Laboratorium Bezpieczeństwa”, realizującej m.in. projekty dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz szkolenia dla pracowników socjalnych), dr Paulina Wenderlich (11 lat pracy w instytucji publicznej w charakterze rzecznika prasowego), dr Natalia Pilarska (12 lat pracy w ośrodku pomocy społecznej jako psycholog ściśle współpracujący z pracownikami socjalnymi), mgr Mariya Kuzyan psycholog współpracujący z ośrodkami pomocy i wsparcia dla społeczności i z Zespołem Leczenia Środowiskowego.

Dorobek naukowy kadry jest zróżnicowany i obejmuje zagadnienia istotne z perspektywy teorii i praktyki pracy socjalnej. Koncentruje się on w szczególności wokół problematyki wsparcia osób i rodzin doświadczających trudności życiowych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami psychotycznymi u osób starszych (dr Wojciech Kosmowski), osób w sytuacji wykluczenia społecznego (dr Agnieszka Wedeł-Domaradzka, prof. uczelni, dr Barbara Panciszko-Szweda), działań profilaktycznych wobec wykluczenia społecznego seniorów i dzieci (dr Anna Sikorska), rodzin w kryzysie, m.in. w sytuacji rozwodu (dr Monika Lewicka), trudności opiekuńczo-wychowawczych (dr Anna Sikorska), zaburzenia młodzieży (dr Monika Gołembowska), a także kwestie aktywności edukacyjnej, zawodowej i funkcjonowania osób w wieku senioralnym (dr Iwona Mandrzejewska-Smól). Badania dotyczą także funkcjonowania systemu pomocy społecznej i pracy socjalnej w środowisku lokalnym, obejmując m.in. kwestie profesjonalizacji działań pracowników socjalnych, (nie)dyrektywności czynności zawodowych (dr Anna Rutkowska), transformacji instytucji pomocy społecznej (dr Anna Sikorska), metody organizowania wiejskiego środowiska lokalnego oraz roli sąsiedztwa jako kapitału społecznego (dr hab. Halina Guzy-Steinke, prof. uczelni).

Istotny nurt stanowią również analizy dotyczące uwarunkowań społecznych, prawnych i instytucjonalnych polityki społecznej, obejmujące: kwestie migracyjne (dr hab. Halina Guzy-Steinke, prof. uczelni, dr Magdalena Bierzyńska-Sudoł), politykę zrównoważonego rozwoju (dr hab. Maria Szatlach, prof. uczelni, dr Wojciech Trempała, dr Barbara Panciszko-Szweda), politykę senioralną (dr hab. Maria Szatlach, prof. uczelni, dr Magdalena Bierzyńska-Sudoł), politykę płac i zatrudnienia (dr Paweł Antoszek), ewolucję pomocy rozwojowej i partnerstwa na rzecz rozwoju (dr hab. Małgorzata Sikora-Gaca, prof. uczelni), problematykę praw dziecka oraz praw rodziny zarówno w kontekście norm międzynarodowych, jak i ich implementacji w systemach krajowych (dr Agnieszka Wedeł-Domaradzka, prof. uczelni), prawa nieletnich w ciąży oraz wychowujących dzieci w domu matki i dziecka dla nieletnich w obowiązującym systemie prawnym (dr Agnieszka Kilińska-Pękacz), a także kształtowanie wizerunku instytucji publicznych (dr Paulina Wenderlich).

Dorobek uzupełniają badania nad złożonymi sytuacjami pomocowymi, takimi jak patologiczne zbieractwo (dr hab. Halina Guzy-Steinke, prof. uczelni), czy transgresyjny wymiar relacji pomocy (dr hab. Halina Guzy-Steinke, prof. uczelni) oraz metodologia badań społecznych (dr Justyna Spychalska-Stasiak, dr Amelia Krawczyk-Bocian) w tym wypracowywane w naukach społecznych koncepcje środowisk wychowawczych (dr hab. Mariusz Cichosz, prof. uczelni).

Warto również wskazać na wydaną w 2019 roku monografię pod redakcją naukową Haliny Guzy-Steinke oraz Anny Rutkowskiej, pt. „Praca socjalna w środowisku i dla środowiska: wyzwania, działania, efekty”. Zawarte w niej artykuły są wykorzystywane w procesie dydaktycznym jako literatura przedmiotu, wspierając kształcenie praktycznych kompetencji osób studiujących.

Dodatkowo na Wydziale Pedagogiki, dnia 6 listopada 2024 roku, została obroniona rozprawa doktorska w dyscyplinie pedagogika, osadzona w obszarze pracy socjalnej mgr Anny Sikorskiej, pt. „Kapitał społeczny seniorów i jego spożytkowanie w rodzinie”, przygotowana pod kierunkiem dr hab. Haliny Guzy-Steinke, prof. uczelni. Podjęta problematyka ma istotne znaczenie dla teorii i praktyki pracy socjalnej. Dostarcza wiedzy na temat zasobów, sieci wsparcia oraz kapitału społecznego osób starszych funkcjonujących w środowisku wiejskim. Uzyskane wyniki stanowią podstawę diagnozowania potrzeb seniorów oraz projektowania działań pomocowych, aktywizujących i środowiskowych w systemie usług społecznych, w szczególności w obszarze wsparcia rodziny, integracji międzypokoleniowej oraz rozwoju społeczności lokalnych.

Kadra pełni liczne role eksperckie i organizacyjne, m.in.:

- prof. dr hab. Ewa Filipiak od 2024 roku pracuje jako ekspert w projekcie Immigrant Schoolchildren and Lithuanian Language: Assessment, Teaching, and Success (VytautoDidžiojo universitetas, Kaunas, Wilno, Litwa);
- dr hab. Halina Steinke, prof. uczelni jest Przewodniczącą Regionalnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych oraz Członkinią Komisji Konkursowej Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla pracowników socjalnych „Pracownik Socjalny Kujaw i Pomorza”;
- dr hab. Renata Tomaszewska, prof. uczelni pełniła rolę Eksperta UNESCO (2021), uczestnicząc w pracach nad międzynarodową strategią TVET 2022–2029;
- dr hab. M. Sikora-Gaca, prof. uczelni przygotowała ekspertyzy w ramach: Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Miasta Chełmna na lata 2021-2030+, Chełmno 2021; Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla gminy Grudziądz, Grudziądz 2021; Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy wiejskiej Osielsko na lata 2021-2030+, Osielsko 2021;
- dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni od 2022 r. jest ekspertką w zespole dotyczącym obszaru badań naukowych w zakresie profilaktyki powołanym przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie;
- dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni jest członkinią Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji powstałego w ramach projektu pt. „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” – jako przedstawicielka UKW brała czynny

udział w pracach nad tworzeniem celów strategicznych dla WZK 21-22.11.2024 oraz 12-13.12.2024 - w opracowaniu założeń badań w województwie kujawsko-pomorskim nad kształceniem ustawicznym i zawodowym. Dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni, uczestniczyła również w konsultacjach Ustawy dot. WZK, badań: „Ewaluacja kształcenia ustawicznego realizowanego w województwie kujawsko-pomorskim”, dyskusji dotyczącej kampanii informacyjno-promocyjnej na temat promowania idei uczenia się przez całe życie realizowanej w ramach projektu KPO, a także organizacji wizyt studyjnych pracowników Wydziału- krajowej: Łódź (10-12.03.2026 cele: poznanie dobrych praktyk w zakresie edukacji zawodowej, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie; wymiana doświadczeń z partnerami krajowymi; pogłębienie współpracy międzysektorowej; transfer rozwiązań systemowych możliwych do wdrożenia w regionie kujawsko-pomorskim; zapoznanie się z nowoczesnymi formami popularyzacji nauki i edukacji), zagranicznej: Hiszpania (2.03-3.03.2026), Finlandia (16-20.03.2026 cele: zapoznanie uczestników wyjazdu z systemem i zasadami funkcjonowania edukacji w wizytowanych krajach oraz z modelem współpracy z przedsiębiorcami, pozyskanie wiedzy i wymianę doświadczeń z partnerami zagranicznymi, które mogą być zaadaptowane i wdrożone w regionie, między innymi w zakresie uczenia się przez całe życie, poznanie dobrych praktyk współpracy instytucji zajmujących się kształceniem i szkoleniem z branżą pracodawców i lokalnymi społecznościami, pogłębienie współpracy międzysektorowej);

- dr Anna Rutkowska była członkiem Zespołu powołanego przez Urząd Marszałkowski tworzącego Strategię Polityki Społecznej Województwa Kujawsko- Pomorskiego do 2030 roku;
- dr Magdalena Bierzyńska-Sudoł jest Ekspertem Forum Regionalnego działającego przy Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu oraz Ekspertem przy pracach nad Strategią rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia przyspieszenia 2030+;
- dr Maciej Jabłoński współpracuje w charakterze eksperta z EU for Trisomy 21 - europejską siecią organizacji i rodzin działających na rzecz praw osób z zespołem Downa w Europie oraz od 2019 jest współorganizatorem obchodów Światowego Dnia Zespołu Downa z „Dziecięcym Graffiti”; od marca 2026 członek Rady ds. Osób z Niepełnosprawnościami przy Prezydencie RP;
- dr Katarzyna Ludwikowska pełniła rolę eksperta w wojewódzkim projekcie WUP w Toruniu;
- mgr Magdalena Talar pełniła rolę koordynatora projektu „Rodzina w Centrum”, „Rodzina w Centrum 2” oraz „Rodzina w Centrum 3” współfinansowanego z EFS (2016-2023).

Ponadto pracownicy biorą udział w opracowaniu i modyfikacji programu na kierunku praca socjalna, współtworzą koncepcje nowych kierunków studiów włączonych do rekrutacji, pełnią funkcje opiekunów studenckich kół naukowych prężnie działających w kraju i regionie, prowadzą zajęcia w języku angielskim dla osób studiujących w ramach programu Erasmus+, są opiekunami merytorycznymi wyróżnionych prac magisterskich na Wydziale Pedagogiki, są opiekunami naukowymi studiujących. Prowadzą wykłady i warsztaty w ramach Dnia Wydziału Pedagogiki, Bydgoskiego Festiwalu Nauki, Uniwersytetu Młodego Odkrywcy, Letniej Szkoły Młodego Naukowca, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Kulturalnej Seniorady Międzypokoleniowej i inne.

Najważniejsze osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne pracowników realizujących zajęcia na kierunku praca socjalna zawiera załączona do raportu Charakterystyka kadry. Podkreśla ona, że nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna posiadają wysokie kwalifikacje i kompetencje dydaktyczne, znaczny dorobek naukowy, który pozwala prowadzić zajęcia dydaktyczne z osobami studiującymi, zarówno stacjonarnie, jak i z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Działalność naukowa nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na ocenianym kierunku jest zatem powiązana z prowadzonymi przez nich zajęciami dydaktycznymi, tworzy przestrzeń do pracy naukowo-dydaktycznej. Poza tym kadra kierunku respektuje zasady rozwiązywania ewentualnych konfliktów oraz reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia

bezpieczeństwa, a także występowania wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie.

Aktualny i szczegółowy wykaz dorobku naukowego nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest udostępniony również w zasobach [Bazy dorobku pracowników](#) prowadzonej przez Sekcję Informacji Naukowej Biblioteki UKW, a także w Internecie (bazy Google Scholar, Scopus, Web of Science). Każdy nauczyciel akademicki posiada numer ORCID, gdzie na bieżąco aktualizuje własny dorobek naukowy.

W obsadzie zajęć dydaktycznych władze Wydziału Pedagogiki kierują się również zasadą kontroli jakości realizacji procesu dydaktycznego z wykorzystaniem wyników bieżącej ankietyzacji osób studiujących po każdym semestrze i wyników oceny okresowej nauczycieli, która odbywa się co cztery lata.

Rozwój i doskonalenie kadry kierunku są na bieżąco monitorowane. Monitoring ten uwzględnia między innymi udział nauczycieli akademickich w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, ogólnopolskich seminariach, grantach i projektach badawczych oraz szkoleniach, które wiążą się z prowadzonymi badaniami własnymi i realizowanym indywidualnym planem rozwoju naukowego. Plan taki dotyczy przede wszystkim adeptów nauki, ale również doświadczonych pracowników badawczo-dydaktycznych Wydziału Pedagogiki, którzy stanowią kluczową część kadry.

W tym zakresie systematycznie realizowany jest monitoring jakości pracy dydaktycznej nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia w zakresie prowadzenia dydaktyki akademickiej. Stąd praca nauczycieli poddawana jest hospitacji dydaktycznej, czego dowodem są liczne świadectwa prowadzonej w tym zakresie kontroli jakości kształcenia. W ramach Dydaktycznej Sieci Wsparcia, koordynowanej przez Centrum Dydaktyki Nowoczesnej, nauczyciele akademicy oraz doktoranci mają możliwość uczestniczenia w indywidualnym tutoringu dydaktycznym, który wspiera doskonalenie kompetencji dydaktycznych oraz rozwój umiejętności interpersonalnych i osobistych. Informacje o dyżurach tutorów pojawią się na stronie internetowej uczelni oraz jest przekazywana w bezpośrednich mailach do pracowników Wydziału Pedagogiki. Inicjatywa odbywa się w ramach Projektu „Doskonałość Dydaktyczna na UKW” – FERS.01.05-IP.08-0229/25-00. Więcej o projekcie na stronie online: [Doskonałość dydaktyczna na UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

Rozwój i doskonalenie nauczycieli akademickich są widoczne poprzez:

- Udział w grantach i projektach badawczych: OPUS 18, Miniatura 2, Miniatura 3, Miniatura 7, Miniatura 8, Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, projekt NOTED/10021 IPTE - International Perspectives in Teacher Education, projekt NOTED/10007 – Multicultural Practicum Groups and Internationalisation of Teacher Education (MUPIT), UNICEF (ASA), [Grant Narodowego Centrum Nauki – ponad milion złotych na dyskursywne badania edukacyjne - Wydział Pedagogiki - pedagogika.ukw.edu.pl - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)
- Pełnienie roli eksperckiej: w Międzynarodowym Raporcie Inovantage; w Debacie Oxfordzkiej w ramach Kujawsko-Pomorskiej Ligi Debat; w Olimpiadzie Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przy Polskim Towarzystwie Ekonomicznym Oddział w Bydgoszczy; w Zespole Nauk Społecznych PKA w dyscyplinie Pedagogika, w międzynarodowym projekcie MOB4APP – Strengthening VET Professionals for Promoting Cross-Border Mobility in Apprenticeships, projekcie INDUSAC realizowanym w Programie Rozwojowym Unii Europejskiej Horizon Europe; pełnienie roli eksperta i coacha w projekcie NCBR: „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem (REGIOGINA)”;
- Pełnienie roli kierowników i członków projektów badawczych m.in: E-VAL i E-VAL 2.0; projektu NCN Opus 18 „Heterotopie obywatelstwa – dyskurs edukacyjny i pedagogie militaryzacji w przestrzeniach organizacji młodzieżowych. Ujęcie analityczno-krytyczne i porównawcze” (nr 2019/35/B/HS6/01365); projektu „Dobrostan psychiczny i społeczny bydgoskich uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych” Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy i Urzędu Miasta w Chojnicach; DigiPsyRes – resilience w edukacji cyfrowej; Współpraca z: Fundacją „Poza Schematami”, która w ramach zawartej umowy z Krajowym Centrum

Przeciwdziałania Uzależnieniom realizuje kampanię informacyjno-edukacyjną zatytułowaną „Pierwsze kroki w (cyber)Świecie” i inne;

- Role współautorów i twórców: nowatorskiego narzędzia diagnostycznego opartego na sztucznych sieciach neuronowych, służącego do wspierania jednostek i organizacji w zakresie work-life balance. W ramach zespołu badawczego wdrożenie metody sztucznej inteligencji (AI) i uczenia maszynowego w badaniach pedagogicznych. Wyniki prezentowane były m.in. w Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing, PLoS ONE, na konferencjach IEEE ICDMW 2023 i ISD 2024; twórcy, założyciela „Akademickiego Zacisza” – cyklu spotkań, wykładów w ramach których popularyzowana jest wiedza pedagogiczna na terenie całej Polski;
- Podejmowanie aktywności badawczej: w UNESCO UNEVOC; koordynacji polskiego centrum UNEVOC przy UNESCO; wdrażanie międzynarodowych standardów kształcenia zawodowego; aktywności w Kapitulce Edukacji i Biznesu oraz Kujawsko-Pomorskiej Sieci Doradców Zawodowych; w projektach Erasmus+ (DigiPsyRes, Strengthening VET professionals) i in.

Pracownicy uzyskali zatem granty naukowe, są członkami gremiów eksperckich, pełnią rolę zewnętrznych interesariuszy przy akredytacji placówek oświatowych. Biorą aktywny udział w pracach badawczych w kraju i za granicą

(https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/projekty-badawcze;
https://www.ukw.edu.pl/strona/wladze_uczelni/pelnomocnicy).

Ponadto pracownicy zaznaczają swój udział w pracach między innymi: Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Polskiego Towarzystwa Politologicznego, Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego, Włocławskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Poznawczo-Behawioralnej, European Society for Prevention Research (Europejskiego Towarzystwa Badań nad Profilaktyką) - (EUSPR), Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Bydgoszczy, Bydgoskiej Rady Seniorów, Światowej Rady Badań nad Polonią, Forum Regionalnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorskiej Sieci Doradców Zawodowych, Rady Programowej Kazimierzowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Rady Naukowo-Programowej Akademii Sztuk Wszelakich Kujawsko-Pomorskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy. Biorą udział w licznych projektach i naukowych przedsięwzięciach.

Pracownicy Wydziału w okresie objętym oceną są/byli członkami Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Ponadto wielu podejmuje swoją aktywność naukową w różnych Sekcjach Komitetu takich, jak: Sekcja Pedagogiki Ogólnej, Sekcja Teorii Wychowania, Sekcja Pedagogiki Społecznej, Sekcja Andragogiki, Sekcja Metodologii Badań nad Edukacją, Sekcja Pedagogiki Krytycznej, Sekcja Pedagogiki Młodzieży, Sekcja Pedagogiki Pracy.

Ponadto Katedra Pedagogiki Społecznej należy do Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, aktywnie uczestnicząc w zjazdach Stowarzyszenia, konferencjach, wykładach otwartych oraz inicjatywach realizowanych w ramach corocznych Tygodni Pracy Socjalnej, co sprzyja integracji środowiska akademickiego i praktyków pracy socjalnej.

Więcej o przynależności pracowników do organizacji znajduje się w załączniku 2.4 (Charakterystyka Kadry).

Prowadzona polityka kadrowa polega na dbałości zarówno o rozwój aktualnie zatrudnionej kadry, jak i kadry pozyskiwanej z zewnątrz, głównie ze środowisk interesariuszy zewnętrznych zapewniających aktualność praktycznego doświadczenia. W przypadku stałej kadry celem polityki kadrowej jest pełna realizacja celów awansowych i doprowadzenie do usamodzielnienia naukowego zatrudnionych obecnie adiunktów.

Przyjęta polityka kadrowa zakłada różnorodne sposoby motywowania i wspierania własnej kadry do rozwoju naukowego. Pracownicy motywowani są do podnoszenia kwalifikacji naukowych poprzez udział w kursach, szkoleniach, programach, studiach podyplomowych, zawodowych/specjalistycznych i rozwijania kompetencji dydaktycznych, które wykorzystują w prowadzeniu warsztatów, szkoleń, treningów ze studiumjącymi, nauczycielami. Ma to miejsce również poprzez

Nagrody JM Rektora UKW za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną oraz przyznawanie odznaczeń. W ocenianym okresie pracownicy Wydziału Pedagogiki otrzymali:

- 22 nagrody Rektora UKW za działalność naukową,
- 12 nagród Rektora UKW za działalność dydaktyczną,
- 63 nagrody Rektora UKW za działalność organizacyjną,
- 5 Złotych Medalii za Długoletnią Służbę,
- 2 Srebrne Medale za Długoletnią Służbę,
- Medalii Komisji Edukacji Narodowej,
- [Nagrode Ministra Edukacji i Nauki](#)
- nagrodę Prezydenta Bydgoszczy za osiągnięcia naukowe,
- nagrodę Złote Orły Medycyny,
- nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za osiągnięcia w obszarze edukacji dla regionu, za budowanie społeczeństwa obywatelskiego,
- nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dziedzinie „EDUKACJA” za całokształt działalności, wybitne osiągnięcia w działalności innowacyjnej dla edukacji, w szczególności kształcenie nauczycieli – liderów zmiany edukacyjnej,
- srebrny medal Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeranienisis za szczególne osiągnięcia dla regionu,
- nagrodę Skrzydła wyobraźni za szczególne osiągnięcia w działalności innowacyjnej dla edukacji, Łódzki Ruch Nowatorstwa Pedagogicznego.

Ponadto nagrody otrzymali także pracownicy reprezentujący inne Wydziały, m.in.:

- Wydział Prawa i Ekonomii: 2 nagrody Rektora UKW za działalność naukową;
- Wydział Nauk o Polityce i Administracji: 2 Medale Komisji Edukacji Narodowej, 3 nagrody Rektora UKW za działalność organizacyjną.

Więcej informacji znajduje się w załączniku 2.4 Charakterystyka kadry.

Pracownicy są motywowani i wspierani przez władze Wydziału Pedagogiki w zakresie pozyskiwania środków finansowych na badania oraz publikowania artykułów naukowych w prestiżowych czasopismach, organizacji seminariów naukowych, konferencji z udziałem krajowych i zagranicznych gości, np. konferencja: „(Re)Konstrukcje relacji społecznych w świecie realnym i wirtualnym” [Aktualności - Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#); czy [Człowiek w gospodarce i społeczeństwie 5.0. nowe wyzwania edukacyjne i zawodowe w czasach rozwoju AI \[29-30.05.2025\] - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi pracownicy poddani są również okresowej ocenie. Składnikami oceny jest aktywność: naukowa, dydaktyczna i organizacyjna. Ocena ta odbywa się co cztery lata. Szczegółowe kryteria oceny zawiera Zarządzenie Nr 24/2021/2022 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 31 grudnia 2021 r. w sprawie kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej.

Pracownicy podlegają również walidacji poprzez hospitację, regulowane odrębnym zarządzeniem oraz ocenę zajęć dydaktycznych dokonywaną przez osoby studiuje na ocenianym kierunku w systemie USOS. Uzyskane dane są wykorzystywane do doskonalenia procesu kształcenia przez poszczególnych nauczycieli, w tym do podnoszenia kwalifikacji i dalszego planowania rozwoju naukowo-dydaktycznego. Mają one również odzwierciedlenie w przydzielaniu zajęć pracownikom.

Przyjęta polityka rozwoju i doskonalenia kadry jest skuteczna, gdyż w ocenianym okresie 2 pracowników Wydziału Pedagogiki uzyskało tytuł profesora, 8 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, 3 pracowników Wydziału Pedagogiki uzyskało stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Awanse kadry sprawiają, iż zespół naukowo-dydaktyczny na ocenianym kierunku jest rozpoznawalny w krajowych środowiskach akademickich. Warto dodać, iż 9 pracowników w okresie oceny uzyskało nagrody za stopnie i tytuły naukowe, co niewątpliwie podnosi motywację do rozwoju naukowego.

Ponadto kadra i osoby studiujące na kierunku praca socjalna uczestniczą w cyklicznych seminariach metodologicznych organizowanych na Wydziale Pedagogiki. Organizowane są również cykliczne [seminaria metodyczne](#) z udziałem interesariuszy zewnętrznych – praktyków, pracujących w instytucjach kultury, edukacji, oświaty, resocjalizacji, pomocy społecznej, sądownictwa oraz cykliczne konferencje naukowe: „[Kultura Innowacji w Edukacji](#). „Edukacja, która ma znaczenie” (https://kulturaedukacji.ukw.edu.pl/jednostka/katedra_dydaktyki/konferencje); „Ukraiński uczeń w polskiej szkole”.

Kadra kierunku praca socjalna aktywnie podnosi swoje kwalifikacje w obszarach kluczowych dla pracy socjalnej i środowiskowej, obejmujących m.in. organizowanie społeczności lokalnych, trening i rozwijanie kompetencji społecznych, profilaktykę uzależnień i socjoterapię, wsparcie rodziny i dziecka, poradnictwo zawodowe, pracę międzykulturową oraz działania terapeutyczne i psychoedukacyjne.

Ponadto kadra angażuje się w działania szkoleniowe i edukacyjne na rzecz otoczenia społecznego, prowadząc wykłady, warsztaty i prelekcje dla studentów, przedstawicieli służb społecznych oraz osób objętych wsparciem instytucjonalnym, w tym m.in.:

- szkolenia dotyczące badań ewaluacyjnych w ramach szkoleń dla kierowników jednostek pomocy społecznej (2019-2024);
- zajęcia w obszarze kształcenia pracowników socjalnych (specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego oraz specjalizacja z zakresu organizacji i zarządzania pomocą społeczną);
- wykład gościnny wygłoszony podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Problemom Społecznym w Gminie Lubicz pt. „Rola relacji w rodzinie dla procesu starzenia się”;
- wykład gościnny podczas konferencji z okazji Święta Rodziny w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w Gronowie, pt. „Seniorzy w instytucjach pomocy społecznej a ich aktywizacja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”;
- warsztat dla pracowników Ośrodka Wsparcia Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Gronowie, pt. „Komunikacja z seniorem demencyjnym i otępiennym”;
- warsztat z komunikacji interpersonalnej dla zespołu pracowników Centrum Usług Społecznych w Gminie Lubicz;
- wykłady na Uniwersytecie Trzeciego Wieku obejmujące tematykę aktywizacji osób starszych;
- wykład na Akademickiej Senioradzie Kulturalnej na temat wizerunku seniora wśród przedstawicieli młodego pokolenia;
- wykład dla pracowników Domu Pomocy Społecznej w Gołuszycach poświęcony metodzie pracy z osobami z niepełnosprawnościami;
- warsztat dla członków Domu Dziennego Pobytu, Stowarzyszenie z Potrzeby Serca obejmujące animacyjne formy pracy z seniorami;
- wykłady i szkolenia (we współpracy z Wydziałem Prewencji KWP w Bydgoszczy) nt.: Zasady skutecznej komunikacji z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie (dorosłym, dzieckiem) oraz ze sprawcą przemocy (2019/2021);
- warsztat z komunikacji w małżeństwie i rodzinie dla osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach projektu "Wspieranie procesu integracji dla osób uzależnionych od alkoholu. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych”;
- szkolenia z zakresu protokołu stambulskiego dla domów pomocy społecznej oraz praw człowieka dla służby więziennej;
- szkolenia, warsztaty i zajęcia z zakresu arteterapii i animacji czasu wolnego.

Pracownicy Wydziału Pedagogiki prowadzą również szkolenia dla branży oświatowo-wychowawczej z Treningu Umiejętności Społecznych w ramach projektu z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego w latach 2021-2027 pt. „Dorośli dla gospodarki” (FERS.01.05-IP.08-0456/23). Więcej o działalności kadry w załączniku 2.4 (Charakterystyka kadry).

Na uwagę zasługuje ponadto udział pracowników w wielu kursach i szkoleniach. Są one organizowane przez Władze Uczelni zarówno dla pracowników, jak i kadry kierowniczej Wydziału. Dotyczą one w szczególności:

1. szkoleń z zakresu pracy ze studentem z niepełnosprawnością: narządu ruchu, narządu wzroku, narządu słuchu i mowy, zaburzeniami psychicznymi i spektrum autyzmu (18 pracowników Wydziału Pedagogiki), które odbyły się w ramach projektu [Uniwersytet Równych Szans](#);
2. szkoleń dla kadry kierowniczej pt. „Problematyka osób niepełnosprawnych w szkolnictwie wyższym” (2 pracowników Wydziału), w ramach projektu [Uniwersytet Równych Szans](#);
3. szkoleń poświęconych tematyce jakości kształcenia dla pracowników, które odbyły się w ramach [Dnia Jakości Kształcenia](#) (wszyscy pracownicy);
4. szkoleń dotyczących zarządzania różnorodnością, zapobiegania dyskryminacji płciowej i stosowania języka inkluzywnego, realizowanych w ramach wdrożenia planu równości dla UKW na lata 2023-2027, (4 pracowników Wydziału Pedagogiki). Więcej informacji na [Kultura równości UKW aktualności](#);
5. tutoringu w zakresie podniesienia kompetencji dydaktycznych w języku angielskim;
6. kursów dotyczących efektywnego wykorzystania sztucznej inteligencji (AI) w nauczaniu;
7. szkoleń z zakresu obsługi platformy e-learningowej; autoprezentacji i wystąpień publicznych z elementami emisji głosu; technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w pracy dydaktycznej. W ramach projektu Nowoczesny Uniwersytet zrealizowane zostały zajęcia łącznie dla 60 pracowników dydaktycznych (20os/edycja): I edycja: 2019r., II edycja: 2020r., III edycja: 2021r. [Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

Powyższe szkolenia wpisują się w realizację polityki kadrowej ukierunkowanej na rozwiązywanie wszelkich sytuacji konfliktowych, przeciwdziałanie dyskryminacji pracowników, osób studiujących, reagowanie na przemoc (zarówno wobec kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne, jak i osób studiujących). Wiedza wyniesiona ze szkoleń wspiera pracowników w pracy dydaktycznej, otwiera na nowe wyzwania związane z innością, różnorodnością, akceptacją tego, co nowe i nieznanne. Wyposaża w niezbędną wiedzę, konieczną w procesie dydaktycznym.

Warto dodać, że pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku biorą udział w licznych szkoleniach podnoszących ich kompetencje dydaktyczne. Potwierdzają one potrzebę dalszego doskonalenia zawodowego, rozwoju osobistego, pracy nastawionej na rozumienie siebie i drugiego człowieka.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Większość zajęć przewidzianych w programie studiów na kierunku pedagogika realizowanych jest przy ul. Chodkiewicza 30, w tzw. Kampusie Głównym, do których należy budynek A czyli budynek główny (A – [Colegium Maius](#)) oraz [budynek E](#) (tzw. Pawilon), często wykorzystywane są także aule w [budynku F](#).

W budynku głównym A znajdują się sale dydaktyczne, które w zdecydowanej większości wyposażone są w rzutniki lub projektory. W niektórych salach znajdują się ponadto telewizory, a także lustro weneckie (sala logopedyczna). Jedna z sal przeznaczona do zajęć laboratoryjnych (243) jest wyposażona również w lustro weneckie, ale i także w sprzęt nagłaśniający i rejestrujący dźwięk oraz obraz, kanapę, fotel, stolik, flipchart, sprzęty do zajęć z integracji sensorycznej: suchy basen z kulkami, maty, oponki, huśtawki. Sala przeznaczona jest do zajęć warsztatowych podnoszących kompetencje interpersonalne, metodyczne oraz zawodowe związane z wykonywaniem zawodu pedagoga. Znajdują się w niej również materiały dydaktyczne wykorzystywane na zajęciach z metodyk pracy pedagoga resocjalizacyjnego. W stałym wykorzystaniu znajdują się też dwie aule: Aula Atrium i Aula 27 IT, wyposażone w ekrany i nagłośnienie oraz projektor i rzutnik multimedialny (AA). Na parterze budynku znajduje się również ogólnodostępny pokój dla opiekuna z dzieckiem. W centrum Budynku A znajduje się ogólnodostępne patio (wirydarz) wykorzystywane np. na potrzeby

Dnia Wydziału Pedagogiki, imprez kulturalnych i konferencji. Osoby studiujące na Wydziale Pedagogiki, w tym na kierunku praca socjalna mogą korzystać z symulatora starości przygotowanego w ramach projektu dydaktyczno-wdrożeniowego współfinansowanego przez NCBiR realizowanego w uczelni w latach 2016-2019 (projekt [Wykwalifikowani, aktywni, komunikatywni absolwenci UKW](#)). Symulator został przygotowany przez interdyscyplinarne studenckie zespoły projektowe (osoby studiujące z pedagogiki, pracy socjalnej, mechatroniki i informatyki). Symulator to zestaw imitujący osłabienie mięśni kostno-szkieletowych, osłabienie narządów zmysłów, oraz pozwalający przeprowadzać symulację drżenia dłoni związanych ze wczesnym stadium parkinsonizmu.

Budynek E dysponuje salami dydaktycznymi wyposażonymi nie tylko w ekrany, rzutniki (w tym również rzutniki multimedialne), projektory i telewizory, ale w kilku z nich znajdują się również pianina. Do dyspozycji jest także sala taneczno-muzyczna wyposażona w lustro, pianino i profesjonalny parkiet taneczny. W Pawilonie znajduje się także czytelnia dla osób studiujących, zawierająca aktualne zbiory literatury i materiały wykorzystywane podczas zajęć. Osoby studiujące i pracownicy mają również możliwość korzystania z kantyny akademickiej „Królewskie Jadło”.

Najczęściej wykorzystywanymi pomieszczeniami dydaktycznymi w budynku F są: Aula Nova i Aula LBM zaopatrzone w ekran, rzutnik, nagłośnienie i stanowisko prowadzącego. Szczegółowy wykaz wyposażenia sal wykładowych w formie tabeli znajduje się w załączniku 2.5.

Znajdujące się w wyżej opisanych budynkach toalety zostały wyposażone w różowe pojemniki, które stanowią część ogólnopolskiej akcji społecznej o nazwie "Różowa Skrzyneczka". Mają one na celu zapewnienie dostępu do bezpłatnych środków higieny osobistej, takich jak podpaski i tampony, dla osób menstruujących, zwłaszcza w sytuacjach nagłych lub w przypadku ubóstwa menstruacyjnego.

W sąsiedztwie budynków A, E i F (Kampus Chodkiewicza) znajduje się [Ogród botaniczny](#) – Arboretum. Zajmuje on powierzchnię 2,33 ha, zlokalizowany jest w centrum Bydgoszczy pomiędzy ulicami Chodkiewicza, Niemcewicza, Placem Weyssenhoffa i Aleją Powstańców Wielkopolskich. Sąsiaduje bezpośrednio z głównym kompleksem uczelni. Na jego terenie znajduje się staw, niewielkie wzgórze dawnego alpinarium, dwa kamienne tunele oraz nieliczne zabudowania. Ogród zaprasza na wycieczki dla grup zorganizowanych. Cyklicznie w Ogrodzie odbywają się zajęcia w ramach: Nocy Biologów, Bydgoskiego Festiwalu Nauki, Dnia Pszczoły.

Budynki A, E i F są korzystnie usytuowane pod względem komunikacji z pobliskimi budynkami uczelni, ułatwiając studiującym dostęp np. do Biblioteki Głównej, Biura Obsługi Studentów, czy Studium Praktyk. W Budynku A i E przy ul. Chodkiewicza 30 – poza salami dydaktycznymi – mieszczą się: gabinety pracowników realizujących zajęcia na kierunku, a także na innych kierunkach w ramach Wydziału Pedagogiki (pozwalając na udział studiujących w konsultacjach z nauczycielami akademickimi na miejscu), a także gabinet Dziekana i Prodziekana oraz sekretariat Wydziału Pedagogiki (Budynek A).

[Biuro Obsługi Studentów Kolegium II](#), jednostki powołanej do obsługi procesu dydaktycznego i jakości kształcenia, obejmujące swoimi działaniami kierunki na Wydziale Pedagogiki, usytuowane jest w obiekcie przy ul. Ogińskiego 16. W tym samym obiekcie usytuowane jest również Studium Praktyk [Studium Praktyk](#), a także Studium Języków Obcych i Tłumaczeń [Studium Języków Obcych i Tłumaczeń](#). Zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się we wszechstronnie wyposażonym Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu przy ul. Sportowej 2. Centrum dysponuje salami dydaktycznymi, halą sportową, salami do fitnessu, sztuk walki, salą wspinaczkową, siłownią, basenem oraz salą konferencyjną: [Centrum Kultury Fizycznej i Sportu](#).

Ważnym elementem zapewniania jakości dydaktyki na poziomie budynków i wyposażania jest [Biblioteka Uniwersytecka](#). Mieści się ona w nowoczesnym budynku, który zapewnia wolny dostęp do zbiorów i zasobów internetowych, jak też dysponuje licznymi komfortowymi miejscami pracy odpoczynku dla osób studiujących. Biblioteka UKW jest jednostką wspomagającą działalność naukowo-dydaktyczną Wydziału Pedagogiki. Szczegółowy opis przedstawiono w załączniku 2.5.

Wszystkie budynki UKW dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; mają też dostęp do Internetu.

Wsparcie kształcenia osób z niepełnosprawnościami

Uczelnia zapewnia konkretne wsparcie studium z niepełnosprawnościami. Uniwersytet oferuje osobom studium między innymi:

- Wsparcie psychologiczne.
- Indywidualne ustalenia w kwestii zaliczenia przedmiotów wg Uniwersyteckiej Karty Praw Osób Niepełnosprawnych z 2013 r., wprowadzona **Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 137/2012/2013z dnia 25 czerwca 2013 r.**
- Asystentów dla osób niepełnosprawnych (dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim oraz dla osób niewidomych zgodnie ze wskazaniem w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności).
- Alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego (showdown, szachy).
- Digitalizację materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych.
- Indywidualne zajęcia dla osób niewidomych (np. orientacja przestrzenna, informatyka).
- Możliwość korzystania ze zbiorów Akademickiej Biblioteki Cyfrowej UKW.
- Język angielski dla osób słabosłyszących – w systemie lektor – student.
- Sekcje sportowe dla osób z niepełnosprawnościami (tenis stołowy na wózkach inwalidzkich).
- Uczelniany transport osób z niepełnosprawnościami (dla osób w stopniu znacznym).
- Wypożyczalnię sprzętu wraz z pomocą konsultanta ds. technologii i adaptacji materiałów dydaktycznych.
- Pomoc asystentów w Bibliotece UKW.
- Wsparcie specjalisty ds. rozwoju zawodowego i przedsiębiorczości.
- Wsparcie konsultanta edukacyjnego (dla osób studium w spektrum autyzmu).
- Audiodeskrypcję do materiałów edukacyjnych w formie audiowizualnej.
- Uczelnia udziela pomocy finansowej osobom studium z niepełnosprawnością poprzez stypendia dla osób niepełnosprawnych oraz pomocy organizacyjnej przez opiniowanie wniosków o indywidualną organizację studiów, przyjmowanie wniosków o urlop zdrowotny, a także pomoc w wypełnianiu wniosków do programu PFRON "Aktywny samorząd" – Moduł II.
- Biblioteka Uniwersytecka zapewnia lupy dla osób słabowidzących, urządzenie lektorskie dla osób niewidomych. W Oddziale Wypożyczeń dostępna jest usługa tłumacza języka migowego online dla osób niesłyszących i słabosłyszących. Dodatkowo w aulach znajduje się pętla indukcyjna. W bibliotece studium mają możliwość korzystania z pomieszczeń komputerowych (które są dostosowane do osób niewidomych, słabowidzących oraz poruszających się na wózkach). Co więcej, do ich dyspozycji jest tablica interaktywna oraz program DisplayNote dostosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wzroku (z dodatkowym nagłośnieniem dla osób słabosłyszących) oraz monitor interaktywny.
- Dom Studencki nr 1 dysponuje 2 pokojami dwuosobowymi oraz 4 pokojami jednoosobowymi z dostępnymi sanitariatami. W budynku zamontowana jest winda. Ponadto w akademiku mieści się gabinet psychologa, logopedy oraz konsultanta ds. praktyk i aktywizacji zawodowej. Podobnie jak w innych obiektach istnieje dostępność usługi tłumacza języka migowego online dla osób niesłyszących i słabosłyszących.
- W Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytet dysponuje dostosowanym basenem oraz salą gimnastyczną z szatniami i sanitariatami. W centrum występuje dostępność usługi tłumacza języka migowego on-line dla osób niesłyszących i słabosłyszących. Studium mogą uczęszczać na alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego.
- Dostęp do Kantyny Akademickiej „Królewskie Jadło” dla osób studium z niepełnosprawnościami jest możliwy dzięki platformie pionowej. W budynku znajduje się także toaleta przystosowana do potrzeb osób studium z niepełnosprawnościami. Osoby niewidome mogą zapoznać się z ofertą kantyny na Messengerze.
- W Muzeum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, dostępność ekspozycji zapewnia aplikacja Giermek. Od 2014 r. Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UKW angażuje zapewnienie dostępności bydgoskich juwenaliów (będącą kontynuacją projektu Juwenalia bez Barier).
- Uniwersytet stara się polepszać komfort zwiedzającym Ogród Botaniczny UKW osobom

z niepełnosprawnościami poprzez udostępnienie dostępnej toalety. Ponadto w Ogrodzie zastosowano tablice informacyjne, których dostępność dla niewidomych oraz słabowidzących zwiedzających zapewnia aplikacja Giermek.

- Jednostką odpowiedzialną za realizację wsparcia kształcenia studiujących i doktorantów niepełnosprawnych jest Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami, który na co dzień współpracuje ze Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych oraz Centrum Innowacji dla Dostępności.

Uczelnia realizuje Projekt „Uniwersytet Równych Szans 2” z Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego dofinansowanego z Unii Europejskiej (ponad 7,4 mln na realizację projektu). Projekt jest kontynuacją projektu „Uniwersytet Równych Szans”, realizowanego w latach 2020-2023 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt jest realizowany od stycznia 2025 roku do grudnia 2028 roku. Podzielony jest on na 8 obszarów tematycznych:

- 1) struktura organizacyjna;
- 2) dostępność architektoniczna;
- 3) dostępność informacyjno-komunikacyjna;
- 4) dostępność cyfrowa;
- 5) technologie;
- 6) procedury;
- 7) usługi wspierające edukację;
- 8) działania podnoszące świadomość o niepełnosprawności.

Powyższe obszary dotyczą:

- wyznaczenia dwóch koordynatorów ds. dostępności (oddzielnego od dostępności architektonicznej i dostępności cyfrowej),
- powołania Uczelnianej Rady Dostępności oraz uruchomienie konsultacji dietetycznych dla studentów i pracowników (obszar 1),
- poprawy dostępności architektonicznej wieżowca przy ul. Ogińskiego 16 oraz wytworzone zostaną tyflomapy przez Centrum Innowacji dla Dostępności UKW (obszar 2),
- zamontowanie w aulach kolejnych pętli indukcyjnych oraz stosowanie w Uniwersytecie języka prostego (obszar 3),
- wdrożenia na uczelni EZD RP zgodnie z wymogami WCAG 2.1 (obszar 4).

Ponadto w Bibliotece UKW został zamontowany książkomat i zakupiony będzie nowy stół do gry w showdown (obszar 5), zmodyfikowanych będzie 40 aktów prawnych (obszar 6), prowadzone są zajęcia z tutorami oraz wsparcie asystentów bibliotecznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (obszar 7) a także będzie przeszkolonych 553 pracowników z czterech rodzajów niepełnosprawności (obszar 8).

W budynku głównym przy ul. Chodkiewicza 30 zainstalowane jest 10 platform przyschodowych oraz podjazd od wejścia głównego. W budynku E oraz F zainstalowano platformy pionowe. Natomiast w bloku B znajduje się winda obsługująca wszystkie kondygnacje od podziemia do poddasza (2 piętro). W każdym budynku na terenie Campusu znajdują się toalety dla osób z niepełnosprawnością. Na terenie Campusu wyznaczone jest 7 miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością. Dwa miejsca znajdują się przed wjazdem na teren kampusu. W głównym budynku również mieści się szatnia z natryskami dla studiujących osób z niepełnosprawnością.

Świadectwem prowadzonej polityki dostępności jest zainicjowanie w grudniu 2024 r. przez Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych na Uniwersytecie obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, których głównym celem jest, poprzez kampanię społeczną, uświadamianie społeczności akademickiej potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W celu poprawy dostępności usług w lutym 2025 r. przeniesiono siedzibę Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami z podziemia budynku E do parteru budynku F (w tym samym który mieści się stołówka), gdzie dla osób z niepełnosprawnością są dostosowane 4 toalety (w tym dwie na parterze). Uwzględniając osoby ze szczególnymi potrzebami, został także wyznaczony pokój, w którym osoby zainteresowane mogą odbyć indywidualną rozmowę z pracownikiem Działu.

W marcu 2025 r., w celu przyspieszenia działań i zwiększenia decyzyjności na rzecz zapewnienia dostępności Uniwersytetu, Rektor powołał Uczelnianą Radę Dostępności, w skład której weszli m.in. Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia oraz Zastępca Kanclerza. W składzie rady są też dwaj koordynatorzy ds. dostępności oraz przedstawiciele środowiska osób z niepełnosprawnością.

Sieć informatyczna

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego posiada zintegrowaną lokalną sieć teleinformatyczną, obejmującą wszystkie jednostki organizacyjne Uczelni. W obu segmentach sieci: administracyjnym i studenckim, pracuje kilkadziesiąt serwerów fizycznych oraz wirtualnych (łącznie około 100). Sieć w warstwie serwerowej i klienckiej funkcjonuje w oparciu o technologie firmy Microsoft.

Uniwersytet dysponuje również serwerem terminali, który umożliwia osobom studiującym pracę zdalną z domu lub innego dowolnego miejsca. Sieć LAN podłączona jest do Internetu szybkim Nielimitowanym światłowodowym łączem symetrycznym o prędkości maksymalnej i gwarantowanej 32 Mb/s. Sieć lokalna działa z prędkościami 1 Gb/s lub 10 Gb/s (pomiędzy obiektami jako medium również wykorzystywane są łącza światłowodowe). Uczelnia ma własne serwery www, poczty elektronicznej, serwer pracy grupowej oraz systemy utrzymujące portale Uniwersytetu (w tym strony studiujących, pracowników i projektów).

Ponadto UKW wykorzystuje inne informatyczne systemy wspomagania decyzji, w tym system elektronicznego zarządzania i wymiany dokumentacji Microsoft Sharepoint. Praktykowane rozwiązania zwiększają efektywność pracy, stanowią istotne ogniwo centralnego systemu zarządzania Uczelnią, a także przyczyniają się do podniesienia jakości dydaktyki.

Osoby studiujące i pracownicy mają dostęp do platformy MS Teams, która jest częścią zapewnianej przez uczelnię licencji Office365. Narzędzia pakietu Office365 umożliwiają pracę nad dokumentami i prezentacjami w ramach klienta MS Teams oraz w wersji przeglądarkowej. Platforma MS Teams sprawdza się jako miejsce dzielenia się materiałami oraz usprawnia komunikację między studentami i prowadzącymi zajęcia.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Ważnym aspektem funkcjonowania Wydziału Pedagogiki a w jego ramach samego kierunku praca socjalna, jest współpraca ze środowiskiem społeczno-gospodarczym. Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego aktywnie rozwija współpracę z różnorodnymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, co stanowi fundament dla kształtowania nowoczesnych i adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia. Punktem wyjścia do opracowania koncepcji i programu studiów kierunku praca socjalna oraz późniejszych jego modyfikacji, były wsparte na fundamencie uregulowań formalno-prawnych, wnioski wynikające z dyskusji oraz bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, wskazujące potrzebę obecności na rynku pracy absolwentów studiów z wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w obszarze pracy socjalnej. Niezmiernie ważna w tym zakresie była i jest obecność interesariuszy kierunku, stanowiących łącznik pomiędzy środowiskiem uniwersyteckim, a otoczeniem społeczno-gospodarczym. Formalna współpraca możliwa jest dzięki realizacji umów, m.in. z II Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy, Fundacją Całym Sercem, Miejskim Ośrodkiem Edukacji Nauczycieli, Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli, Szkołą Podstawową im. Jana Pawła II w Łochowie czy też Zespołem Szkół nr 33 dla Dzieci i Młodzieży Przewlekłej Chorej w Bydgoszczy oraz Pałacem Młodzieży w Bydgoszczy. Istotnym aspektem współpracy na kierunku praca socjalna jest także współdziałanie z instytucjami pomocowymi, m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, który przyjmuje osoby studiujące w ramach praktyk zawodowych oraz wizyt studyjnych realizowanych w trakcie roku akademickiego. Ponadto Centrum Usług Społecznych w Lubiczu prowadzi bezpośrednią współpracę z kadrą dydaktyczną kierunku, przedstawiciele kadry realizują warsztaty i wykłady tematyczne dla personelu instytucji.

Regularna współpraca dotyczy wzajemnie uzupełniających się płaszczyzn – pierwszej, która ma wpływ na kształtowanie programu studiów, oraz drugiej – pomocnej w nawiązywaniu i rozwijaniu kontaktów z podmiotami zewnętrznymi. W tym miejscu należy wskazać, iż Wydział Pedagogiki, we współpracy z środowiskiem zewnętrznym, organizował i organizuje wspólne wydarzenia popularnonaukowe, np.:

1. **Bydgoskie Czwartki Edukacyjne**, będące wspólną inicjatywą Wydziału Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy oraz Miasta Bydgoszcz (spotkania te stały się okazją do wymiany doświadczeń, refleksji oraz wspólnego poszukiwania jak najlepszych pomysłów na wspieranie szeroko rozumianej edukacji; tematyka każdego z wydarzeń była skierowana do nauczycieli, dyrektorów szkół, uczniów, ich rodziców, a także nauczycieli akademickich, studiujących oraz wszystkich osób zaangażowanych w kształtowanie przyszłości edukacji, przy czym dotychczas podjęte tematy to: „Szkola miejscem przyjaznym dla...? Porozmawiajmy o dobrostanie nie tylko uczniów”; „Każdy uczeń zdolny?”; „Smartfony w szkole. Szansa czy zagrożenie?”; „Szkola i co dalej? Droga kariery młodego człowieka”; „Ta dzisiejsza młodzież...”, czyli kto chodzi[?] do szkoły? Charakterystyka pokoleń uczniów” (2025) „Hejt w szkole: pandemia bez szczepionki?!”; „**Uczeń w szkole: widziany, słyszany, ważny?**” (2026). (Szczegółowe informacje dotyczące aktualnych wydarzeń znajduje się pod poniższymi linkami: https://moen.edu.bydgoszcz.pl/aktualnosci-ii_m100,9210.html; <https://www.facebook.com/BydgoskieCzwartkiEdukacyjne>)
2. **Dni Wydziału Pedagogiki**, będące przestrzenią do otwartego i dynamicznego komunikowania wewnątrz i na zewnątrz Wydziału jego misji badawczej i dydaktycznej;
3. **Festiwal Nauki**, stanowiący przestrzeń do promowania nauki wespół z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
4. **Kujawsko-Pomorska Liga Debat** dla młodzieży szkół średnich, zorganizowaną we współpracy z Fundacją „Projekty Edukacyjne” – 4 rundy organizowane na Wydziale Pedagogiki z udziałem pracowników Wydziału jako ekspertów – w latach: 2022, 2023, 2024, 2025, 2026. (Więcej o projekcie znajduje się pod linkiem: <https://projektyedukacyjne.org/kujawsko-pomorska-liga-debat/>)

Na Wydziale Pedagogiki funkcjonuje ponadto, od roku 2020, Akademia Dialogu, która ma formę spotkań dialogowych z wykładowcami UKW oraz z innymi zaproszonymi gośćmi spoza uczelni. Swoją tematyką obejmuje ważne problemy, którymi żyje współczesna młodzież i nie tylko. Cele Akademii Dialogu to: popularyzowanie sztuki akademickiego dialogu, przybliżanie środowiska naukowego, spotkania ze znaczącymi osobami spoza środowiska naukowego, obecność w środowisku, w tym przede wszystkim kontakt z młodymi ludźmi: studiującymi i licealistami, i zainteresowanie ich, przy okazji podejmowania ważnych i nośnych społecznie tematów, ofertą UKW na kierunkach Wydziału Pedagogiki.

Dotychczas zrealizowane spotkania są zamieszczone w zakładce [Akademia Dialogu](#)– youtube UKW). Podjęta dotychczas w ramach Akademii Dialogu tematyka jawi się następująco:

- „Jaki jest współczesny (młody) internauta”, dr hab. Piotr Siuda, prof. uczelni (UKW);
- „Szkola pod baobabem – czyli o badaniach w działaniu w Kenii”, dr Anna Watola (Uniwersytet Śląski);
- „O wartości dialogu”, prof. dr hab. Tadeusz Gadacz (AGH Kraków);
- „O pomocy dla Ukrainy w przestrzeni UKW”, mgr Radosław Cichański (UKW);
- „O wsparciu psychicznym ofiar i pomagających studentów i wolontariuszy”, prof. dr hab. Bassam Aouill;
- „O dialogu w przestrzeni akademickiej i nie tylko”, ks. prof. dr hab. Alfred Wierzbicki;
- „O dialogu akademickim w czasie wojny”, prof. Oksana Zabolotna (Uniwersytet w Humanii na Ukrainie);
- „Mimo wszystko rozmawiamy”, Anna Dymna, Wojciech Bonowicz;
- „Mistrzowie słowa: Goethe, Tischner, Cygan”, Jacek Cygan;

- Akademia Dialogu z okazji 55-lecia bydgoskiej pedagogiki – prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska;
- Akademia Dialogu z okazji 55-lecia bydgoskiej pedagogiki – Ireneusz Nitkiewicz;
- Akademia Dialogu z okazji 55-lecia bydgoskiej pedagogiki – Dominika Kozłowska;
- Akademia Dialogu z okazji 55-lecia bydgoskiej pedagogiki – prof. dr hab. Helena Ostrowicka.

Pracownicy Wydziału realizowali i realizują także szereg zadań badawczych na rzecz środowiska interesariuszy zewnętrznych, które wpływają na jakość oferowanego kształcenia na profilu ogólnoakademickim, m.in.:

- 1) projekt autorstwa dr Beaty Skotnickiej pt. „Partycypacja uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi w edukacji włączającej”, który w 2025 roku zyskał dofinansowanie przez Narodowe Centrum Nauki, w ramach którego badaczka oceni, jakie działania na rzecz uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami realizują polskie szkoły ([Partycypacja uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi - projekt](#));
- 2) dr hab. Paweł Trzos, prof. uczelni – współpraca w zespole interesariuszy na rzecz utworzenia i prowadzenia platformy inicjatyw edukacyjnych Laboratorium Edukacji Ratownictwa ER LAB dla dzieci i młodzieży przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Koninie oraz Szkole Podstawowej nr 3 w Koninie ([post OSPfb](#));
- 3) eksperyment pedagogiczny w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Łochowie pod nazwą: „Edukacja Językowa Uczniów klas VI-VIII w Epoce Nowej Oralności”. Eksperyment został przygotowany pod opieką naukową prof. dr hab. Ewy Filipiak i prof. dra hab. Romana Lepperta. Eksperyment polega na wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia języka przy zastosowaniu nowatorskich (autorskich) rozwiązań metodycznych oraz wprowadzeniu dodatkowego modułu zajęć tekstotwórczych, innowacyjnego modelu pracy nauczyciela języka polskiego, ukierunkowanego na rozwój kompetencji tekstotwórczych oraz rozwój umiejętności czytania i rozumienia tekstów literackich poprzez rozwijanie myślenia i samodzielnego uczenia się uczniów klas VI-VIII szkoły podstawowej. Pracownicy z Wydziału Pedagogiki UKW monitorują przebieg eksperymentu i dokumentują jego efekty ([Wydział Pedagogiki. Eksperyment pedagogiczny.](#));
- 4) badania zleczone przez Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy przy współpracy z Wydziałem Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszcz. Realizatorkami były: prof. dr hab. Helena Ostrowicka (koordynatorka), dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni (kierownik projektu), dr hab. Katarzyna Marszałek, prof. uczelni, dr Magdalena Wędzińska i studentka Dominika Kozłowska. Badania miały na celu przeprowadzenie diagnozy dobrostanu psychicznego i społecznego uczniów bydgoskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2023 roku, a zakończyła 30 września 2024 roku ([Współpraca Wydziału z MOEN](#));
- 5) badania zleczone przez Urząd miasta Chojnice (2025). Realizatorkami są: prof. dr hab. Helena Ostrowicka (koordynatorka), dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni (kierownik projektu) i mgr Wiktoria Rutkowska. Badania mają na celu przeprowadzenie diagnozy dobrostanu psychicznego i społecznego uczniów chojnickich szkół podstawowych;
- 6) dr hab. Małgorzata Sikora-Gaca, prof. uczelni, realizująca zajęcia na kierunku praca socjalna, przygotowała ekspertyzy w ramach: Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Miasta Chełmna na lata 2021-2030+, Chełmno 2021; Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla gminy Grudziądz, Grudziądz 2021; Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy wiejskiej Osielsko na lata 2021-2030+, Osielsko 2021.
- 7) terenowe badania diagnostyczne związane z wypracowaniem celów działania Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania Dwie Rzeki w ramach instrumentu RLKS. Stowarzyszenie połączyło lokalne organizacje pozarządowych, Urząd Miasta Bydgoszczy i uczelnie bydgoskie (dr hab Halina Steinke prof. uczelni, dr Anna Rutkowska). W ramach działalności zaistniała możliwość wykorzystania środków unijnych w latach 2014-2020. W tym okresie wspierano oddolne lokalne inicjatywy zmierzające do aktywizacji społecznej i zawodowej. Była to szansa uzupełnienia inwestycji infrastrukturalnych i rewitalizacyjnych realizowanych na terenie Bydgoszczy o działania

społeczne. Unijne środki umożliwiły działania na rzecz zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, wsparcie przedsiębiorczości, działania edukacyjne adresowane do młodzieży i seniorów i wiele innych inicjatyw przyczyniających się do poprawy jakości życia bydgoszczan.

W analizowanym okresie 2019-2026 Wydział Pedagogiki podpisał ponad 20 umów o współpracy, m.in. z Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii, Stowarzyszeniem Sportowym Bushi-Do, Centrum Nauki Kopernik, Domem Pomocy Społecznej w Gołuszycach, Szkołą Podstawową nr 2 w Sierakowicach, V Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy czy Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Bydgoszczy.

Dla wysokiej jakości przebiegu współpracy została powołana w 2020 r. Wydziałowa Komisja ds. Promocji i Współpracy ze Środowiskiem, która między innymi przygotowała spotkania z interesariuszami, opracowała folder Wydziału skierowany do otoczenia społeczno-gospodarczego, a także film promujący Wydział. W 2024 roku Dziekan Wydziału Pedagogiki powołała dodatkowo Wydziałowego Pełnomocnika ds. umów o współpracy.

Dobrą praktyką realizowaną na Wydziale Pedagogiki jest także to, iż każdorazowo, w ramach nowej umowy o współpracy, powoływany jest koordynator wydziałowy ds. jej realizacji. Koordynatorzy składają Dziekanowi Wydziału Pedagogiki roczne sprawozdania z realizacji postanowień umowy. Podpisane porozumienia oraz umowy umożliwiają, m.in. wspólne organizowanie wykładów, warsztatów, projektów badawczych oraz praktyk zawodowych, a także wymianę doświadczeń i doskonalenie kompetencji studentów i kadry akademickiej. Współpraca z pracodawcami i instytucjami zewnętrznymi ma bezpośredni wpływ na aktualizację programów studiów, w tym na wprowadzanie nowoczesnych treści i metod dydaktycznych, które odpowiadają na realne potrzeby rynku pracy oraz wyzwania współczesnej edukacji.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wiąże się również z pełnieniem funkcji w organach doradczych, w ramach działalności eksperckiej, czego przykładem może być:

- 1) wyłonienie pracownic Wydziału Pedagogiki – dr hab. Renaty Tomaszewskiej, prof. uczelni i dr Katarzyny Ludwikowskiej do opracowania [ekspertyzy na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu](#);
- 2) pełnienie przez Kierownika i pracowników Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki funkcji ekspertów w międzynarodowym projekcie pt. „Strengthening VET professionals for promoting cross-border mobility in apprenticeships”, realizowanego w ramach programu ERASMUS+ ([projekt VET professional](#));
- 3) na Wydziale Pedagogiki swoją siedzibę ma także UNEVOC Centre – jedyny w Polsce ośrodek, wchodzący w skład sieci prawie 300 tego typu placówek na świecie, będący częścią globalnej sieci UNESCO, zajmującą się wspieraniem i rozwojem kształcenia oraz szkolenia zawodowego i technicznego;
- 4) dr hab. Halina Steinke, prof. uczelni podstawie art. 117 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z dn. 19 maja 2023 została powołana przez Centralną Komisję Egzaminacyjną ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych na członka regionalnej komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych województwa kujawsko-pomorskiego oraz wybrana na przewodniczącą tejże Komisji (19.06.2023), a także jest członkiem zespołu konkursowego/oceniającego przy ROPS w Toruniu powołanego do oceny dokonań pracowników socjalnych w ramach konkursu pn. „Pracownik Socjalny Kujaw i Pomorza” w roku 2023 i 2024 r.;
- 5) dr Anna Rutkowska jest członkinią zespołu do spraw opracowania Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Uchwała nr 35/1457/20 Zarządu województwa kujawsko-pomorskiego z dnia 2 września 2020 r.) - praca od września 2021 do czerwca 2022 (Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 została przyjęta Uchwałą nr XLVII/629/22 Sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego z dnia 27 czerwca 2022 r.);
- 6) dr hab. Monika Nawrot-Borowska, prof. uczelni, jest Rektorką na Małym Uniwersytecie Dziecięcym przy Kujawsko-Pomorskim Centrum Kultury w Bydgoszczy;

- 7) dr hab. Jolanta Jarczyńska, prof. uczelni od 2022 r. jest ekspertką w zespole dotyczącym obszaru badań naukowych w zakresie profilaktyki powołanym przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie;
- 8) dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni jest członkinią Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji powstałego w ramach projektu pt. „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” – jako przedstawicielka UKW brała czynny udział w pracach nad tworzeniem celów strategicznych dla WZK 21-22.11.2024 oraz 12-13.12.2024 - w opracowaniu założeń badań w województwie kujawsko-pomorskim nad kształceniem ustawicznym i zawodowym. Dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni, uczestniczyła również w konsultacjach Ustawy dot. WZK, badań: „Ewaluacja kształcenia ustawicznego realizowanego w województwie kujawsko-pomorskim”, dyskusji dotyczącej kampanii informacyjno-promocyjnej na temat promowania idei uczenia się przez całe życie realizowanej w ramach projektu KPO, a także organizacji wizyt studyjnych pracowników Wydziału- krajowej: Łódź (10-12.03.2026 cele: poznanie dobrych praktyk w zakresie edukacji zawodowej, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie; wymiana doświadczeń z partnerami krajowymi; pogłębienie współpracy międzysektorowej; transfer rozwiązań systemowych możliwych do wdrożenia w regionie kujawsko-pomorskim; zapoznanie się z nowoczesnymi formami popularyzacji nauki i edukacji), zagranicznej: Hiszpania (2.03-3.03.2026), Finlandia (16-20.03.2026 cele: zapoznanie uczestników wyjazdu z systemem i zasadami funkcjonowania edukacji w wizytowanych krajach oraz z modelem współpracy z przedsiębiorcami, pozyskanie wiedzy i wymianę doświadczeń z partnerami zagranicznymi, które mogą być zaadaptowane i wdrożone w regionie, między innymi w zakresie uczenia się przez całe życie, poznanie dobrych praktyk współpracy instytucji zajmujących się kształceniem i szkoleniem z branżą pracodawców i lokalnymi społecznościami, pogłębienie współpracy międzysektorowej).
- 9) dr Aldona Molesztak współpracowała ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania. Pełniła funkcję członka rady i członka zarządu, Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki” do roku 2020, od roku 2020 była członkiem rady, a następnie zarządu do 2024.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się także w sposób mniej sformalizowany, poprzez wykorzystanie kontaktów osobistych, w ramach konferencji branżowych, spotkań z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy realizacji projektów naukowych i wdrożeniowych, etc. Przykładem takiego działania może być m.in. prowadzenie przez pracowników Wydziału spotkań na Latającym Uniwersytecie, Uniwersytecie III Wieku, Uniwersytecie Dziecięcym czy też realizacja szkoleń i webinarów na zlecenie przedstawicieli środowiska zewnętrznego (liczne przykłady znajdują się do wglądu w Sekretariacie Wydziału Pedagogiki).

Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego od lat konsekwentnie rozwija i wzmacnia współpracę z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, co stanowi jeden z kluczowych filarów kształtowania innowacyjnych i adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia. Przykładem tu są chociażby zamawiane studia podyplomowe: *Doradztwo zawodowe* (wartość projektu: 104 400,00 zł, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Edukacji Nauczycieli), *Metodyka wspomagania komunikacji językowej uczniów* (we współpracy z MEiN - 1 edycja - wartość projektu: 158 000,00 zł, 2022), 2 edycja - wartość projektu: 170 000,00 zł, 2023); *Psychologia edukacyjna z przygotowaniem pedagogicznym* (we współpracy z MEN, wartość projektu: 193 200,00 zł.).

Na Wydziale powołany jest [Zespół Interesariuszy Zewnętrznych](#), skupiający przedstawicieli instytucji edukacyjnych, organizacji pozarządowych, podmiotów rynku pracy oraz pracodawców. Skład Zespołu, z którego członkami na bieżąco konsultowane są m.in. modyfikacje i przeobrażenia w realizowanych programach kształcenia jest jawny i dostępny na stronie Wydziału. Interesariusze zapraszani są także do prac w ramach [Rady Kierunku](#), ich zaangażowanie zapewnić ma spójność kompetencji zdobytych w ramach studiów z wymaganiami rynku pracy i otoczenia społecznego w usługach pedagogicznych. Jednym z ostatnich przykładów tego wymiaru współpracy w roku akademickim 2024/2025 jest zorganizowane 25.06.2025 roku spotkanie z interesariuszami, które

miało miejsce w murach Wydziału i zgromadziło trzydziestu uczestników. Kolejne spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi Wydziału Pedagogiki planowane jest na przełomie marca i kwietnia. Przedmiotem dyskusji będą wyniki rekrutacji na poszczególne kierunki studiów, efekty uruchomienia nowych kierunków oraz potrzeby w zakresie modyfikacji oferty kształcenia. Spotkanie będzie również okazją do zidentyfikowania obszarów wymagających dalszych badań oraz do zainicjowania wspólnych przedsięwzięć dydaktycznych i badawczych. Obecność w Radzie Kierunku poszczególnych podmiotów wynika z wieloletniej współpracy na polu dydaktycznym, organizacyjnym i badawczym. Współpraca ta przynosi także swoje bezpośrednie korzyści w obszarze planowania i realizacji wysokojakościowych działań praktycznych na rzecz studentek i studentów kierunku praca socjalna.

Istotnym elementem funkcjonowania Wydziału Pedagogiki, w obszarze troski o wysoką jakość świadczonych usług edukacyjnych, jest także zwyczaj powoływania interesariuszy wewnętrznych – absolwentów i studentów kierunku praca socjalna, którzy wchodzi w skład Rady Kierunku. Opinie tej grupy są szczególnie ważne ze względu na bezpośrednie uczestnictwo tych osób w procesie dydaktycznym, co już niejednokrotnie przyczyniło się do wprowadzenia zmian w planach studiów.

Należy zaznaczyć, iż współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter stały, jednakże gremium interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych ulega celowej zmianie, wynikającej z rozwoju rynku usług pedagogicznych i usług społecznych (w tym zmieniających się potrzeb systemu wsparcia społecznego) oraz z zasady otwartości, którą kieruje się Wydział Pedagogiki we współpracy z nowymi podmiotami. Zmiany składu interesariuszy zachodzą wskutek, prowadzonych przez Radę Kierunku, okresowych przeglądów i oceny skuteczności współpracy oraz jej wpływu na program i realizację studiów. Jednostką ogólnoucześnie, do których zadań należy m.in. pomoc we współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz świadczenie usług na ich rzecz w zakresie wyszukiwania rozwiązań dla gospodarki jest Centrum Transferu Technologii i Innowacji. Jednostka ta zapewnia wsparcie w procesie wykorzystywania potencjału Uniwersytetu w gospodarce.

Wybór miejsca odbywania praktyki zawodowej zależy od osoby studiującej, jednak opisana wyżej wieloletnia współpraca Wydziału z podmiotami zewnętrznymi stanowi istotne wsparcie dla studiujących młodych dorosłych. Szczególnie ważna jest także rola opiekuna w miejscu odbywania praktyki. Stały kontakt opiekuna praktyki zawodowej z ramienia Wydziału z podmiotami, w których realizowane są praktyki umożliwia bieżące konsultowanie planu i programu praktyki zawodowej - zarówno pod kątem zakresu umiejętności zdobytych w ramach praktyk, jak i ogólnych spostrzeżeń odnośnie do planu studiów i jego adekwatności względem wymagań rynku pracy. W ramach realizacji tego ostatecznego zadania na najwyższym poziomie Wydział Pedagogiki współpracuje także z [Biurem Karier UKW](#) które oferuje wsparcie coacha i doradcy zawodowego - zarówno w doborze miejsca praktyki adekwatnego wobec planowanego kierunku rozwijania kariery, jak i dostępu do instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego, które są zweryfikowanym i godnym zaufania partnerem w realizacji praktyk zawodowych.

Wymagania współczesności zwiększają potrzebę ciągłej intensyfikacji i profesjonalizacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na nowych płaszczyznach. W związku z tym w ramach zajęć dydaktycznych organizowane są spotkania z przedstawicielami różnych sektorów gospodarki, kultury i edukacji. Przykładem takiej inicjatywy może być spotkanie z przedstawicielami Centrum Edukacji i Pracy: [Aktualności - Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#), Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu: [Spotkanie z praktyką - Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) czy Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej: [Dr Ewa Krause i Studentki/Studenci Pedagogiki wzięli udział w wycieczkach zawodowców - Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)

W ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym pracownicy Wydziału Pedagogiki na zaproszenie przedstawicieli mediów udzielają wywiadów dla prasy, radia i telewizji. Są to, między innymi, audycje TVP Bydgoszcz: „Dobrze wiedzieć”, „Kierunek: praca”, „O nauce bez przerwy”, „Rozmowa Dnia”. Ważny jest także systematyczny udział ekspercki w programach Polskiego Radia PIK: „Regionalny Punkt Widzenia” czy „Radiowa Akademia Myśli” (ponad 120 audycji, [Media o nas](#)).

Wydział Pedagogiki wspiera studentki i studentów kierunków na Wydziale Pedagogiki, w tym kierunku: praca socjalna w świadomym kreowaniu ich przyszłości. W tym celu zorganizowano na Wydziale Pedagogiki w 2025 roku m.in. **Międzynarodową Konferencję Naukową [Człowiek w gospodarce i społeczeństwie 5.0.](#)**: Nowe wyzwania edukacyjne i zawodowe w erze rozwoju sztucznej inteligencji” a partycypujący w niej studiujący mogli doświadczyć swoich przyszłych narzędzi pracy, m.in. okularów rozszerzonej rzeczywistości, terapeutycznej foki PARO czy robota edukacyjnego SANBOT. Zorganizowanie tego wydarzenia nie byłoby możliwe, gdyby nie ścisła współpraca z przedstawicielami środowiska naukowego i społeczno-gospodarczego, jak np. Atos Poland Global Services sp. z o.o., czy Centrum Edukacyjne Roboproject. Ważnym wydarzeniem wpisującym się w aktualne problemy relacji międzyludzkich ważnych z perspektywy pracy socjalnej była konferencja: „(Re)Konstrukcje relacji społecznych w świecie realnym i wirtualnym” [Aktualności - Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

W miejscu tym warto dodać, iż pracownicy Wydziału Pedagogiki są współtwórcami i członkiniami prestiżowych organizacji, m.in. Związku Liderów Usług Biznesowych (ABSL) Chapter Bydgoszcz i Kapituły Edukacji i Biznesu (np. [Spotkanie kapituły biznesu](#)).

Przykładem współpracy z przedstawicielami samorządu miasta i województwa było zorganizowane seminarium naukowe pt. „[Bezdomność nie zaczyna się na ulicy...](#)” (19.11.2025 r.), które zostało objęte honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy oraz Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Wśród prelegentów, obok naukowców, znaleźli się również przedstawiciele instytucji pomocowych, takich jak Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn w Bydgoszczy oraz Bydgoskie Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo.

Reasumując, Wydział Pedagogiki dąży do zapewnienia osobom studiującym na Wydziale Pedagogiki: dostępu do praktyk zawodowych, możliwość uczestnictwa w projektach badawczych, konferencjach naukowych i wydarzeniach wydziałowych, uczelnianych, lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych oraz zagranicznych, kontakt z pracodawcami i ekspertami oraz wsparcie w rozwoju zawodowym. Wydział Pedagogiki realizuje systematyczny i wielopłaszczyznowy proces monitorowania, oceny i doskonalenia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Kluczowym narzędziem są opisane powyżej kontakty z interesariuszami, ale w miejscu tym warto wskazać także na znaczenie wykorzystywania informacji zwrotnych płynących z badania losów absolwentów oraz z ewaluacji zajęć dydaktycznych, które rokrocznie są przedmiotem analizy na Wydziale Pedagogiki.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Duży wpływ na zmianę funkcjonowania Uczelni od roku 2020 miała pandemia koronawirusa SARS-CoV2. Pracownicy Wydziału Pedagogiki aktywnie wspierali otoczenie zewnętrzne w walce z jej skutkami, czego przykładem są: wykład dla słuchaczy UTW w Nakle, transmitowany przez Radio Nakło nt.: „Seniorzy a relacje międzypokoleniowe w rodzinie. Wsparcie w czasie pandemii”, 10.03.2020; prowadzenie w okresie pandemii (03.2020- 05.2020) telefonu zaufania dla młodzieży: „Nie łam się, wygadaj się” (<https://tygodnikbydgoski.pl/aktualnosc/nie-lam-sie-wygadaj-sie-telefon-zaufania-i-wsparcia-dla-mlodych-kontakt>), czy wykład: „Relacje nauczyciel – uczeń – (po) pandemiczne (od)budowanie”, wygłoszony w ramach I Powiatowej Konferencji dla dyrektorów szkół i placówek, nauczycieli i specjalistów na rzecz ochrony zdrowia psychicznego młodzieży na temat: „Promocja dobrostanu i profilaktyka zdrowia psychicznego oraz zapobieganie zaburzeniom psychicznym młodzieży” 4 marca 2022 r.

Ponadto warto zaznaczyć inicjatywy Wydziału, będące reakcją na skutki wybuchu pełnoskalowej wojny w Ukrainie, jak: współorganizacja i koordynowanie zbiórki zabawek, i pomocy szkolnych dla dzieci z Ukrainy na Wydziale Pedagogiki UKW (marzec 2022); współorganizacja (razem z kołem naukowym „ResoClub” UKW, organizacją studencką Siła Otwartych Serc UKW oraz Fundacją Chcę pomagać) świetlicy dla dzieci i młodzieży z Ukrainy „Jaskółka” (maj 2022); współorganizacja Pikniku Charytatywnego na UKW „SMS – Siła Młodych Serc dla Ukrainy” (czerwiec 2022) czy też zorganizowana na Wydziale Pedagogiki Konferencja pt. „[Ukraiński uczeń w](#)

[polskim systemie edukacji](#). Jak pomóc nauczycielom tworzyć wielokulturowe środowisko uczenia się?".

Wybrani pracownicy Wydziału Pedagogiki byli zapraszani jako goście do udziału w cyklicznych spotkaniach z kadrami uczelni realizowanych w ramach inicjatywy [Wspierający Uniwersytet – Przestrzeń Podcastów UKW](#). Celem projektu było rozwijanie kluczowych kompetencji społecznych i edukacyjnych w środowisku szkolnym. Inicjatywa była skierowana do przedstawicieli sektora edukacji, w szczególności nauczycieli, wychowawców, pedagogów i dyrektorów szkół, a także rodziców, młodych osób oraz wszystkich zainteresowanych rozwojem osobistym. Do przykładowych wystąpień należą:

- dr Agnieszka Latoś, prof. uczelni – „Jak wspierać potrzebę pomagania i uczestnictwo w wolontariacie młodych osób”;
- mgr Kinga Dziewiątkowska-Kozłowska – „Stres i jego implikacje dla funkcjonowania dzieci i młodzieży”; „Jak przygotować środowisko edukacyjne na przyjęcie dzieci z Ukrainy”; „Trauma w tym trauma wynikająca z doświadczenia wojny”;
- dr Elżbieta Okońska, prof. uczelni – „O znaczeniu dobrej komunikacji zarówno w pracy zdalnej, hybrydowej, jak i stacjonarnej”; „O komunikacji niewerbalnej i jej znaczeniu dla budowania dobrych relacji nauczyciel-uczeń i rodzic-dziecko”; „O spójności komunikatów werbalnych i niewerbalnych oraz o tym, jak formułować komunikaty w zależności od etapu rozwojowego dzieci i młodzieży”;
- dr hab. Jacek Szczepkowski, prof. uczelni – „W jaki sposób my dorośli możemy eliminować ryzyko zachowań samobójczych dzieci i młodzieży”; „Samookaleczenia dzieci i młodzieży – nadzieja na skuteczne przeciwdziałanie temu zjawisku płynąca z Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach”
- dr Joanna Jatkowska – „Kim są Cyfrowi Tubylcy, a kim Cyfrowi Imigranci?”.

Podcasty są dostępne kanałach: Spotify, Podcasty Google, Podcasty Apple, YouTube, Anchor itp.

Media oraz otoczenie społeczne aktywnie wspierają inicjatywy osób studiujących na kierunku praca socjalna o charakterze społecznym i pomocowym. Przykładem są trzy edycje kampanii [„Skarpetki pełne nadziei”](#), ukierunkowanej na wsparcie osób w kryzysie bezdomności poprzez zbiórkę odzieży zimowej, artykułów higienicznych i środków pierwszej pomocy. W akcję corocznie włącza się nie tylko społeczność Uniwersytetu, lecz także szkoły i przedszkola z województwa kujawsko-pomorskiego, Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Bydgoszczy oraz partnerzy zewnętrzni, m.in. Hurtownia JAGAR z Białegostoku, RAJ-POL TEAM z Częstochowy, Asta. Przedsięwzięcie zostało objęte patronatem medialnym Radia PiK oraz patronatem honorowym Prezydenta Miasta Bydgoszczy Rafała Bruskiego. Zebrane dary przekazano do lokalnych placówek wspierających osoby doświadczające bezdomności, w tym do Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn, Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet, Stowarzyszenia „Z sercem na dłoni” oraz Stowarzyszenia Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo [Aktualności - Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)

Należy zaznaczyć, że działania studentki, współorganizatorki akcji zostały docenione w konkursie „Bydgoski Wolontariusz Roku 2025”. Otrzymała wyróżnienie w kategorii Wolontariat dorosłych za szczególne zaangażowanie w kształtowanie postaw prospołecznych oraz działalność na rzecz mieszkańców Bydgoszczy [Aktualności - Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku praca socjalna jest jednym z priorytetów strategii rozwoju Uniwersytetu, a także istotnym elementem strategii rozwoju Wydziału Pedagogiki. Działania Wydziału Pedagogiki na rzecz podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia w koncepcji i

planach rozwoju kierunku oraz podnoszenia jakości procesu kształcenia na kierunku praca socjalna są zgodne z:

- Strategią rozwoju Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego na lata 2016-2020 i 2021-2026 wyrażoną w priorytetowym traktowaniu kwestii umiędzynarodowienia https://www.ukw.edu.pl/download/60324/Strategia_UKW_na_lata_2021_-_2026_w_wersji_graficznej.pdf
- Misją Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (<https://www.ukw.edu.pl/strona/uczelnia/misja>)
- Strategią Rozwoju Wydziału Pedagogiki UKW na lata 2021-2026 (https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/strategia-wydzialu)

Za przygotowanie studentów do nauki w językach obcych oraz za sprawdzanie i ocenianie stopnia opanowania przez nich wymaganych kompetencji językowych odpowiada uczelniana jednostka Uniwersytetu – Studium Języków Obcych i Tłumaczeń UKW (<https://studiumjezykow.ukw.edu.pl/jednostka/studium-jezykow-obcych-i-tlumaczen/>). Studium prowadzi obowiązkowe zajęcia językowe dla studentów UKW oraz lektoraty dodatkowe. Należy do grona Centrów Certyfikacji Językowej TOEIC (*Test of English for International Communication*) oraz TELC (*The European Language Certificates*). Przeprowadza egzaminy językowe TELC.

Ocena stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia dokonywana jest w sposób systematyczny w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, funkcjonującego na Uniwersytecie.

Na kierunku praca socjalna I stopnia zajęcia z języka obcego realizowane są w wymiarze łącznym 120 godzin w ramach I i II roku studiów, kończąc się egzaminem. Natomiast na studiach II stopnia – realizowane są w semestrze 2, w wymiarze łącznym 30 godzin. Dodatkowo na studiach stacjonarnych II stopnia prowadzone są zajęcia z języka obcego specjalistycznego w wymiarze odpowiednio 30 godzin w semestrze, mające na celu poszerzanie wiedzy i umiejętności studentów z zakresu posługiwania się językiem angielskim z zakresu pedagogiki.

Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego funkcjonuje [Biuro Współpracy Międzynarodowej, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](https://www.ukw.edu.pl/biurowspolpracy) które zajmuje się obsługą studentów i nauczycieli akademickich, zainteresowanych wyjazdami zagranicznymi. Na Wydziale dostępny jest także Wydziałowy Koordynator Programu Erasmus+ (<https://erasmus.ukw.edu.pl/cms/koordynatorzy/>). Uniwersytet, realizuje inicjatywę „Welcome Center UKW”, którego celem jest umiędzynarodowienie polskich instytucji szkolnictwa wyższego i nauki, m.in. poprzez zwiększenie potencjału uczelni w zakresie obsługi zagranicznych studentów i pracowników naukowych. Liczba umów partnerskich, dzięki którym pracownicy i studenci UKW mogą korzystać z programu Erasmus+ wynosi 155.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych przez wykładowców zagranicznych nie tylko w ramach programu Erasmus +.

Dzięki aplikacji Dziekan Wydziału, prof. dr hab. Helenie Ostrowickiej, w programie Fundacji Fulbrighta „Fulbright Specialist”, na Wydziale został zrealizowany w 2023 roku projekt pt. „Innovations in Higher Education Research and Leadership”. W jego ramach prof. Christopher Morphey z Johns Hopkins University (USA) wygłosił wykłady, odbyły się seminaria i spotkania dla studentów kierunków pedagogicznych, doktorantów oraz nauczycieli akademickich.

W ramach podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia, Wydział Pedagogiki corocznie przygotowuje ofertę przedmiotów prowadzonych dla studentów objętych programem Erasmus+ w języku angielskim. Pobyt studentów zagranicznych zakładanie tylko realizację przez nich przedmiotów wpisanych w programy studiów, ale także mniej formalne spotkania ze studentami pedagogiki UKW, kołami naukowymi i wzajemną wymianę wiedzy i doświadczeń edukacyjnych. W okresie 2019-2025 w programie Erasmus+ na Wydziale Pedagogiki uczestniczyło 53 studentów (Tabela 1) oraz 7 pracowników naukowo-dydaktycznych z zagranicznych uczelni (Tabela 2). Pracownicy Wydziału Pedagogiki w okresie 2019-2025 odwiedzili uczelnie partnerskie, biorąc udział w programie Erasmus+ oraz Staff mobility for teaching(Tabela 3).

Tabela 1. Studenci programu Erasmus+ przyjeżdżający i realizujący moduły powiązane z kierunkiem praca socjalna w latach 2019-2025:

Rok akademicki	Liczba studentów zagranicznych
2019/2020	2
2020/2021	0
2021/2022	0
2022/2023	0
2023/2024	0
2024/2025	0

Tabela 2. Pracownicy naukowo-dydaktyczni przyjeżdżający na Wydział Pedagogiki UKW w ramach programu Erasmus+:

Rok akademicki	Uczelnia (Kraj)	Data pobytu	Imię i nazwisko	Rodzaj programu
2019/2020	0			
2020/2021	0 (COVID)			
2021/2022	Yokohama National University, Japonia	1. 07-11.03.2022 16-20.05.2022	Musafi Ogawa	Erasmus+
	Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Ukraina	16-20.05.2022	Oksana Zelena, Iryna Mirchuk	Erasmus+
	University of Namibia	23-27.05.2022	Erkkie Haipinge	Erasmus+
2022/2023	Uniwersytet w Presovie, Słowacja	13.03-15.03.2023	Renáta Bernátová	Erasmus+
2023/2024	Duzce University, Turcja	13-17.11.2023	Yusuf Akemoğlu	Erasmus+
2024/2025	Uniwersytet Mateja Bela, Słowacja	7-10.10.2024	Milena Lipnicka, doc. PaedDr.	Erasmus+
	Duzce University, Turcja	9-13.06.2025	Engin Aslanargun	Erasmus+

Tabela 3. Pracownicy Wydziału Pedagogiki wyjeżdżający w ramach programu Erasmus+:

Rok akademicki	Uczelnia (Kraj)	Czas pobytu	Imię i nazwisko	Rodzaj programu
2019/2020	Uniwersytet w Nikozji Cypr	11-18.05.2019	Dorota Suwalska-Barancewicz	Erasmus+
2020/2021	0 (COVID)			

2021/2022	Matej Bel University, Słowacja	4-8.10.2021	Aldona Molesztak	Erasmus+
	Matej Bel University, Słowacja	26-30.09.2022	Aldona Molesztak	Erasmus+
	Kocaeli University TURKEY	04.03- 08.03.2024	Paweł Antoszak	Erasmus+
2022/2023	Uniwersytet w Preszowie	5-8.09.2023	Maciej Jabłoński	Erasmus+
	Uniwersytet w Preszowie	7-8.09.2023	Elżbieta Okońska	Erasmus+
	University of Western Macedonia of Economics	06.03- 10.03.2023	Paweł Antoszak	Eramus/Staff mobility for teaching
2023/2024	Uniwersytet w Grenadzie	24-30.05.2024	Barbara Panciszko- Szweda	Erasmus+
2024/2025				

Mierzalnymi korzyściami wymiany międzynarodowej dla studentów, poza poszerzeniem umiejętności językowych, jest możliwość zdobycia dodatkowych kompetencji, które mogą być wpisane do suplementu dyplomu ukończenia studiów, dając przewagę absolwentowi na rynku pracy. Natomiast w aspekcie wymiany kadry naukowej wymiernymi korzyściami jest poszerzenie kompetencji dydaktycznych (w przypadku realizacji programu STA) i/lub organizacyjnych (program STT), co skutkuje m.in. włączeniem nowych metod w proces dydaktyczny, korzystanie z dobrych praktyk poznanych w jednostce goszczącej, nawiązanie kontaktów naukowo-dydaktycznych.

Ponadto, obok wymiany w ramach dedykowanych programów międzynarodowych, podnoszeniu stopnia internacjonalizacji sprzyja udział studentów w organizowanych na Wydziale międzynarodowych konferencjach, tj. „Człowiek w gospodarce i społeczeństwie 5.0: Nowe wyzwania edukacyjne i zawodowe w erze rozwoju sztucznej inteligencji”(2025) oraz korzystanie w procesie kształcenia z anglojęzycznej literatury, w tym z publikacji autorstwa pracowników Wydziału Pedagogiki.

Powyższe obszary działań bezpośrednio dotyczą wielu aspektów realizacji programu studiów i służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oferuje osobom studiującym na kierunku praca socjalna wielowymiarowe wsparcie, którego istotny komponent stanowi dostosowanie oferty do różnorodnych potrzeb osób studiujących, w tym osób z niepełnosprawnościami, a także rozwój i doskonalenie form pomocy w procesie uczenia się oraz rozwijaniu aktywności naukowej, społecznej i zawodowej. Osoby studiujące na kierunku praca socjalna już od chwili immatrykulacji są aktywnie zapraszane do współtworzenia wspólnoty akademickiej.

Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studiujących, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami

Osoby z niepełnosprawnościami studiujące na kierunku praca socjalna mają zapewnioną kompleksową pomoc poprzez funkcjonujący w strukturach UKW [Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami](#), którego działania są regulowane dedykowanymi przepisami wewnętrznymi, dotyczącymi funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami na uczelni [zarządzenia: osoby z niepełnosprawnościami](#).

System wspierania studiujących z niepełnosprawnościami obejmuje rozpoznawanie indywidualnych potrzeb, wsparcie finansowe i organizacyjne, likwidację barier architektonicznych oraz specjalistyczne usługi, takie jak asystent dydaktyczny, wsparcie psychologiczne, dostęp do digitalizacji materiałów i indywidualne zajęcia dedykowane studentom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Uczelnia udziela pomocy finansowej studiującym z niepełnosprawnościami poprzez stypendia oraz pomoc organizacyjną, np. opiniowanie wniosków o indywidualną organizację studiów, przyjmowanie wniosków o urlop zdrowotny, a także pomoc w wypełnianiu wniosków do programu PFRON „Aktywny samorząd” – Moduł II. Uczelnia wdraża również rozwiązania ułatwiające naukę, np. lupy, urządzenia lektorskie, dyktafony, tłumaczenia migowe online oraz pętlę indukcyjną w aulach, a także dysponuje dostosowanymi pomieszczeniami bibliotecznymi i komputerowymi. Dodatkowo współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami edukacyjnymi podnosi efektywność wsparcia. Potwierdzeniem jakości podejmowanych działań jest przyznanie uczelni prestiżowych nagród w konkursach: Super Lodołamacze 2020 oraz [Lodołamacze 2022](#). UKW stanowi także w środowisku lokalnym znany i ceniony [przykład dobrych praktyk](#) w zakresie dostępności

Znaczącą rolę w społeczności odgrywa także Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych, które jest nie tylko głosem i reprezentacją samych osób zainteresowanych, ale także słyszany i doceniany pomysłodawcą różnych inicjatyw oraz wydarzeń. Kolejny przykład wspierania tej grupy osób studiujących stanowić może aktywność projektowa Uniwersytetu, który w latach 2025-2028 realizuje projekt „Uniwersytet Równych Szans 2”, który uzyskał najwyższe w województwie finansowanie w kwocie 7 411 104,30 zł (<https://uniwersytetrownychszans.ukw.edu.pl/jednostka/uniwersytet-rownych-szans/>). Projekt stanowi kontynuację przedsięwzięcia „Uniwersytet Równych Szans”, realizowanego w latach 2020-2023 (<https://uniwersytetrownychszans.ukw.edu.pl/jednostka/uniwersytet-rownych-szans/>).

Zakres i formy wsparcia w procesie uczenia się

Osobom studiującym na kierunku praca socjalna udzielane jest wsparcie w procesie uczenia się w zakresach i formach uwzględniających indywidualne potrzeby. Szczegółowy zakres i formy wsparcia przedstawione zostały w [Regulaminie studiów](#). Oferowane wsparcie edukacyjne uwzględnia m.in. indywidualną organizację studiów (IOS), dostosowaną do sytuacji osobistych lub zawodowych studiujących, co pozwala na elastyczne planowanie toku nauki bez wydłużenia czasu studiów. Indywidualna organizacja studiów umożliwia studiującym w różnych sytuacjach życiowych i zawodowych zachowanie ciągłości nauki przy optymalnym harmonogramie kształcenia. Jednocześnie uczelnia zapewnia dostęp do nowoczesnych technologii dydaktycznych i pomocniczych, co sprzyja inkluzji i efektywności uczenia się. Przykładem działań wspierających proces kształcenia był projekt [Narodowej Reprezentacji Akademickiej](#), ukierunkowany na pomoc studentom-sportowcom w łączeniu kariery sportowej z nauką akademicką, wprowadzone w ostatnim roku akademickim rozwiązania związane z [kariery dwutorową](#) oraz realizowany w ramach projektów adresowanych do studentów o specyficznych potrzebach edukacyjnych tutoring rozwojowy.

Analizowany okres obejmował także czas pandemii SARS-Cov-2. W związku z tym Wydział Pedagogiki oferował zajęcia wyrównawcze w roku adresowane do osób studiujących na I roku kierunku praca socjalna, finansowane z dodatkowej subwencji MEiN, których celem było uzupełnianie deficytów wiedzy i kompetencji społecznych po doświadczeniach edukacji zdalnej.

Formy wsparcia aktywności studenckiej

- 1) Mobilność krajowa i międzynarodowa — Biuro Współpracy Międzynarodowej oraz wyznaczony koordynator dla kierunku praca socjalna – dr Monika Lewicka, wspierają studiujących w przygotowaniu do wyjazdów krajowych i zagranicznych w ramach programów takich jak MOST, Erasmus+, udostępniając na bieżąco niezbędne informacje, wspomagając wybór uczelni partnerskiej oraz partycypując w działaniach formalnych (<https://bwm.ukw.edu.pl/>);
- 2) Działalność naukowa i twórcza — Kluczową rolę wśród działań służących wspieraniu osób studiujących na kierunku praca socjalna odgrywają Studenckie Koła Naukowe, kontynuujące dziedzictwo wcześniejszych grup naukowych, angażujące studiujących w badania, organizację seminariów, wyjazdów naukowych, publikacje i udział w konkursach. Na Wydziale Pedagogiki istnieje 9 [Studenckich Kół Naukowych](#). Każde z nich zakłada partycypacyjny model funkcjonowania – jest otwarte na przyjmowanie nowych członków oraz planowanie działalności w sposób stwarzający osobom studiującym przestrzeń na ekspresję zainteresowań naukowych. Wydział Pedagogiki organizuje i współorganizuje także cykliczne wydarzenia popularnonaukowe jak [Dzień Wydziału Pedagogiki](#) czy [Bydgoski Festiwal Nauki](#). Osoby studiujące są włączane w organizację Dni Wydziału, prezentują swoje pasje artystyczne i naukowe.
Na kierunku praca socjalna na uwagę zasługuje oferowana studiującym możliwość brania udziału w otwartych wykładach proponowanych przez Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej. (np. 11 grudnia 2024 r. pt. Stare i nowe role zawodowe pracownika socjalnego. Procesy zmian w kreacji ról; 22 maja 2024 r. pt. Rozważania nad kosztami społecznymi sztucznej inteligencji, 24 marca 2023 r. pt. Rola Centrów Usług Społecznych w organizowaniu usług społecznych odpowiadających potrzebom seniorów w wieku 65 lat i więcej, 15 grudnia 2025 r. Metodologia odzyskująca dziecko. Flaneryzm badawczy w wytwarzaniu trudnej wiedzy).
- 3) Wsparcie na rynku pracy i dalszej edukacji — Wydział Pedagogiki, jako jednostka organizacyjna UKW, już od pierwszego semestru kształcenia na kierunku praca socjalna jest zainteresowany wspieraniem osób studiujących zarówno w odniesieniu do planowania dalszej edukacji w perspektywie całościowej, jak i w procesie przygotowania do tranzycji na rynek pracy. W pierwszym semestrze realizowane są zajęcia z zakresu Planowania kariery zawodowej, które od roku akademickiego 2024-2025 prowadzi pracownik Wydziału Pedagogiki. Osobom studiującym oferowane są także bezpłatne certyfikowane szkolenia i warsztaty (np. szkolenia oferowane przez „Fundację Całym Sercem”). Przez cały czas trwania kształcenia na kierunku praca socjalna do dyspozycji osób studiujących jest doradca zawodowy, trener i coach zatrudnieni w Biurze Karier [Biuro Karier](#). Biuro Karier na bieżąco informuje studiujących m.in. o konferencjach tematycznych, praktykach zawodowych czy ofertach pracy oraz zapewnia pomoc w wejściu na rynek pracy, m.in. poprzez poradnictwo zawodowe, poradnictwo w zakresie metod poszukiwania pracy, organizację warsztatów online z zakresu pisania CV oraz listu motywacyjnego. Akademickie Biuro Karier UKW oferuje także bezpłatne konsultacje doradcze, pomoc w poszukiwaniu praktyk i staży, a także łączy studiujących i absolwentów z potencjalnymi pracodawcami.
- 4) Rozwój aktywności sportowej, artystycznej, organizacyjnej i przedsiębiorczej — Osoby studiujące mają możliwość uczestnictwa w licznych sekcjach sportowych Klubu [AZS UKW](#), w tym sekcji: piłki ręcznej kobiet i mężczyzn, sekcji lekkiej atletyki kobiet i mężczyzn, sekcji pływania, koszykówki, judo, sportów siłowych, futsal kobiet, piłki nożnej. Osoby studiujące na kierunku praca socjalna mogą także rozwijać swoje pasje artystyczne m.in. w [Chórze Akademickim](#) i Radiu Uniwersyteckim (<https://www.instagram.com/radiouniwersytet/>). Aktywność społeczna i wolontariat osób studiujących na kierunku praca socjalna w UKW realizowane są także poprzez Akademickie Centrum Wolontariatu i [Legię Akademicką](#) czy [Samorząd Studencki](#). Co istotne, jednostki te cechuje kultura otwartości – permanentnie prowadzony jest nabór osób studiujących mających odpowiednie predyspozycje i chęć rozwijania swoich zainteresowań.

Na kierunku praca socjalna warto szczególnie podkreślić studencką inicjatywę wspierania osób w kryzysie bezdomności. W roku akademickim 2024/2025 studentki pracy socjalnej rozpoczęły realizację projektu „Skarpetki pełne nadziei”. Inicjatywa ta spotkała się z ogromnym zainteresowaniem nie tylko w społeczności akademickiej ale także została wsparta przez wielu interesariuszy zewnętrznych (szkoły, przedsiębiorstwa, osoby prywatne, media). W wyniku akcji zebrano kilkaset kilogramów bielizny i materiałów opatrunkowych i środków czystości, które zostały przekazane instytucjom i organizacjom wspierającym osoby w kryzysie bezdomności. Kontynuowane w roku akademickim 2025/2026 przedsięwzięcie przerodziło się w zainicjowane przez studentki pracy socjalnej [seminarium naukowe](#) pt. „Bezdomność nie zaczyna się na ulicy...” zorganizowane w ramach kampanii społecznej „Skarpetki pełne nadziei”. Spotkanie miało na celu pogłębienie wiedzy o kryzysie bezdomności, przełamywanie utrwalonych stereotypów oraz budowanie wrażliwości społecznej opartej na empatii i realnym wsparciu. W seminarium uczestniczyli zarówno **praktycy**, na co dzień pracujący z osobami doświadczającymi bezdomności, jak i **teoretycy – badacze i naukowcy zajmujący się tą problematyką**. Swoje prace zaprezentowali także **studenci**, przedstawiając wieloaspektowe analizy dotyczące przyczyn, przebiegu i konsekwencji kryzysu bezdomności. Studentki III roku kierunku praca socjalna zaprezentowały własne badania dotyczące społecznego odbioru osób w kryzysie bezdomności w mieście Bydgoszczy oraz własne doświadczenia z realizacji kampanii społecznej, łącząc w nim refleksję naukową z działaniami praktycznymi. Działanie na rzecz osób w kryzysie bezdomności w ramach kampanii zaowocowały zacieśnieniem współpracy z miejskimi instytucjami pomocy społecznej, które adresują swoją działalność do tej kategorii osób (Centrum pomocy dla bezdomnych mężczyzn oraz z podmiotami pozarządowymi m.in. Stowarzyszenie Z Sercem na Dłoni prowadzące schronisko z usługami opiekuńczymi, Zgromadzenie Sióstr Albertynek prowadzące ogrzewalnię dla bezdomnych). Studentka pracy socjalnej – jedna z inicjatorek Kampanii – została w roku 2025 wyróżniona tytułem Bydgoskiego Wolontariusza Roku.

System motywowania i wsparcia osób studiujących z najlepszymi wynikami

Uczelnia stosuje zróżnicowany system nagród i wyróżnień, obejmujący m.in. nagrody rektora, konkursy na najlepszą pracę dyplomową, jak również konkursy na najlepszego studenta i absolwenta – w dwojakiej formie: wyróżnienia Rady Kolegium II oraz nagrody Rektora UKW. [Nagrody i wyróżnienia](#) przyznawane są w dwóch kategoriach – naukowej i pozanaukowej). Jednocześnie oferowana jest możliwość ubiegania się o prestiżowe stypendia i nagrody na szczeblu zewnętrznym. System motywowania studiujących do osiągnięcia lepszych wyników w nauce obejmuje zatem z jednej strony system nagród i wyróżnień na poziomie uniwersyteckim z drugiej strony dotyczy możliwości, m.in. skierowania wniosku o przyznanie Nagrody Naukowej Prezydenta Miasta Bydgoszczy lub Stypendiów Prezydenta dla wyróżniających się studentów, skierowania wniosku o przyznanie stypendium Ministra Edukacji i Nauki.

Co istotne, w roku akademickim 2024-2025 Wydział Pedagogiki zaprosił studiujących na kierunku praca socjalna do ogólnouczelnianego badania, w ramach którego studiujący mogli wyrazić swoje potrzeby dotyczące realizowanego procesu kształcenia, w tym kierunków i zakresów wsparcia, którego oczekują od uczelni. Odpowiedzią UKW na zgłoszone spostrzeżenia było aplikowanie o środki w ramach konkursu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. [Projekt MiniDO](#) – Minimalizowanie drop-outu na UKW” realizowany na uniwersytecie w latach 2025-2029 obejmuje następujące działania:

1. Utworzenie 11 Pracowni Kultury Studenckiej;
2. Wdrożenie interaktywnych narzędzi zwiększających świadomą rekrutację kandydatów;
3. Wdrożenie aplikacji wspierającej indywidualny rozwój osób studiujących;
4. Rozszerzenie innowacyjnych praktyk zawodowych;
5. Kompleksowe wsparcie psychologiczne dla osób studiujących;
6. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych materiałów dydaktycznych;
7. Powołanie komórki ds. monitorowania drop-outu.

Celem głównym projektu jest zminimalizowanie zjawiska drop-outu oraz podniesienie kompetencji społecznych u 812 osób (w tym 602 studentów oraz 210 pracowników) na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego (UKW), poprzez systemowe rozwiązania zarządzania uczelnią zmierzające do dostosowania do potrzeb rynku pracy oraz zielonej i cyfrowej transformacji do marca 2029 roku.

Informowanie osób studiujących o dostępnych formach wsparcia i pomocy materialnej

Informacje dotyczące systemu wsparcia przekazywane są studiującym m.in. podczas cyklicznych spotkań z opiekunem roku, podczas których osoby studiujące na kierunku praca socjalna informowane są m.in. o zasadach korzystania z pomocy materialnej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz możliwościach mobilności. Ponadto opiekun roku jest w trybie stałym dostępny dla osób studiujących – w ramach swojego dyżuru stacjonarnego oraz poprzez środki komunikacji zdalnej (MS Teams, e-mail, telefon). Uczelnia wspiera także komunikację poprzez publikowanie szczegółowych informacji na stronach internetowych jednostek – w tym m.in. na stronie [Wydziału Pedagogiki](#) i [Biura Obsługi Studentów](#)). Informacje dostępne są również na Facebooku i Instagramie.

Procedury rozpatrywania skarg i wniosków studiujących oraz ich efektywność

Mechanizmy rozstrzygania sytuacji trudnych zgłaszanych przez osoby studiujące na kierunku praca socjalna opierają się na hierarchicznej i wielostronnej współpracy między opiekunem danego roku, organami Wydziału – w tym dziekanem, prodziekanem i kierownikami właściwych katedr, Dyrektorem Kolegium II i Biurem Obsługi Studentów, samorządem studenckim oraz właściwymi pełnomocnikami rektora UKW, w tym pełnomocnikiem ds. pomocy psychologicznej, pełnomocnikiem ds. kształcenia, pełnomocnikiem ds. równości płci oraz pełnomocnikiem ds. praw studentów. Istotny element systemu rozpatrywania skarg i wniosków stanowi także procedura zgłaszania naruszeń w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego, o której osoby studiujące na kierunku praca socjalna są informowane przez opiekuna roku ([Procedura naruszeń UKW](#)). W roku akademickim 2024/2025 na mocy zarządzenia Rektora wprowadzono także Standardy Ochrony Małoletnich w UKW, które w sposób szczególny dotyczą zakresu działalności osób studiujących na kierunku pedagogika ([Standardy Ochrony Małoletnich](#)).

W Kolegium II funkcjonuje również procedura składania skarg i wniosków przez osoby studiujące ([Procedura składania skarg i wniosków przez osoby studiujące](#)). Celem procedury jest określenie jasnych i przejrzystych zasad zgłaszania skarg oraz wniosków dotyczących procesu kształcenia, organizacji studiów oraz funkcjonowania jednostek uczelni. Procedura zapewnia studentom możliwość efektywnego i uporządkowanego zgłaszania uwag, a organom uczelni – właściwe i terminowe ich rozpatrywanie.

Zakres i jakość obsługi administracyjnej studiujących oraz kwalifikacje kadry wspierającej

Obsługę administracyjną zapewnia Biuro Obsługi Studentów Kolegium II wraz z sekretariatem Wydziału Pedagogiki. Kadra administracyjna realizuje kompleksowe wsparcie studiujących w zakresie procedur związanych z tokiem studiów. Dostępność i profesjonalizm pracowników sprzyjają sprawnej realizacji procesów administracyjnych.

Biblioteka UKW, dzięki wsparciu ze strony bibliotekarzy oraz dobrze zorganizowanym szkoleniom <https://biblioteka.ukw.edu.pl/szkolenia-studenci>, odgrywa kluczową rolę w umożliwieniu studentom efektywnego korzystania ze źródeł wiedzy. Osoby studiujące na kierunku praca socjalna korzystają z szeregu szkoleń, jak np. obowiązkowe przysposobienie biblioteczne dla rozpoczynających naukę w Uczelni, Cyfrowe Źródła Informacji – praktyczne szkolenie w pracowni komputerowej, obejmujące przegląd elektronicznych baz, katalogów, repozytoriów i bibliotek cyfrowych. Program zajęć jest dostosowany do potrzeb grup – w tym osób przygotowujących prace dyplomowe. Kompetencje zdobywane na szkoleniach przekładają się na lepszą jakość pracy dyplomowej.

Działania edukacyjne i informacyjne na rzecz bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy

Uniwersytet wdrożył obligatoryjne szkolenia wprowadzające dla osób studiujących na I rocznikach obejmujące moduły z zakresu BHP, etykiety akademickiej, praw i obowiązków, jak również szkolenia antydyskryminacyjne oraz planowania kariery zawodowej. Dla studiujących na pracy socjalnej dostępne jest także [wsparcie psychologiczne](#). – za pośrednictwem dedykowanego pełnomocnika, co wzmacnia mechanizmy przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy w środowisku akademickim. Od 3 listopada 2025 r. funkcjonują również [dyżury psychologów](#) w ramach projektu „MiniDO - Minimalizowanie drop-outu na UKW” projekt FERS.01.05-IP.08-0057/25. Ta inicjatywa powstała z troski o dobrostan psychiczny społeczności akademickiej.

Ponadto w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Równości Płci, który wraz z zespołem odpowiada za realizację Planu Równości Płci. Poszczególne elementy planu wpływają na tworzenie każdego dnia w murach UKW [kultury równości](#), której filarami są: (1) świadomość i edukacja, (2) polityka równych szans, (3) komunikacja i promocja. Jednym z istotnych przejawów wspólnoty celu pod postacią budowania kultury równości w UKW są działania podejmowane przez zespół ds. równości płci, m.in. realizacja szkoleń z zakresu przemocy i dyskryminacji językowej oraz zarządzania różnorodnością, budowanie polityki równych szans oraz polityki antymobbingowej). Rektor UKW powołał także swojego pełnomocnika ds. mobbingu, któremu osoby studiujące na pracy socjalnej mogą zgłaszać wszelkie trudne doświadczenia. Co istotne, zarówno funkcja pełnomocnika ds. lobbingu, jak i pełnomocnika ds. równości płci pełnione są przez pracowników Wydziału Pedagogiki. Ważny komponent działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy stanowi wprowadzenie przywołanych już powyżej Standardów Ochrony Małoletnich w UKW.

Współpraca z samorządem studenckim i organizacjami studenckimi

Samorząd Studencki Kolegium II funkcjonuje jako aktywny partner w procesach decyzyjnych i reprezentacyjnych, organizuje szkolenia dla osób studiujących z praw i obowiązków studenta, uczestniczy w pracach Rady Kolegium, opiniowaniu programów studiów oraz harmonogramów egzaminów, a także angażuje się w wybór kadry kierowniczej. Zapewnia efektywną komunikację między studiującymi a władzami uczelni oraz obronę praw i interesów studenckich, jak również występuje w roli inicjatora działań, które następnie procedowane są na poziomie Rady Kierunku, Rady Kolegium oraz URK i Senatu.

Monitorowanie, ocena i doskonalenie systemu wsparcia, motywowania osób studiujących oraz ocena kadry dydaktycznej

Wysoka jakość kształcenia jest elementem misji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Założenie to realizowane jest m.in. poprzez funkcjonowanie w UKW Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, który obejmuje także Wydział Pedagogiki, w tym kierunek praca socjalna. Doskonalenie jakości kształcenia jest rozumiane jako przyjmowanie rozwiązań zapewniających odbiorcom oferty edukacyjnej Uniwersytetu osiągnięcie efektów uczenia się, a uczelni rozwijanie potencjału badawczego i dydaktycznego oraz pozycji na rynku edukacyjnym.

System Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje doskonalenie jakości i organizacji kształcenia we wszystkich istotnych dla funkcjonowania Uniwersytetu obszarach mających znaczenie dla przebiegu i rezultatów kształcenia, w szczególności w zakresie:

- 1) planowania i organizacji procesu kształcenia, w tym:
  - a. tworzenia i doskonalenia programów studiów zgodnie z wymogami przepisów prawa oraz potrzebami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
  - b. kwalifikacji kadry i jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych;
  - c. dostosowywania infrastruktury Uniwersytetu do wymagań realizowanych i projektowanych programów studiów;
- 2) monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia;
- 3) doskonalenia procesu kształcenia;
- 4) gromadzenia informacji o efektach doskonalenia jakości kształcenia.

Ewaluacja zajęć i środowiska kształcenia

W uczelni obowiązuje procedura ankietyzacji jakości kształcenia regulowana przez [Zarządzenie Nr 46/2019/2020 Rektora UKW z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia](#). Przedmiotem procedury ankietyzacji jest monitorowanie i analizowanie informacji o wynikach oraz bieżąca poprawa jakości kształcenia. Procedura ankietyzacji: określa rodzaje ankiet ewaluacyjnych skierowanych do poszczególnych grup oraz wskazuje częstotliwość stosowania konkretnych ich rodzajów w odniesieniu do poszczególnych grup; określa także szczegółowy tryb postępowania związany z udostępnianiem określonych rodzajów zgromadzonych danych; ustala również zasady oceny zajęć dydaktycznych poprzez wskazanie szacunkowych progów wiarygodności. Ocena jest dobrowolna, odbywa się po odbytych kursie danego modułu/przedmiotu i jest przeprowadzana wśród osób studiujących wszystkich roczników, w tym pracy socjalnej. W Uczelni przeprowadzane są badania ewaluacyjne dotyczące oceny zajęć dydaktycznych i oceny środowiska kształcenia. Kwestionariusz Ankiety Oceny Środowiska Kształcenia składa się z 10 pytań i odnosi się do organizacji procesu kształcenia, tj.: planu zajęć, liczebności grup, wyposażenia w pomoce dydaktyczne, obsługi studiujących w BOSie, dostępności zbiorów bibliotecznych, warunków odbywania zajęć. Osoby studiujące mogą całkowicie anonimowo dokonać oceny zajęć dydaktycznych oraz wnieść dodatkowe uwagi dotyczące przebiegu, jakości oraz warunków realizacji danej formy zajęć dydaktycznych (komentarze). Kwestionariusz Ankiety Oceny Zajęć Dydaktycznych obejmuje 10 pytań i odnosi się do pięciu kluczowych obszarów poddanych ewaluacji:

- 1) organizacji zajęć,
- 2) sposobu prowadzenia zajęć,
- 3) klimatu społecznego zajęć,
- 4) dostrzeganych korzyści z udziału w zajęciach,
- 5) oceny efektów kształcenia.

Ankiety udostępniane są:

- 1) studiującym studiów stacjonarnych w semestrze zimowym (od 15 stycznia do 15 marca) oraz w semestrze letnim (od 1 czerwca do 15 października),
- 2) studiującym studiów niestacjonarnych w semestrze letnim (od 1 czerwca do 15 października),
- 3) słuchaczom studiów podyplomowych w ciągu miesiąca od zakończenia zajęć przez okres jednego miesiąca od udostępnienia.

Wyniki ewaluacji są przedstawiane pracownikom Wydziału Pedagogiki przez ich bezpośredniego przełożonego. Jednocześnie Dyrektor Kolegium II opracowuje – na podstawie raportów wydziałowych koordynatorów ds. ankietyzacji – każdego roku raport, który stanowi syntetyczne omówienie wyników ankietyzacji w danym roku akademickim, obejmujące dwa obszary:

- 1) ocenę środowiska kształcenia dokonaną przez osoby studiujące na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na Wydziale Pedagogiki,
- 2) ocenę zajęć dydaktycznych dokonaną przez osoby studiujące na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na Wydziale Pedagogiki.

Raport jest zatwierdzany na posiedzeniu Rady Kolegium II, a następnie upowszechniany za pośrednictwem strony internetowej Kolegium II: [wyniki ankietyzacji](#). Nawiązując do uzyskanych efektów ankietyzacji wskazać należy, iż w roku akademickim 2024/2025 na kierunku praca socjalna ankietę wypełniło 10 osób (studia niestacjonarne) i 3 osoby (studia stacjonarne). Ogólna ocena zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku praca socjalna w roku akademickim 2024/2025 wyniosła 4,83.

Ocena i doskonalenie systemu wsparcia odbywa się ponadto poprzez aktywny udział samorządu studenckiego we wszystkich gremiach kolegialnych funkcjonujących w UKW. Studenci zasiadający w razie kierunku mogą zgłaszać uwagi dotyczące kształtu programu studiów (np. realizacja treści programowych na zajęciach psychologii II stopie; realizacja zajęć z języka specjalistycznego w połączeniu z studentami resocjalizacji a nie pedagogiki wczesnoszkolnej), obsady zajęć (np. bardzo słaby kontakt z osoba prowadzącą zajęcia w ramach usług edukacyjnych -poszukiwanie innej osoby realizującej zajęcia). Osoby studiujące uczestniczą ponadto w pracach Rady Kolegium II (mogą

wnioskować o podział środków na działalność studencką), przedstawiciele samorządu reprezentują społeczność studencką także w Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia oraz Senacie i jego komisjach. Podsumowując, system ewaluacji jakości kształcenia bazuje na regularnej ankietyzacji przeprowadzanej po każdym semestrze, obejmującej ocenę warunków dydaktycznych, organizacji zajęć, dostępności zasobów bibliotecznych oraz obsługi studenckiej. Wyniki ankiet stanowią podstawę do wprowadzania korekt i podnoszenia jakości kształcenia. W procesie oceny udział biorą różne grupy interesariuszy, w tym również studenci, co zapewnia transparentność i adekwatność działań doskonalących.

Wszystkie wyżej opisane formy działalności realizowanej na Wydziale Pedagogiki mają na celu realne wspieranie osoby studiującej na kierunku praca socjalna w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym oraz sprzyjają wejściu na rynek pracy w roli wysoko wykwalifikowanej kadry na rzecz potrzeb współczesnego społeczeństwa i gospodarki.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy umożliwia kandydatom, studiującym i absolwentom publiczny dostęp do informacji o programie studiów (kształcenia), warunkach jego realizacji, osiągniętych rezultatach, procedurach toku studiów, zasadach rekrutacji i warunkach przyjęć na studia poprzez stronę internetową <https://rekrutacja.ukw.edu.pl/>.

Dostęp do informacji o kierunku praca socjalna jest możliwy dzięki kilku kanałom komunikacyjnym. Jedną grupę stanowią kanały zwyczajowe, jak tablice informacyjne w budynku Wydziału Pedagogiki UKW i materiały informacyjne, np. w postaci ulotek, folderów, udostępnianych podczas wydarzeń, imprez edukacyjnych, jak np. Drzwi Otwarte UKW, Targi Edukacji i Pracy czy Bydgoski Festiwal Nauki. Druga grupa to kanały wykorzystujące nowe media, do których należą: strony internetowe, systemy dedykowane (USOSweb), portale społecznościowe oraz platformy zdalnego nauczania. Podstawowym źródłem informacji internetowej dla osób pracujących i studiujących na Wydziale Pedagogiki jest [strona Wydziału](#). Jest ona dostosowana do ogólnego wzoru, jaki funkcjonuje na stronie głównej UKW.

Na stronie tej publikowane są informacje, zamieszczone w konkretnych zakładkach: Wydział, Studiujący, Nauka, Kandydat. Zawierają one informacje między innymi o władzach, strukturze i składzie osobowym Wydziału; składach komisji, rad naukowych i rad kierunku, a także wykaz interesariuszy zewnętrznych. Strona wydziałowa stanowi także jeden z kanałów informacyjnych dotyczących aktualnych wydarzeń – zamieszczane są tu bieżące informacje dla osób studiujących, dotyczące studiowanych kierunków, w tym kierunku: praca socjalna, takie jak: plany studiów, treści kształcenia, harmonogram sesji, wykazy dyżurów pracowników, opiekunów poszczególnych roczników, pomocy psychologicznej, wsparcia materialnego, praktyk zawodowych. Znajdują się w niej także efekty uczenia się między innymi dla kierunku praca socjalna czy obowiązujący regulamin studiów. Strona Wydziału zawiera również przydatne linki, odsyłające na stronę Biura Obsługi Studentów Kolegium II, które jest jednostką organizacyjną powołaną do obsługi procesu dydaktycznego i kontroli jakości kształcenia, czy na stronę Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami, zajmującego się rozpoznawaniem potrzeb i problemów studiujących niepełnosprawnych. Na uwagę zasługują informacje dotyczące nauki, a zwłaszcza aktualnych obszarów badawczych, publikacji, grantów, konferencji i seminariów.

Należy dodać, że informacje dotyczące realizacji praktyk na ocenianym kierunku są ponadto udostępnione na stronie internetowej [Studium Praktyk](#).

Strona internetowa skierowana do przyszłych studiujących na kierunku praca socjalna to: <https://rekrutacja.ukw.edu.pl/oferta/studia-pierwszego-stopnia/praca-socjalna>
<https://rekrutacja.ukw.edu.pl/oferta/studia-drugiego-stopnia/studia-drugiego-stopnia> .

Informacje rekrutacyjne można znaleźć także na stronie Wydziału Pedagogiki https://pedagogika.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki/oferta-dydaktyczna

Strona rekrutacji zawiera następujące informacje zamieszczone w konkretnych zakładkach: Opis kierunku, Zasady rekrutacji, Lista przedmiotów (obowiązująca w danym roku akademickim), Moduły, Wsparcie dla studentów, Studiuj i pracuj, Studiuj za granicą. Na podstawie informacji publikowanych na wskazanych stronach internetowych przyszłe osoby studiujące dowiadują się o specyfice kierunku praca socjalna, zakresie i specyfice kształcenia oraz możliwościach przyszłej pracy. Poznają zarówno szczegóły dotyczące rekrutacji, a także zapoznają się z przedmiotami realizowanymi na studiach. Strony internetowe kierunku spełniają warunki określone w deklaracji dostępności cyfrowej (m.in. dla osób niedowidzących), są dostosowane do odczytu na urządzeniach stacjonarnych i przenośnych i zawierają opcję regulacji kontrastu m.in. dla osób ze spektrum autyzmu lub niedowidzących. Na stronie rekrutacji opisującej kierunek można także znaleźć szereg linków z przekierowaniem do jednostek uczelni (np. określonego Kolegium, Biura Obsługi Studentów, czy Wydziału oraz planu zajęć).

Również na stronie Katedry Pedagogiki Społecznej znajdują się informacje o kierunku i zasadach rekrutacji w zakładce: Oferta edukacyjna [Katedra Pedagogiki Społecznej UKW - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#). Poza wymienionymi wyżej oficjalnymi kanałami informacji, dostępnymi publicznie, Uczelnia oferuje poniżej opisane platformy komunikacyjne.

Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOSweb) – jest to system przeznaczony dla pracowników naukowo-dydaktycznych i osób studiujących (istnieje także mobilna wersja aplikacji). Dzięki niemu możliwy jest bieżący dostęp zwłaszcza do ocen uzyskiwanych w procesie kształcenia. W systemie USOSweb publikowane są także informacje dotyczące planów zajęć, sylabusy, informacje o pracownikach, pełniących przez nich dyżurach. Umożliwia on również komunikację pomiędzy pracownikami i studium (USOSmail). Istotnym składnikiem tego systemu jest również możliwość ewaluacji zajęć przez osoby studiujące. W przypadku wprowadzenia jakichkolwiek zmian w systemie, niezwłocznie są umieszczane niezbędne informacje dla użytkowników, wskazujące jak poradzić sobie w nowej sytuacji. Jednocześnie dla każdego użytkownika dostępny jest moduł oferujący pomoc. Dodatkowo w wielu miejscach udostępniona jest pomoc kontekstowa. Dane w serwisie są aktualizowane w procesie zwanym migracją, która odbywa się każdego dnia, zapewniając dostęp do aktualnych informacji.

W Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy mogą być prowadzone zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość („e-learning”) na wszystkich kierunkach studiów i poziomach kształcenia, prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, jeśli zostało to przewidziane w programie studiów.

Tego typu zajęcia mogą być realizowane wyłącznie z użyciem uczelnianej infrastruktury informatycznej i oprogramowania dopuszczonego do użytku w Uniwersytecie z wykorzystaniem MSTEams wraz z narzędziami Office365, które są dostarczane przez firmę Microsoft w ramach ogólnouczelnianej licencji.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowane są synchronicznie, w godzinach wyznaczonych w planie zajęć. Asynchroniczne sposoby komunikowania się wykorzystywane są jako uzupełniające. Do synchronicznych sposobów realizacji zajęć należą w szczególności: spotkania videokonferencyjne, spotkania audiokonferencyjne, spotkania na czacie. Do asynchronicznych sposobów komunikowania w ramach zajęć należą w szczególności: projekty indywidualne i grupowe, forum dyskusyjne, quizy/testy, zadania online, praca studium z materiałami źródłowymi. Zajęcia te, przewidziane w programie studiów, planowane są w taki sposób, aby pierwsze i ostatnie z nich odbywały się w siedzibie uczelni. Zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia e-learningowe odbywają się w siedzibie uczelni.

Do prowadzenia zajęć zdalnych służy platforma MS Teams, która stanowi skuteczne narzędzie do komunikacji pracowników ze studium oraz przesyłania materiałów dydaktycznych. Aplikacja

MSTeams jest także dostępna w wersji na urządzenia mobilne. Dla obu aplikacji zostały przygotowane instrukcje (tutoriale) wyjaśniające sposób posługiwania się wskazanymi narzędziami. Odpowiedzialność za prawidłowe funkcjonowanie uniwersyteckich narzędzi umożliwiających realizację zajęć z wykorzystaniem metod technik kształcenia na odległość ponosi Dział Informatyzacji UKW.

Każda osoba rozpoczynająca studia może się zalogować bezpłatnie do systemu i korzystać z pakietu Office365 za pośrednictwem MSTeams. Logowanie do systemu jest osiągalne na stronie <https://www.office.com/>, kontakt z administratorem systemu: w.piekut@ukw.edu.pl.

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prowadzi także profil na portalu społecznościowym Facebook <https://www.facebook.com/ukwbydgoszcz>, który na bieżąco reaguje na działalność pracowników, studiujących i absolwentów Uniwersytetu. Pojawiają się tu bieżące doniesienia związane z życiem Uczelni oraz informacje o inicjatywach Uniwersytetu.

Należy podkreślić, że Wydział Pedagogiki prowadzi własny profil na Facebooku, o charakterze promocyjnym, wychodząc naprzeciw aktualnym trendom i potrzebom komunikacyjnym studiujących i pracowników (https://www.facebook.com/profile.php?id=100067680101723&locale=pl_PL). W tym zakresie Wydział jest również wspierany na profilu Kolegium II (<https://www.facebook.com/kolegium2#>).

Inne kanały komunikacji wykorzystywane przez Uczelnię to:

- Twitter (<https://twitter.com/UKWBydgoszcz>),
- YouTube (<https://www.youtube.com/user/UKWBydgoszcz>),
- Instagram (<https://www.instagram.com/ukwbydgoszcz>),
- LinkedIn (<https://www.linkedin.com/school/universytet-kazimierza-wielkiego>).

Warto dodać, że na stronie internetowej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego istnieje również Biuletyn Informacji Publicznej (<https://bip.ukw.edu.pl>), w którym zamieszczone są informacje dotyczące studiów na Uniwersytecie, czy programów zajęć. Publikuje się tutaj także akty prawne, ogłoszone na Uczelni, konkursy, formularze do pobrania, itp.

Oficjalne strony internetowe Uczelni administrowane są przez pracowników Działu Promocji i Komunikacji. Dział Promocji i Komunikacji realizuje szereg działań mających na celu dbanie o pozytywny i spójny wizerunek Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Do zadań tej jednostki zaliczyć można między innymi: nadzór nad spójnością wizerunku realizowanego przez pracowników i współpracowników UKW na stronie internetowej, kontakt z mediami i obsługa mediów w zakresie informacyjnym dotyczącym działań realizowanych przez UKW, aktywna obecność w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube), coroczny udział w kilkudziesięciu targach oraz wydarzeniach promocyjnych, tworzenie przejrzystych i spójnych materiałów promocyjnych oraz współpraca z całym środowiskiem akademickim. Dział Promocji prowadzi szeroką współpracę ze studiującymi naszej Uczelni. Udziela merytorycznego i kreatywnego wsparcia w akcjach promujących Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, a także naukowe i pozanaukowe osiągnięcia [Dział Promocji i Komunikacji - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#).

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Strukturę systemu zapewniania jakości kształcenia w UKW określoną w Statucie oraz regulaminie studiów tworzą następujące podmioty: Rektor, Senat, Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, Kolegium, Dyrektor Kolegium, Rada Kolegium, Rada Kierunku, Zastępca Kierownika Podstawowej Jednostki Organizacyjnej do spraw Kształcenia.

Koncepcja organizacji i jakości kształcenia UKW opiera się na równoległym funkcjonowaniu podstawowych jednostek organizacyjnych (wydziały i instytuty) zapewniających wysoki poziom badań naukowych i kształcenie kadry naukowej w ramach dyscyplin nauki i sztuki rozwijanych w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego oraz jednostek organizujących proces dydaktyczny i zapewniających jakość kształcenia. Kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych (dziekani wydziałów i dyrektorzy instytutów) zapewniają rozwój dyscyplin, do których przyporządkowane są prowadzone w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego kierunki studiów.

W Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia został określony w [Zarządzeniu Rektora UKW Nr 41/ 2020/2021 z dnia 10 stycznia 2021 roku](#). W tym zarządzeniu opisano strukturę oraz powiązania między różnymi elementami systemu. Sformułowano funkcjonowania sytemu: doskonalenie jakości kształcenia i doskonalenie procesów organizacyjnych umożliwiających osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia.

W systemie uczestniczą także inne jednostki Uniwersytetu, takie jak [Dział Jakości i Organizacji Kształcenia](#), [Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów](#), [Biuro Obsługi Studenta](#) na poziomie Kolegium oraz [Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami](#) i [Biuro Karier](#).

Koordinacją polityki jakości kształcenia w imieniu Rektora zajmuje się Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, a nadzór nad działaniem systemu sprawuje Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia.

Kreatorem polityki jakości kształcenia jest Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, która została powołana 1 października 2019 r. Jej aktualny skład i działania reguluje [Regulamin Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia](#). Radę tworzą:

- Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia jako jej Przewodniczący,
- Dyrektorzy Kolegiów Uczelni,
- Kierownicy jednostek ogólnouczelnianych,
- Kierownik Działu Jakości i Organizacji Kształcenia,
- Pełnomocnik/Pełnomocnicy odpowiedzialni za kształcenie,
- Przedstawiciel Samorządu Studenckiego Uczelni.

Zadania Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia określone są w Regulaminie Studiów UKW oraz w Zarządzeniu Nr 6/2024/2025 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w sprawie wprowadzenia Regulaminu Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Uczelniana Rada ds. Kształcenia monitoruje jakość kształcenia, w szczególności:

- analizując wyniki badań ankietowych,
- dokonując przeglądów programów studiów,
- przeprowadzając ewaluację procesu kształcenia na danym kierunku studiów,
- analizując praktykę oceniania i egzaminowania studiujących
- analizując system wsparcia dydaktycznego dla studiujących.

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny

Nadzór nad kierunkiem studiów na Wydziale sprawuje Prodziekan ds. Kształcenia, przy współpracy z radą kierunku, sekretariatem Dziekana oraz opiekunami poszczególnych roczników kierunku praca socjalna. Opiekunowie są proponowani przez Prodziekana i zatwierdzani przez Dyrektora Kolegium ([opiekunowie roczników](#)). Dodatkowo, Dziekan powołuje [komisje zadaniowe, pełnomocnika i koordynatorów](#) pracy Wydziału w obszarach związanych bezpośrednio z różnymi aspektami jakości kształcenia: Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji, Wydziałowy Koordynator ds. Programu Erasmus, Wydziałowy Koordynator ds. Wpływu Społecznego, Wydziałowy Koordynator ds. Ankietyzacji, Wydziałowy Koordynator ds. Programu Mobilności studentów MOST, Wydziałowy Koordynator Umów o Współpracy.

W organizacji procesu kształcenia i kształtowaniu polityki jakości biorą udział także pozawydziałowe jednostki. Rada Kolegium II oraz jego Dyrektor i podlegające mu Biuro Obsługi Studenta Kolegium II. Ponadto, Studium Języków Obcych i Tłumaczeń odpowiada za zajęcia z języków obcych, Studium Praktyk zajmuje się praktykami studenckimi, a Studium Wychowania Fizycznego i Sportu organizuje

zajęcia z wychowania fizycznego. Trzy ostatnie jednostki tworzą Centrum Dydaktyczno-Edukacyjne, które jest ogólnouczelnianą jednostką podlegającą Prorektorowi ds. Studenckich i Jakości Kształcenia. W realizacji zadań związanych z jakością kształcenia i jej doskonaleniem biorą udział także inne podmioty struktury organizacyjnej Uniwersytetu: Dział Jakości i Organizacji Kształcenia; Centrum Rekrutacji i Wsparcia Studentów; Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami; Dział Promocji; Biuro Karier; pełnomocnicy rektora oraz powołane przez kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych komisje, zespoły, pełnomocnicy podejmujący działania związane z projektowaniem lub monitorowaniem jakości kształcenia. Wsparcie informatyczne Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zapewnia Dział Informatyzacji.

Monitorowanie i ewaluacja jakości kształcenia

Monitorowanie i ocena jakości kształcenia obejmuje funkcjonowanie kilku ciał kolegialnych i wiele działań. Rada Kierunku w szczególności monitoruje program studiów i przygotowuje propozycje zmian, inicjuje zmiany w koncepcji kształcenia, przygotowuje propozycje dotyczące zasad rekrutacji, określa zasady odbywania praktyk zawodowych, dokonuje weryfikacji sylabusów, określa szczegółowe zasady procesu dyplomowania, weryfikuje osiągnięcie efektów uczenia się, monitoruje postępy studentów w procesie uczenia się, analizuje wyniki procesu ankietyzacji, ocenia skuteczność metod i narzędzi dydaktycznych, które mają pomóc w osiągnięciu zamierzonych wyników, ma głos doradczy w zakresie obsady poszczególnych zajęć. W pracach rady kierunku uczestniczą osoby studiujące oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Wszystkie postulowane zmiany i modyfikacje są z nimi konsultowane.

Rada Kolegium czuwa nad właściwą obsadą zajęć, opiniuje propozycje zasad rekrutacji, zmiany w programach studiów, wnioski o uruchomienie/zniesienie kierunku studiów, opracowuje procedury dotyczące toku studiów funkcjonujące na poziomie Kolegium II, analizuje wnioski z akredytacji zewnętrznych i wewnętrznej ewaluacji jakości kształcenia, zatwierdza obsadę zajęć w szczególności zgodność kompetencji naukowych i dydaktycznych osób prowadzących zajęcia z przypisanymi do zajęć efektami uczenia się. Analizuje wyniki procesu ankietyzacji zwłaszcza w obszarze środowiska kształcenia i proponuje ewentualne modyfikacje. W składzie Rady kolegium są przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych: dyrektor kolegium, zastępcy ds. kształcenia jednostek wchodzących w skład kolegium (w przypadku Kolegium II są to prodekanowie Wydziału Pedagogiki, Wydziału Psychologii i Wydziału Edukacji Muzycznej), kierownik Biura Obsługi Studenta oraz przedstawiciele osób studiujących (dwie osoby, w tym przewodniczący samorządu studenckiego kolegium II).

Dodatkowo, monitorowane są losy absolwentek i absolwentów, a programy studiów są modyfikowane na podstawie wyników analiz, które porównują zakładane efekty uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz oczekiwaniami różnych interesariuszy. Cały proces dokumentowany jest przy użyciu narzędzi dostępnych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów oraz protokołowany.

Tworzenie i doskonalenie programów studiów

Tworzenie i modyfikacja programów studiów, studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia odbywa się zgodnie z wewnętrznymi procedurami. Określają one zadania i odpowiedzialność osób biorących udział w tym procesie, wymagane dokumenty oraz wzory potrzebnych dokumentów.

Na Uniwersytecie wprowadzono procedurę dotyczącą tworzenia, modyfikacji i przechowywania programów studiów w Zarządzeniu Rektora nr 32/2025/2026 z dnia 29 stycznia 2026 r. [32 ustalenie wytycznych.pdf](#) Procedura określa wymagania dotyczące programów studiów oraz procedury ich projektowania i przechowywania. W ramach tej procedury określono odpowiedzialność jednostek WSZJK oraz wzory niezbędnych dokumentów i trybu ich procedowania.

Na poziomie podstawowej jednostki organizacyjnej w procesie tworzenia lub zmiany programu studiów biorą udział: Rada Kierunku, Zastępca Kierownika Podstawowej Jednostki Organizacyjnej ds. Kształcenia, studenci z Rady Kierunku oraz członkowie Samorządu Studenckiego (lub studenci wskazani przez Samorząd).

Interesariuszami zewnętrznymi w procesie tworzenia i doskonalenia programu studiów są: dla Wydziału – kadra akademicka, Studium Języków Obcych i Tłumaczeń oraz Studium Praktyk; dla

Uniwersytetu interesariusze zewnętrzni powołani w skład Rady Kierunku oraz absolwenci kierunków prowadzonych na Wydziale.

Doskonalenie procesu kształcenia

Doskonalenie procesu kształcenia obejmuje różne działania, takie jak wprowadzanie zmian do programów studiów na podstawie monitorowania i corocznych przeglądów treści oraz weryfikacji efektów uczenia się. Ważne jest również systematyczne modernizowanie infrastruktury dydaktycznej, wdrażanie technologii wspierających nauczanie oraz organizowanie szkoleń dotyczących nowoczesnych metod nauczania i umiejętności dydaktycznych. Działania podejmowane są także w odpowiedzi na wyniki ankiet studiujących oraz wyniki obserwacji zajęć. Co roku przeglądane są dostępne informacje o procesie rekrutacyjnym i ofercie edukacyjnej Uniwersytetu.

Rada Kierunku przygotowuje sprawozdanie dotyczące realizacji programu kształcenia do 30 października każdego roku i przekazuje je Zastępcy Kierownika Podstawowej Jednostki Organizacyjnej ds. Kształcenia. Zastępca Kierownika ds. Kształcenia przedkłada sprawozdanie o funkcjonowaniu Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Dyrektorowi Kolegium do 30 listopada. Następnie, w formie syntetycznego podsumowania, sprawozdanie to jest przedkładane Radzie Kolegium do końca stycznia. Sprawozdania przygotowane przez Kolegium są przyjmowane przez Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia podczas posiedzenia w lutym lub marcu. Struktura sprawozdania obejmuje w szczególności następujące obszary ewaluacji jakości kształcenia: a) programy studiów i standardy kształcenia; b) kadre dydaktyczną i naukową; c) infrastrukturę wykorzystywaną do realizacji programu studiów; d) współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym; e) umiędzynarodowienie procesu kształcenia; f) wsparcie studentów w procesie uczenia się.

Jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych

Jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych zapewniana jest w szczególności poprzez:

- 1) uwzględnianie kompetencji dydaktycznych oraz naukowych lub artystycznych kadry w procesie tworzenia programów studiów;
- 2) okresowe oceny kadry prowadzącej zajęcia uwzględniające dorobek bezpośrednio związany z prowadzonymi zajęciami obejmujący m.in. praktyczne kompetencje zawodowe, doświadczenie dydaktyczne oraz dorobek naukowy lub artystyczny, a także wyniki ankietowego badania studiujących, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych;
- 3) hospitacje zajęć;
- 4) tworzenie warunków do podnoszenia kompetencji w zakresie dydaktyki akademickiej;
- 5) wspieranie udziału pracowników Uniwersytetu w wymianie międzynarodowej związanej z nauką i/lub dydaktyką.

Podczas tworzenia programów studiów uwzględniane są kwalifikacje dydaktyczne i naukowe nauczycieli w celu zapewnienia wysokiej jakości zajęć dydaktycznych. Przeprowadzana jest okresowa ocena kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia, uwzględniająca dorobek zawodowy bezpośrednio związany z prowadzonymi zajęciami, doświadczenie w nauczaniu oraz osiągnięcia naukowe.

Ważne są także: wyniki ankiet przeprowadzanych wśród studiujących, hospitacje zajęć oraz tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji w zakresie dydaktyki akademickiej. Dodatkowo, wspierany jest udział pracowników Uniwersytetu w międzynarodowej wymianie związanej z nauczaniem.

Ocena jakości prowadzonych zajęć w formie hospitacji dokonywana jest w oparciu o wytyczne Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia dotyczące hospitacji zajęć dydaktycznych realizowanych w Uniwersytecie zgodnie z [Zarządzeniem Nr 33/2020/2021 Rektora UKW z dnia 17 grudnia 2020 roku](#). Na Wydziale Pedagogiki stosowany jest Regulamin hospitacji zajęć dydaktycznych zatwierdzony przez Zastępcę ds. Kształcenia oraz Radę Kolegium II. Lista zajęć przewidzianych do hospitacji na bieżący rok akademicki podawana jest do wiadomości pracowników przez Zastępcę ds. Kształcenia nie później niż do końca listopada danego roku akademickiego.

Cenne informacje na temat jakości zajęć oraz środowiska kształcenia zbierane są poprzez regularne ankiety, które są przeprowadzane zgodnie z zasadami ustalonymi w [Zarządzeniu Nr 46/2019/2020](#)

[Rektora UKW z dnia 2 marca 2020 roku](#). Ocena zajęć dydaktycznych obejmuje organizację zajęć, sposób ich prowadzenia, atmosferę w grupie, korzyści z uczestnictwa oraz efekty uczenia się.

Ocena środowiska kształcenia dotyczy planu zajęć, liczby studiujących w grupach, dostępności pomocy dydaktycznych, obsługi osób studiujących w dziekanacie, dostępu do zbiorów bibliotecznych oraz warunków odbywania zajęć. W zarządzeniu określono terminy, kiedy ankiety będą udostępniane studiującym oraz sposób przekazywania wyników ankiet. Zawiera ono także szczegółowy harmonogram działań związanych z przeprowadzaniem ankiet i doskonaleniem jakości kształcenia na podstawie uzyskanych wyników.

Kompetencje zawodowe, doświadczenie dydaktyczne oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich

Pracownicy Wydziału mogą podnosić swoje kwalifikacje dydaktyczne, uczestnicząc w programie Erasmus+, który jest koordynowany przez Biuro Współpracy Międzynarodowej UKW. W latach 2014-2020 niektórzy pracownicy Wydziału brali udział w projekcie "Innowacyjny Dydaktyk UKW", realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Projekt ten był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego. Szkolenia w ramach tego projektu obejmowały nowoczesne umiejętności dydaktyczne, takie jak tutoring i coaching, a także umiejętności informatyczne (np. Statistica, MS Excel oraz narzędzia do nauczania online). Uczestnicy uczyli się również prowadzenia zajęć w języku obcym (angielskim i niemieckim na poziomie C1) oraz zarządzania informacją. Szczegółowe informacje na temat udziału nauczycieli akademickich w tych szkoleniach znajdują się w Kryterium 4.

Kompetencje zawodowe, doświadczenie dydaktyczne oraz osiągnięcia naukowe nauczycieli akademickich są regularnie oceniane zgodnie z [Zarządzeniem Nr 24/2021/2022 Rektora UKW z dnia 31 grudnia 2021 roku](#).

Bieżąca ocena osiągnięcia efektów uczenia się

Bieżąca ocena osiągnięć studiujących w zakresie efektów uczenia się odbywa się na podstawie kart przedmiotów (tzw. sylabusów), które są stworzone dla poszczególnych modułów kształcenia. Sylabusy zawierają informacje o efektach uczenia się, o bilansie pracy studenta, określają przeciętne zaangażowanie w osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz metody realizacji zajęć i metody oceniania.

Zakres odpowiedzialności oraz harmonogram prac związanych z wprowadzaniem opisów modułów do systemów informatycznych (USOS i USOSweb) Uniwersytetu określa [Zarządzenie Nr 57/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 roku](#). Zgodnie z Regulaminem Studiów, prowadzący zajęcia musi zapoznać studiujących z treścią sylabusu podczas pierwszych zajęć. Osoby studiujące mogą uzyskać dostęp do elektronicznej wersji sylabusu, logując się do systemu USOSweb lub korzystając z linków zamieszczonych na stronie Wydziału.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się na koniec cyklu kształcenia

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się na koniec cyklu kształcenia odbywa się podczas procesu dyplomowania, zgodnie z Wydziałowymi zasadami dyplomowania, które opierają się na obowiązujących zewnętrznych i wewnętrznych przepisach prawnych ([Praca dyplomowa - dokumenty](#)). Temat pracy dyplomowej jest zgłaszany do Rady Kierunku przez opiekuna pracy lub przez studenta, po uzyskaniu zgody opiekuna. Tematy prac dyplomowych podlegają weryfikacji przez Radę Kierunku. Zgodnie z Regulaminem Studiów, ocena na dyplomie ukończenia studiów jest średnią ważoną, która uwzględnia średnią ocen z całego toku studiów, ocenę pracy dyplomowej oraz ocenę z egzaminu dyplomowego. Szczegółowe zasady przygotowywania prac dyplomowych na I i II poziomie studiów oraz ich rolę w procesie weryfikacji kierunkowych efektów uczenia się opisano w kryterium 3.

Ocena przydatności osiągniętych przez absolwentów efektów uczenia się jest weryfikowana dzięki analizom wyników monitorowania losów absolwentów, poprzez ciągły osobisty kontakt z kierującymi instytucjami pomocy społecznej w regionie oraz poprzez dyskusje na corocznych Kujawsko-Pomorskich Forach Pomocy Społecznej. W ich wyniku program studiów na I stopniu został np. tak

zmodyfikowany, aby zwiększyć nacisk na wykorzystywanie zindywidualizowanych metod pracy, stosowanie ocen opisowych, wprowadzono na II stopniu język obcy specjalistyczny. Wydział Pedagogiki podtrzymuje kontakty z absolwentami, organizując cykliczne spotkania, na które są zapraszani. Okazją do regularnych spotkań z absolwentami oraz ich wpływu na jakość programu kształcenia są praktyki realizowane na kierunku pedagogiki oraz na innych kierunkach prowadzonych przez Wydział. Znaczna część kadry zarządzającej instytucjami edukacji, oświaty, kultury, pomocy, opieki i wsparcia to absolwenci Wydziału.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się w programie Erasmus+

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się w programie Erasmus+ odbywa się we współpracy między Dyrektorem Kolegium, Prodziekanem ds. Kształcenia, Biurem Współpracy Międzynarodowej UKW oraz Koordynatorami ds. Programu Erasmus na Wydziale. Ocena opiera się na ustalonych wymaganiach zawartych w Learning Agreement oraz wynikach przedstawionych w Transcript of Records.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> wszechstronnie wykwalifikowana i stale doskonaląca swoją wiedzę oraz umiejętności kadra dydaktyczna; szeroka współpraca badawcza, dydaktyczna ze środowiskiem interesariuszy zewnętrznych; ciągłe monitorowanie i dostosowywanie programów studiów do aktualnego stanu wiedzy i wymagań współczesnego rynku pracy; zaangażowanie osób studiujących w życie Wydziału, działające liczne Koła Naukowe i przedsięwzięcia społeczne; nawiązywanie współpracy z przedstawicielami innych dyscyplin dla uatrakcyjnienia programu studiów; zindywidualizowane podejście do potrzeb i możliwości studiujących; doskonalenie jakości kształcenia poprzez pozyskiwanie i realizację dydaktycznych projektów NCBiR 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> praca w kilkuosobowych grupach utrudniająca niekiedy realizację zajęć wymagających pracy zespołowej lub uruchamiania procesu grupowego; niewielki stopień internacjonalizacji – mały udział osób studiujących w międzynarodowej wymianie studenckiej; niewystarczające, w stosunku do potrzeb, środki finansowe na rozwój bazy dydaktycznej, mimo istniejącej oferty; mała liczba osób (młodych naukowców) zainteresowanych podejmowaniem badań w dyscyplinie pedagogika w obszarze pracy socjalnej
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost atrakcyjności wizerunku Wydziału jako partnera transferu wiedzy, realizującego specjalistyczne kształcenie w obszarze innowacyjnej edukacji, w szczególności związanej z rozwojem nowych technologii; szerokie grono partnerów ze środowiska społeczno-gospodarczego; ciągły rozwój potencjału naukowo-badawczego, a także kompetencji dydaktycznych kadry realizującej kształcenie, związany m.in. z zapotrzebowaniem na pracowników sektora usług edukacyjnych, opiekuńczych, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> małe zainteresowanie kierunkiem studiów wśród absolwentów szkół średnich; zjawisko „dropout”; polityka państwa deprecjonująca status zawodowy pracownika socjalnego; ograniczone zainteresowanie podejmowaniem pracy na stanowisku badawczo-dydaktycznym lub jej kontynuowaniem oraz trudności związane z zatrudnianiem wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej; zmienność prawa regulującego naukę i szkolnictwo wyższe na poziomie

	pomocowych w regionie	systemowym, kryteriów oceny publikacji naukowych, ewaluacji dyscypliny i konsekwencji jej wyników dla dydaktyki akademickiej;
--	-----------------------	---

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku² Praca socjalna

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	-	-
	II	-	-
	III	7	3
	IV	-	-
II stopnia	I	-	-
	II	-	3
Razem:		7	6

Poziom studiów	Rok studiów	Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	-	-
	II	-	-
	III	-	-
	IV	-	-
II stopnia	I	-	-
	II	-	13
Razem:			13

Dane:

Bieżący rok: 2025/2026

Sprzed trzech lat: dane GUS na 31 grudnia 2022

²Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2025	-	-
	2024	-	-
	2023	11	6
II stopnia	2025	5	2
	2024	-	-
	2023	-	-
Razem:		16	8

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787)³

Tabela 3a. Studia I stopnia stacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/180/2025
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1905 (dodatkowo ok 42 godziny egzaminy)
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	pedagogika 99 CTS nauki prawne: 11 ECTS psychologia : 11 ECTS nauki socjologiczna: 9 ECTS

³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁴ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	5 pkt ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁵	120 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./2025/280 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ 1180/162 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO

Tabela 3b. Studia I stopnia niestacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba lat i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	3 lata/180/1180
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁶	1100 (dodatkowo ok 30 godziny egzaminów)
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	pedagogika 99 CTS nauki prawne: 11 ECTS psychologia : 11 ECTS nauki socjologiczna: 9 ECTS

⁵ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁶ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	5 pkt ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁷	180 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./2025/280 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ 1180/162 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO

Tabela 3c. Studia II stopnia stacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry/1200 godzin
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	1125 (dodatkowo ok 25 godzin egzaminów)
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	60,5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Pedagogika 65 pkt ECTS Nauki o polityce i administracji 24 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku	6

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	43
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	8
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁹	75 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 1200 godzin/270 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 722 godziny/162 godziny z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO

Tabela 3d. Studia II stopnia niestacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	2 lata/722 godzin
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹⁰	682 (dodatkowo ok 20 godzin egzaminów)
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	40,5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Pedagogika 65 pkt ECTS Nauki o polityce i administracji 24 pkt ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku	6

⁹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

¹⁰ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	43
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	8
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ¹¹	40 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 1200 godzin/270 godzin z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 722 godziny/162 godziny z możliwością częściowej realizacji z wykorzystaniem MiTKNO

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów¹²

Studia I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wprowadzenie do socjologii	w	30/18	3
Psychologia ogólna	w/k	30/18	4
Psychologia społeczna	w/k	60/36	5
Pedagogika społeczna	w/k	60/36	5
Wprowadzenie do pedagogiki	w/k	60/36	4
Pedagogika specjalna	w/k	60/36	5
Profilaktyka społeczna	w/k	30/18	2

¹¹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

¹² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Podstawy geragogiki	w	30/18	3
Podstawy animacji społeczno-kulturowej	w	30/18	2
Wprowadzenie do metodologii badań nauk społecznych	w/k	45/27	4
Patologia społeczna	w/k	45/27	5
Teoretyczne i aksjologiczne podstawy pracy socjalnej	w/k	60/36	5
Metodyka pracy socjalnej	w/k	60/36	5
Pracownik socjalny w środowisku	w/k	30/18	2
Projekt socjalny	w/k	45/27	3
Organizowanie społeczności lokalnej	w/k	30/18	3
Lokalne instytucje pomocy społecznej	w/k	60/36	4
Diagnoza w pracy socjalnej	w	30/18	3
Pedagogika twórczości	w/k	30/18	3
Działalność pożytku publicznego i wolontariat	w/k	30/18	3
Aktywizacja osób z niepełnosprawnością	w/k	30/18	3
Diagnoza i planowanie społeczne	w/k	30/18	3
Wybrane elementy psychologii klinicznej	w	30/18	2
Wprowadzenie do pracy socjalnej	w/k	30/18	3
Wsparcie kryzysowe - warsztat	k	30/18	3
Seminarium dyplomowe	sem	75/50	12
Razem:		1080/635	99

Studia II stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Człowiek jako podmiot społecznego świata - perspektywa pedagogiczna	w/k	30/18	3
Współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej	w	30/18	3
Współczesne problemy i zagrożenia społeczne w perspektywach teoretycznych	w	30/18	3

Psychologia społeczna	w/k	45/27	4
Wprowadzenie do organizowania społeczności lokalnej	w	15/9	2
Mniejszości narodowe i etniczne	w	15/9	2
Metodologia badań w naukach społecznych	w/k	45/27	4
Promocja zatrudnienia i instytucje rynku pracy	w	30/18	3
Komunikacja interpersonalna w pracy socjalnej	k	30/18	2
Edukacja ustawiczna dorosłych	w	30/18	3
Polityka senioralna	w	15/9	2
Diagnostowanie potrzeb i problemów społeczności/ Diagnoza społeczna	w/k	30/18	3
Usługi społeczne w UE/ Europejskie doświadczenia organizowania społeczności lokalnej	w	30/18	3
Partnerstwo lokalne/ Profilaktyka i edukacja społeczna	w/k	30/18	3
Organizacja usług społecznych/ Metody organizowania społeczności	w/k	30/18	3
Działalność pożytku społecznego i wolontariat/ Społeczeństwo obywatelskie	w	30/18	3
Wsparcie rodziny w środowisku lokalnym	w/k	30/18	3
Ekonomia społeczna/ Animacja społeczno-kulturowa	w/k	30/18	3
Organizowanie sieci społecznych Projekt socjalny	w/k	30/18	3
Ewaluacja usług społecznych	w	30/18	3
Wykład monograficzny 1/ wykład monograficzny 2	w	15/9	2
Wykład monograficzny 3/ wykład monograficzny 4	w	15/9	2
Etyka i aksjologia pracy socjalnej	w	30/18	3
Razem:		645/387	65

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787).

Załącznik 2.1.

2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

Załącznik 2.2.

3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący wsemestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.

Linki do harmonogramu zajęć udostępnionego w systemie USOSweb

Semestr letni 2025/2026

Praca socjalna, studia pierwszego stopnia, stacjonarne – III rok

https://usosweb.ukw.edu.pl/kontroler.php?action=katalog2/przedmioty/pokazPlanGrupyPrzedmiotow&grupa_kod=SP-PrS-36&cdyd_kod=2025L

Praca socjalna, studia drugiego stopnia, stacjonarne – II rok

https://usosweb.ukw.edu.pl/kontroler.php?action=katalog2/przedmioty/pokazPlanGrupyPrzedmiotow&grupa_kod=SD-PrS-24&cdyd_kod=2025L

Praca socjalna, studia drugiego stopnia, niestacjonarne – II rok

https://usosweb.ukw.edu.pl/kontroler.php?action=katalog2/przedmioty/pokazPlanGrupyPrzedmiotow&grupa_kod=ND-PrS-2&cdyd_kod=2025

4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:

Załącznik 2.4.

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku ,a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.

Załącznik 2.5.

6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Załącznik 2.6.

